

T.C  
GAZİ ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ  
GÜZEL SANATLAR EĞİTİM ANABİLİM DALI  
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ

**KIBRIS GELENEKSEL EL SANATLARINDA KULLANILAN  
MOTİFLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE UYGULANMASI VE  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan  
Ahmet Erman KARAGÖZ

ANKARA–2007

T.C  
GAZİ ÜNİVERSİTESİ  
EĞİTİM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ  
GÜZEL SANATLAR EĞİTİM ANABİLİM DALI  
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ

**KIBRIS GELENEKSEL EL SANATLARINDA KULLANILAN  
MOTİFLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE UYGULANMASI VE  
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan  
Ahmet Erman KARAGÖZ

Tez Danışmanı  
Prof. Şeniz AKSOY

ANKARA–2007

## JÜRİ ONAY SAYFASI

Ahmet Erman KARAGÖZ'ün “**Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Kullanılan Motiflerin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanması Ve Değerlendirilmesi**” konulu tezi 16 Ocak 2008 tarihinde, jürimiz tarafından Resim İş Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Şeniz AKSOY ..... ..

Üye : Yrd.Doç. Yusuf Baytekin BALCI..... ..

Üye : Yrd Doç Dr. Figen EREŞ..... ..

## ÖNSÖZ

Sanat insanın var oluşuyla başlayan, günümüze kadar ulaşan, insana has düşünce ve duyguların estetik bir ifade gücüdür. İnsanın; duygu ve düşüncelerini dile getirmesi, bunu yapıtları ile çevresine aktarımı, manevi varlıkları tanıma ve koruma bilinci kazanması sistemli bir sanat eğitiminden geçmektedir.

Eğitim; kültürel mirasın ve toplumsal bilincin kazandırılmasında, çeşitli bilim dallarından faydalanmaktır. Kültür varlıklarımızdan olan halk sanatları (geleneksel sanatlar) ülkenin binlerce yıllık geçmişindeki değerleri bizlere taşımaktadır. Bu değerlerin korunup yaşatılması için halk sanatlarının eğitimimize yansıtılması gerekmektedir. Bu bağlamda sanat eğitime görev düşmektedir. Sanat eğitiminin ilke ve amaçlarında belirtildiği gibi kültürel değerleri koruma bilinci ancak geleneksel değerlerin tanınması ile gerçekleşmektedir. Bu nedenle Görsel Sanatlar eğitimi programlarında geleneksel el sanatlarının tanıtımına ve uygulamalarına yer verilmelidir.

Kıbrıs'ta geçmişten günümüze kadar gelmiş fakat çağımızda yok olmaya yüz tutmuş değerleri, görsel sanat derslerinde tanıtılmak, öğrencilere görsel kültür bilinci kazandırılmaktadır.

Uygulanan tasarım çalışmaları öğrenmede kalıcılığı artırmaktadır. Eserleri koruma ve özgün eser üretme, sanat eğitimi ilke ve amaçları ile örtüşmektedir. Araştırma bu amaç doğrultusunda ilköğretim 5. sınıftaki öğrencilerle yürütülmüştür. Öğrencilere Kıbrıs'taki geleneksel sanatlar tanıtılmış, Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölyelerine gezi düzenlenmiştir. Geleneksel sanatlardan örneklerle görsel açıdan zenginlik kazanılmıştır. Program kapsamında pastel boya tekniğinden yararlanarak Kıbrıs'ta sandık ve seramiklerde görülen kuş motiflerinden özgün tasarımlar yapılmıştır. Böylece Kıbrıs geleneksel sanatlarının sanat eğitiminde uygulanabilirliği ve önemi incelenmiştir. Yapılan uygulama çalışması sonucunda öneriler sunulmuştur.

Araştırma kapsamında sabırla bilgi ve deneyimlerini yapıcı eleştirilerini esirgemeyen tez danışmanım, değerli hocam Prof. şeniz Aksoy'a, tüm sıkıntı ve sevinçlerimde yanımda olan eşim İpek Denizli Karagöz'e, yardımlarından dolayı Birgl Coşkun'a, Doğu Akdeniz İlkokulu müdürü E.Aygl San'a ve biricik aileme teşekkürlerimi sunarım.

Ahmet Erman Karagöz

## ÖZET

### KIBRIS GELENEKSEL EL SANATLARINDA KULLANILAN MOTİFLERİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNDE UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

KARAGÖZ, Ahmet Erman

Yüksek Lisans, Eğitim Bilimleri Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Şeniz AKSOY

Aralık-2007

Bu araştırmada Kıbrıs geleneksel el sanatları hakkında bilgi verilmiştir. Geleneksel sanatların; sanat eğitiminde öğretilmesinde kültürel değerlerin tanınması ve korunması açısından önemi belirtilmiştir.

Bu araştırmanın örneklemini Kuzey Kıbrıs Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Doğu Akdeniz İlkokulunda 2006-2007 yılında eğitim gören 5. sınıf, 5 Beyaz ve 5 Kırmızı şubelerindeki öğrenciler oluşturmuştur. Öğrencilerin Kıbrıs el sanatları hakkında bilgilerini artırmak amacıyla Kıbrıs Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölyelerine gezi düzenlenmiştir. Gezi sonrası Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan kuş motiflerini, kendi yorum ve beğenilerini katarak, pastel boya tekniği ile uygulama çalışmaları yapmaları sağlanmıştır. Yapılan uygulama çalışmaları çizgisel gelişim özellikleri dikkate alınarak, renk, oran- orantı, kompozisyon ve anlatım yönünden etkileri nitel araştırma yöntemi ile incelenmiştir.

Araştırma sonucunda öğrenciler Kıbrıs geleneksel el sanatları hakkında bilgilendirilmiştir. Geleneksel sanatlarda kullanılan motiflerin, K.K.T.C. Görsel Sanatlar dersi öğretim programına eklenmesiyle unutulmaya yüz tutmuş değerlerin yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak kaybolmaya yz tutmuş değerlerimizin, görsel sanat eğitimi yoluyla tanıtılması, eğitimde geleneksel sanatlardan yararlanılması ğrencilerin gelişimlerine katkıda bulunmuştur.

## **Summary**

The application of traditional Cypriot handicrafts in the lesson of visual art,  
application analysis

KARAGOZ, Ahmet Erman

Masters Degree, Faculty of Educational Sciences, Major Branch of Fine Art

Tutor: Professor Seniz AKSOY

In this research, the information about Cypriot handicraft was given. The importance of traditional handicraft was determined in terms of teaching and protecting the cultural values in teaching art.

The samples of this research were the students of Eastern Mediterranean Primary school. The students were from the classes of 5 white and 5 red. The time of it was between 2006 and 2007. A tour was organized to the art studios of the Society of Cypriot Folk Art. After the tour, the students were made to use the motives of birds which are in the Cypriot (traditional) Handicraft, in their own work of crayons through their own interpretations. The form of the ideas of the students, and the findings between applications so at the end of the research, the ideas and the knowledge of the students were determined.

For the analysis, qualitative analysis was used. At the end of the research, the students were informed about the Traditional Cypriot Handicraft. With the addition of the Traditional Art to the TRNC Visual Art Curriculum, the education of visual art was used to help the values which are nearly forgotten to be alive.

As a result, introducing of the values which are nearly forgotten through visual art, and using the traditional art in education help the students to develop.

## İÇİNDEKİLER

	Sayfa no
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	ix
<b>BÖLÜM I</b>	
1.Giriş	
1.1. Problem .....	1
1.2. Amaç.....	4
1.3. Önem .....	5
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5.Varsayımlar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6
<b>BÖLÜM II</b>	
2. Kavramsal Çerçeve.....	8
2.1.Kültür.....	8
2.2.Sanat.....	9
2.3.Kültür ve Sanat.....	10
2.4.Geleneksel El Sanatları.....	12
2.5.Görsel Sanatlar Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	12
2.6.Görsel Sanatlar Eğitiminin Ders Süreleri ve Amaçları.....	17
2.7.Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları.....	17
2.8.Görsel Sanatlar Eğitiminin Gerekliği .....	19
2.9.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi.....	20
2.10.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Disiplininin Amaçları.....	21
2.11.Çok Alanlı Görsel Sanat Eğitiminde Sanatlar Tarihi Disiplinin Amaçları .....	22
2.12.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanat Eleştirisi Disiplinin Amaçları...22	
2.13.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanatsal Uygulama Çalışması Amaçları.....	23
2.14.Çizgisel Gelişim Basamakları.....	23

2.14.1.Karalama Dönemi .....	24
2.14.2.Şema Öncesi Dönem (4–7 Yaş Arası).....	24
2.14.3.Şematik Dönem (7–9 Yaş Arası).....	26
2.14.4.Gerçeklik Dönemi (Baş Kaldırma) (9–11 Yaş Arası).....	27
2.14.5.Ergenlik Öncesi Dönem (11–13 Yaş Arası).....	29
2.14.6.Artistik İfade (Ergenlik Dönemi) (13 Yaş ve Sonrası).....	30
2.14.7.Görsel Algılama Açısından Çocuk Tipleri.....	30
2.15.Kıbrıs'ta Geleneksel El sanatları.....	32
2.15.1.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Seramik.....	33
2.15.2.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Ahşap Oyma ve Sandıklar.....	38
2.15.3.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Lefkara İşleri.....	42
2.15.4.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Örucülük.....	44
2.15.5.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından İpek Böcekçiliği ve Koza İşleri.....	48
2.15.6.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Lapta İşleri.....	52
<b>BÖLÜM III</b>	
<b>3.YÖNTEM</b>	
3.1.Araştırmanın Modeli.....	54
3.2.Evren ve Örneklem.....	55
3.3.Verilerin Toplanması.....	55
3.4.Verilerin Analizi.....	55
<b>BÖLÜM IV</b>	
4.BULGULAR ve YORUMLAR.....	57
4.1.Araştırma Planı.....	57
4.2.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarındaki motiflerin öğrenci çalışmalarında uygulanması ve yorumlanması.....	59
<b>BÖLÜM V</b>	
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	134
5.1.Alt Amaca ait sonuçlar .....	134
5.1.Alt Amaca ait Öneriler .....	134
5.2.Alt Amaca ait sonuçlar .....	135
5.2.Alt Amaca ait Öneriler .....	135
5.3.Alt Amaca ait sonuçlar .....	136

5.3.Alt Amaca ait Öneriler .....	136
5.4.Alt Amaca ait sonuçlar .....	137
5.4.Alt Amaca ait Öneriler .....	137
5.5.Genel Öneriler .....	138
KAYNAKÇA .....	141

**FOTOĞRAFLAR LİSTESİ:**

Sayfa no

Resim 1. Şema Öncesi Dönem Çocuk Resmi.....	25
Resim 2. Şema Öncesi Çocuk Resmi.....	25
Resim 3.Şema Öncesi Dönem Çocuk Resmi.....	25
Resim 4.Şema Öncesi Dönem Çocuk Resmi.....	25
Resim5.Şematik Dönem Çocuk Resmi.....	26
Resim 6. Şematik Dönem Çocuk Resmi.....	26
Resim 7.Şematik Dönem Çocuk Resmi.....	26
Resim 8. Şematik Dönem Çocuk Resmi.....	26
Resim 9. Gerçeklik Dönemi Çocuk Resmi.....	28
Resim 10.Gerçeklik Dönemi Çocuk Resmi.....	29
Resim 11. Ergenlik Öncesi Dönem.....	30
Resim 12. Eski Bronz Devrine ait seramikler.....	34
Resim 13. Eski Bronz Devrine Ait Seramikler.....	34
Resim 14. Eski Tunç Devrine Ait Seramikler.....	34
Resim 15. Eski Tunç Devrine Ait Seramikler.....	35
Resim 16. Orta Bronz Devrine Ait Seramikler.....	35
Resim 17. Orta Bronz Devrine Ait Seramikler.....	35
Resim 18. Orta Bronz Devrine ait seramikler.....	35
Resim 19. Orta Bronz Devrine ait seramikler.....	36
Resim 20. Orta Bronz Devrine ait seramikler.....	36
Resim 21. Geometrik döneme ait seramikler.....	36
Resim 22. Geometrik döneme ait seramikler.....	36
Resim 23. Geometrik döneme ait seramikler.....	37

Resim 24. Geometrik döneme ait seramikler.....	37
Resim 25. Arkaik dönem Miken uygarlığına ait seramikler.....	37
Resim 26. Arkaik dönem Miken uygarlığına ait seramikler.....	37
Resim 27. Miken Uygarlığına ait eserler.....	38
Resim 28. Miken Uygarlığına ait eserler.....	38
Resim 29. Lapta Sandığı.....	39
Resim 30. Lapta Sandığı.....	39
Resim 31. Şehir (Lefkoşa) Sandığı.....	40
Resim 32. Lisi Sandığı.....	40
Resim 33. Karpaz Sandığı.....	41
Resim 34. Baf Sandığı.....	41
Resim 35. Lefkara İşleri Örnekleri.....	43
Resim 36. Lefkara İşleri Örnekleri.....	43
Resim 37. Lefkara İşleri Örnekleri.....	43
Resim 38. Tek Kollu Köfün .....	45
Resim 39. Çift Kollu Çamaşır Sepeti.....	45
Resim 40. Zembil Örnekleri.....	45
Resim 41. Sesta Örnekleri.....	46
Resim 42. Sesta Örnekleri.....	46
Resim 43. Sesta Ve Sele Yapımı Uygulama Aşamasında.....	46
Resim 44. Sesta Ve Sele Yapımı Uygulama Aşamasında.....	46
Resim 45.Sesta Örneği.....	47
Resim 46. Halk Sanatları Derneğinden bir görüntü.....	47
Resim 47. 19.y.y Süsleme ve dinlenme iskemlesi (sandalyesi).....	48

Resim 48. Koza İşleri.....	49
Resim 49. Koza İşleri.....	49
Resim 50.Koza İşleri.....	49
Resim 51.Koza işlerinin üretimini yapan bir atölye görüntüsü.....	50
Resim 52. Enine Kesme Tekniğinin Yapılan Koza İşleri Örnekleri.....	50
Resim 53.Boyuna Kesme Tekniğinin Yapılan Koza İşleri Örnekleri.....	51
Resim 54.Verev Kesme Tekniğinin Yapılan Koza İşleri Örnekleri.....	51
Resim 55.Lapta İşleri Örnekleri.....	52
Resim 56.Lapta İşleri Örnekleri.....	52
Resim 57.Lapta İşleri Örnekleri.....	53
Resim 58.Lapta İşleri Örnekleri.....	53
Resim 59.Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölye ziyareti görüntüleri.....	58
Resim 60. Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölye ziyareti görüntüleri.....	58
Resim 61. Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölye ziyareti görüntüleri.....	58
Resim 62.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	59
Resim 63. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	61
Resim 64. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	63
Resim 65. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	65
Resim 66.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	67
Resim 67.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	68
Resim 68.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	70
Resim 69.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	71
Resim 70.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	73
Resim 71. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	75

Resim 72. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	76
Resim 73. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	77
Resim 74. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	78
Resim 75. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	80
Resim 76. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	82
Resim 77. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	84
Resim 78. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	86
Resim 79. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	88
Resim 80. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	90
Resim 81. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	91
Resim 82. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	92
Resim 83. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	93
Resim 84. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	95
Resim 85. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	97
Resim 86. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması.....	99
Resim 87. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	100
Resim 88. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	101
Resim 89. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	102
Resim 90. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	103
Resim 91. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	105
Resim 92. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	106
Resim 93. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	107
Resim 94. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	108
Resim 95. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	110

Resim 96. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	112
Resim 97. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	113
Resim 98. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	114
Resim 99. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	116
Resim 100. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	117
Resim 101. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	119
Resim 102. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	121
Resim 103. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	122
Resim 104. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	124
Resim 105. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	125
Resim 106. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	127
Resim 107. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	128
Resim 108. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	130
Resim 109. Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışması...	132

## BÖLÜM I

### 1. GİRİŞ

#### 1.1. Problem

Eğitim; bireyin bedensel, duygusal ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişimidir. Kısaca bireyin her yönü ile bir bütün olarak, kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir (Yeşilyaprak,2004:2).

Ertürk'e göre:"Eğitim bireyin kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı, istendik davranış değiştirme sürecidir" (Ertürk,1972:9).

John Dewey'e göre de eğitim, tabiata ve insanlara karşı gerek entelektüel, gerek hissi temel tutumunun şekillendirilmesi işlemidir (Dewey,1960: 81).

Kemertaş' a göre ise: Eğitim içerisinde birçok tanımı bulabileceğimiz bir kavramdır. Bu tanımı yapabilmek içinde birçok tanıma ihtiyaç duymamız olasıdır. Eğitim bir insanın bütün özelliklerini geliştirme ve topluma uyma çabasıdır. Öğretim ise, bu çaba içinde özellikle beceri ve bilgileri öğretme anlamındadır (Kemertaş,1998:8).

Sanat eğitimi, bireye çağdaş yaşama ve özgür düşünme olanağı kazandırır. Toplum için birbirini anlayan, eleştiren ve saygı duyan insanların yetiştirilmesine imkân sağlar. Sanat, yaşama özgün biçimler verir. Kültürlerin anlaşılmasının önemini, kendi kültürümüze sahip çıkma, onu yaşatma ve gelecek kuşaklara aktarmada etkin bir rol üstlenir. Bu açıdan, görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her

basamağında herkes için gereklidir. Çünkü nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olma şartlarından biridir (Görsel Sanatlar Programı, 2006:5).

Bugün sürekli değişen dünyamızda, belli kategori ve sınıflamalar içinde düşünerek çağa yetişilemeyeceği ortadadır. Çünkü hemen her gün, yeni düşünüşemaları ve sınıflamaları ortaya çıkmaktadır. Sayısız bilgilerin üstesinden gelebilmek için, bireyin bu çeşit bilgiler arasındaki etkileşimi görebilecek, kimi kalıpların geçici olduğunu fark edecek biçimde eğitilmesi gereklidir. Bağımsız düşünebilen, doğru sorular soran, disiplinler arası yanıtlara ıraksak ve eleştirel düşünmeye yönelen öğrencilerin yetiştirilmesi artık bir zorunluluktur. Küçük yaştan başlayarak çocukları yaratıcı kılmaya en uygun alan sanatsal alandır ve bu açıdan sanat eğitimi genel ve tümel eğitim içerisinde genişlikle yaygınlıkla yer alması gerekli bir düzence (disiplin)dir (San, 2003:24).

İçinde bulunduğumuz teknoloji çağında eğitim hızla gelişmekte ve gelişimin gerektirdiği birçok olgu farklılaşmaktadır. Kültürel değerleri bu değişimin içinde yok etmeden koruyarak taşımak ise sanat eğitimcilerinin görevidir.

Kültür, sürekli değişerek insanı ve toplumu aşan zorunlu değişmelere onları adapte eden bir mekanizmadır. Bugünün kültürü, bugüne ait değildir. Bütün geçmiş birikimleri, belleğinde saklar, onlara belki bazılarına bu çağdan günümüzden bir görünüm kazandırmaktadır (Kuban, 2000: 54).

Sanat eğitiminde yer alacak olan kültürel değerler ve el sanatları ile ilgili uygulama çalışmaları bu yöndeki ilgi ve bilinci de artırmaktadır. Görsel sanat eğitiminin genel amaçlarından geçmiş uygarlıkların sanatsal ve kültürel varlıklarının her açıdan değerinin bilinmesi ve korunmasını sağlayabilme maddesi yer almaktadır. Farklı yörelere özgü ve geleneksel sanatlar çalışmalarının bir kültürel zenginlik olarak algılanmasını, öğrenilmesini ve takdir edilmesini sağlayabilmekte yine görsel sanatlar eğitiminin genel amaçları arasında yer alan maddelerdendir. Diğer ülkelerin ve çağdaş kültür, sanatlardan haberdar olunması ve uygulamalardan yararlanılması yine bu maddeler arasındadır. Farklı kültürel ve sanatsal anlayış ile estetik

duyarlılıkların tanıtılması yoluyla gerek ülke içindeki farklı yörelerdeki, gerekse ülkeler arasındaki var olan ön yargıların tanımlanması ve giderilmesinde katkı sağlamaktadır (Özsoy.2003: 15–16).

Yabancı kültür etkileriyle oluşan sanat ürünlerinden birçok şeyler alınabilir. Önemli olan, bu kültürel ve sanatsal kazanımların aynen aktarımı değil, yorumlayarak alabilme becerisidir. Bireyin, kişisel kültür ortamında sürdürdüğü yaşamını yöresel ve evrensel kültür dünyasından edindiği değerlerle süsleyebilmesi, diğer bir ifade ile orijinal-özgün bir kişiliğe kavuşturabilmesi de önemlidir. Kültürün temelinde manevî veya millî kültür denilen kavramların varlığı evrenselliğe engel olarak düşünmeyi gerektirmez. Kültürü yansıtan farklı disiplinlerden olan sanatın ele alınması durumunda bu daha açık seçik görülecektir. Çünkü Sanat, kültürü yansıtır. Bir kültür kendini eştikçe, derinliğine indikçe ancak evrenselin müjdecisi olabilir. Kendini tanımayan insan başkasını nasıl anlayabilir? Kendi böbreğini bilmeyen birisi, başkasının böbrek sancısını nasıl anlatır? Bundan şu noktaya gelebiliriz, kökünde gelenek olmayan hiçbir şey gerçekten yeni değildir... Evrensel kültür ve sanat içinde yer kapmak, yer tutmak onları taklit ederek değil, tersine onlara benzemeyerek kendimiz olmakla mümkündür (Boydaş, 1996, 8).

Eğitim sürecinden geçerken kültürel değerlerimizin korunması ve gelecek nesillere aktarılması gereklidir. Geleneksel Kıbrıs el sanatları kültürel miraslarımızdandır. Her geçen gün unutulmaya yüz tutan el sanatlarımızın gelecek nesillere aktarılması ve korunması gerekmektedir.

Ülkemiz el sanatları açısından zengin bir ülkedir. Fakat her geçen gün teknolojinin artması ile el sanatları eski önemini hızla yitirmektedir. Maddi alandaki ihtiyaçlar, el sanatlarıyla uğraşan kesimi seri üretim yapmaya yöneltmektedir. El sanatları ile ilgili eğitim veren ustaların azlığı bu sorunu artırmaktadır. Kültürel mirasımız olan el sanatlarının gelecek nesillere aktarılması onları estetik yönden güçlendirirken; el emeğinin değerini anlamaları için ışık tutmaktadır.

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerin İlköğretim 5. sınıflara görsel sanatlar dersleri aracılığı ile tanıtılması, görsel sanatlar eğitimi programında yer almasının etkisinden hareketle araştırma yapılmıştır.

## **1.2.Amaç**

Bu araştırma ile “Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Kullanılan Motiflerin Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanması ve Değerlendirilmesinin Etkililiği Nedir?” sorusuna cevap aranmaktadır.

Bu araştırma ile İlköğretim 5. sınıflarda uygulanan Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerin çok alanlı sanat eğitimi yöntemi ile kaybolmakta olan Kıbrıs el sanatlarından seramik, sandık ve Lapta işlerindeki kuş motiflerinin pastel boya tekniği kullanarak öğrenciye etkileri deneysel yolla belirlenmesi amaçlanmaktadır. İlköğretimde görsel sanat kültürü ve görsel sanatlarda biçimlendirme öğrenme alanlarından yarar sağlayacak sonuç ve öneriler getireceği düşünülmektedir.

Alt amaçlar:

1. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının renk üzerindeki başarıya etkisi nedir?
2. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının oran- orantı üzerindeki başarıya etkisi nedir?
3. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının kompozisyon üzerindeki başarıya etkisi nedir?
4. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının anlatım üzerindeki başarıya etkisi nedir?

### 1.3.Önem

Görsel sanatlar derslerinde geleneksel yöntemlerin görsel kültür açısından yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Bu nedenle farklı yöntemlere gereksinim duyulmaktadır. Bu araştırma ile görsel sanatlar dersinde Kıbrıs el sanatları hakkında bilgi verilerek verilen bilgiler ışığında öğrencilerin kendi özgün tasarımları yapmaları üzerinde durulmuştur. Bundan yola çıkarak farklı açılımlar ile Kıbrıs el sanatlarında görülen kuş motiflerinin uygulatıldığı 5. sınıf öğrencilerine öğrenci başarı testi ile bu araştırmanın önemi ortaya konulacaktır.

Kıbrıs geleneksel el sanatları ile ilgili yazılan kaynaklar tanıtım boyutundadır. Görsel sanatlar eğitiminde yapılacak geleneksel el sanatları uygulamaları bu sanatlar hakkındaki bilgiyi arttırarak, kalıcılık sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra çocuğun çevresiyle (özellikle kültürel çevresiyle) etkileşim ve iletişimi daha güçlü ve anlaşılır olacaktır. Çağdaş sanat eğitimi temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları çevreye duyarlı olmalarını sağlamaya, çevresi ile yararlı bir etkileşim içine girebilmelerine, estetik ihtiyaçlarını karşılamaya, ürün ortaya koyabilme ve yorumlama güdülerini doyurmaya, yaşantılarını daha anlamlı hale getirmelerine imkan vermeye yönelik düşünülmektedir (Buyurgan, 2001:12). Görsel sanatlar eğitimi içerisinde yer alan üç öğrenme alanından hareketle (müze eğitimi, görsel biçimlendirme ve görsel sanat kültürü), araştırmada uygulanan çalışmalar doğrultusunda görsel sanatlar eğitimine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

### 1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1.İlköğretim 5. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır.
2. İlköğretimde yer alan Görsel Sanatlar dersi ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gazimağusa iline bağlı Doğu Akdeniz İlkokulunda 5 Beyaz ve 5 Kırmızı sınıflarındaki 48 öğrenci ile sınırlandırılmıştır.
- 4.Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarındaki kuş motifleri ile sınırlandırılmıştır.

### 1.5. Varsayımlar

Araştırma aşağıda belirtilen varsayımlar doğrultusunda yürütülecektir.

1. Deney gruplarını oluşturan öğrencilerin aynı seviyede olduğu varsayılmıştır.
2. Araştırmanın örnekleme evreni temsil edebilecek düzeydedir.
3. Alınan örneklem durumunun yeterli olduğu varsayılmıştır.

### 1.6. Tanımlar

**Sanat:** Sanat, sanatçının duygu, düşünce ve izlenimlerini estetik düzeyde dışa vurumudur, izleyen ve dinleyene estetik haz veren bir olgudur ve dış gerekliliğin bir yansımasıdır (Boydaş, Balcı,1997:167).

**Sanat eğitimi:** sanat uğraşısında bulunan kişide ve onu değerlendirende harekete geçen tüm zihinsel yeti ve süreçleri, duygu, algılama, imgeleme, düşünme, anma, çağrışım gibi güçleri eğitmektir. İnsanın düşünce ve duygu uyumunun sağlanması tüm eğitim süreçlerini daha etkili kılacak güçte olduğunu belirtir. Sanat eğitiminin kişiliğin uyumlu bir bütün halinde gelişim sürecinde kişideki yaratı ve üretici güçlerin gözetilip geliştirilmesi yönünden gerekli olduğunu belirtir ( Balamir, 1999).

**Görsel sanat eğitimi:** Eğitim biliminin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin ve öğretimle ilgili bütün sorunları içerisine alan bir bilim dalıdır (Kırıçoğlu,2005:3).

**Kültür:** Uygur'a göre kültür, insanın ortaya koyduğu, içinde insanın var olduğu tüm gerçeklik demektir (Uygur, 1984:17).

**El Sanatları:** Geleneksel kültürün ürünü olan ve el sanatı (etnoğrafik eşya) giyim-kuşamdan mutfak araç-gereçlerine, beşikten müzik aletleri yapımına, çeyizlik

eşyadan değişik günlük kullanım eşyalarına kadar çok geniş bir yelpazede yer alan eşyaların birçoğuna verilen genel addır (Öztürk, 2006)

**Sesta:** Buğday saplarının çeşitli renklere boyandıktan sonra örülmesi ile yapılan yöresel bir el sanatı eseridir. Bazen konuklara sunulan ikramın taşındığı tepsi, bazen üzerinde yemek yenen bir sini, bazen de dekoratif bir süs eşyası olarak kullanılmaktadır (Sesta Dergisi, 2007:12)

## **BÖLÜM II**

### **2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE**

Bu bölümde kültür, kültür –sanat ilişkisi, görsel sanatlar eğitimi, geleneksel el sanatları tanımı, İlköğretim 5. sınıflarda görsel sanatlar derslerinde el sanatlarının öğrenci başarısı üzerinde etkilerinden bahsedileceğinden çizgisel gelişim basamaklarının bilinmesi ve özelliklerinin irdelenebilmesi için gerekli açıklamalara yer verilmektedir. Çok alanlı sanat eğitiminden yararlanılacağı için bu alanla ilgili açıklamalar da yer almaktadır. Uygulama alanı olarak Kıbrıs el sanatları tanıtılmaktadır.

Kıbrıs'ın geleneksel el sanatlarıyla ilgili daha önce kapsamlı bir araştırma yapılmadığından bu bölümde Kıbrıs'ın geleneksel el sanatlarıyla ilgili ayrıntılı bilgilere yer verilmiştir.

#### **2.1.Kültür**

Sözcük olarak kültür “bir toplumda geçerli olan ve gelenek halinde devam eden, her türlü duygu, düşünce, dil, sanat, yaşayış unsurlarının tümü, belli bir konuda edinilmiş, geniş ve sistemli bilgi” şeklinde tarif edilmektedir. (Meydan Larousse)

Eğitimciler göre kültür, eğitim yoluyla kazanılan içeriktir. Eğitim ise, bu muhtevayı kazandıran süreçtir. “Eğitimsiz kültür, kültürsüz eğitim” düşünülemez. Güvenç (1985) ise “Eğitim yol ise, kültür yolunun hayatı boyunca yaşayarak öğrendiklerinin tümüdür.” demektedir.

Bir kişi, diğerinden daha fazla kitap okumuş ve daha fazla şey biliyor olabilir. Ama daha az okuyan, diğerinden daha kùltùrlù olabilir. Çünkü kùltùrlù olan, bilgiyi yaşamında uygulama başarısı göstermiş olandır. Her bilgi anında kùltùr olmaz, kùltùre dònüřmez (Yıldırım, 2003) .

Bilim ve felsefede kùltùr, insanların ve toplumların yapıp òđrenerek kazandığı her şey (tutum, davranış ve değerler), kısaca uygarlık anlamında kullanılmaktadır. Kùltùr, genel bir biçimde ve uygarlıkla eř anlamlı olarak “insan türünün hayatını, yaşam tarzını tüm diğer yaşam tarzlarından ayıran unsurlar bütünü” diye ve daha özel olarak da “bir uygarlığı meydana getiren değerler toplamı” şeklinde tanımlanabilir (Yıldırım, 2003).

Bir diğer ifade ile kùltùr, bir toplumun; gelenek, görenek, sanat, düşünce yapısı, tarihsel birikim ve sosyal kurumlar gibi varlıklarının tümünü kapsayan ve bireyleri arasında duyuş ve düşünüş birliğini sağlayan, şekillenmiş, kollektif maddi ve manevi değerleridir (Yıldırım, 2003).

## **2.2.Sanat:**

Günümüze kadar pek çok tanımı olan sanatın tek bir tanımı yoktur. Çok geniş boyutlu, esnek bir kavramdır. Çünkü sanat açık bir kavramdır. Açıktan kasıt, sürece göre değişim göstermesi, mantıksal bilimler gibi kesin doğrulara götürmemesidir. Sanat tarihi uzmanları ve bilimciler ininde kendi anlayışlarına göre yapmış oldukları birçok tanım mevcuttur.

Tepecik’e göre, sanatın kesin bir tanımını yapmak mümkün değildir, çünkü subjektif (öznel) bir kavramdır ve dünya üzerinde yaşayan tüm insanlara göre farklı tanımlar yapmak mümkündür. En basit tanımıyla sanat; insanın bir biçim yaratma yetisidir denilebilir (Tepecik, 2002:7).

Artut'a göre sanat, bir düzenleme ve sezgi olayıdır. Ayrıca sanat dıştan ve içten gelen her türlü baskının, etkinin (toplumsal ve ruhsal) en iyi yol ile ortaya çıkardığı estetik niteliklere sahip özgün bir üründür (Artut, 2004:18).

Sanat karışıklıktan ahenk yaratma faaliyetidir. Bir adım daha ileriye giderek diyebiliriz ki, sanat kolayca anlaşılmayan niceliği, çokluğu kolayca anlaşılacak bir birliğe dönüştürür (Boydaş, 2005:3).

Read'e göre sanat bir anlatım aracıdır. Dil, ifade için nasıl mürekkep, kağıt, baskı makinesi, vb. kullanıyorsa sanat da kendi malzemesiyle bir çok mesaj taşır. Başlıca sanat faaliyetlerinin hepsi de bize bir şeyler anlatmaya çabalar. Evrensel olan şeyler, insanın veya sanatın kendisi hakkında başka şeyler anlatır. Sanat aynı zamanda bir bilgi tarzıdır ve sanat dünyası, bilim ya da felsefe dünyasındaki bilgiler kadar değerli, insana yararlı bilgilerdir. Onu, öteki bilgi tarzlarıyla paralel tuttuğumuzda durum budur, fakat insanın çevresini anlamasında bu bilginin insanlık tarihinde tuttuğu yer ötekilere göre bambaşkadır (Read, 1981:8).

Sanat simgeler aracılığıyla duygu ve düşünceleri, imge ve değerleri aktarmada önemli bir işlev üstlenmektedir.

### **2.3.Kültür ve Sanat:**

Öteden beri tartışıla gelmekte olan kültür kavramı, ister istemez etkisi altında bulunan "sanat"ın da kültür-sanat ilişkisi bağlamındaki tartışma ortamına çekilmesine neden olmuştur. Bu iki temel kavramın tanımına girmeye gerek olmamakla birlikte, aralarındaki ayırmsamayı yapabilmenin toplumun bu kavramlara ilgi düzeyini öğrenme bakımından yararlı olacağı düşünülebilir. Sanat tanımı gereği; özgür, özgün, yeni, tek, eğitici, yönlendirici gibi niteliklerle bezendiği için ve belli bir manevî kültür anlayışına sahip birinin, sanatın bu niteliklerini nasıl kabul edeceği veya sanatı bu nitelikleriyle anlamasının muhtemel görülemeyeceği görüşünde

olanlar vardır (Erinç, 1992, 14). Buna karşın kültür-sanat ilişkisinin daha mantıklı bir zemine oturtulduğu değişik görüşlerin de var olduğunu bilmek gerekir.

Sanatı sevmenin iki yolu vardır: Birisi onu sevmemek, diğeri onu mantıksal olarak sevmektir, diyen Boydaş (1996), ben bir başka kültüre ait şarkıyı duyabilirim, yaşayabilirim, ancak onu mantıksal olarak beğenebilirim, demektedir. Evrensel kültür ve sanat içinde yer kapmak, yer tutmak onları taklit ederek değil, tersine onlara benzemeyerek, kendimiz olmakla mümkündür. Çünkü kültür de bir üsluptur. Ünlü düşünür Epiktetos’un şu sözü ne kadar anlamlıdır: “Zira, sığınmak için değil, keşfetmek için yabancı orduya girerim.” Bu sözden alınacak ders şudur: Sanat ve sanat eğitimi Batı estetiğine ve onun dümen suyuna gitmek değil, kendi mayamızın yoğurdu olan kendi sanat ve kültürümüzün doğasını, alanını, değerini ve köklerini araştırmak ve sorgulamaktır.

Yabancı kültür etkileriyle oluşan sanat ürünlerinden birçok şeyler alınabilir. Önemli olan, bu kültürel ve sanatsal kazanımların aynen aktarımı değil, yorumlanarak alınabilme becerisidir. Bireyin, kişisel kültür ortamında sürdürdüğü yaşamını yöresel ve evrensel kültür dünyasından edindiği değerlerle süsleyebilmesi, diğeri bir ifade ile orjinal-özgün bir kişiliğe kavuşturabilmesi de önemlidir. Kültürün temelinde manevî veya millî kültür denilen kavramların varlığı evrenselliğe engel olarak düşünülemez. Kültürü yansıtan farklı disiplinlerden olan sanatın ele alınması durumunda bu daha açık seçik görülecektir. Çünkü, sanat kültürü yansıtır. Bir kültür kendini eştikçe, derinliğine indikçe ancak evrenselin müjdecisi olabilir. Kendini tanımayan insan başkasını nasıl anlayabilir? Kendi böbreğini bilmeyen birisi, başkasının böbrek sancısını nasıl anlatır? Bundan şu noktaya gelebiliriz: Kökünde gelenek olmayan hiçbir şey gerçekten yeni değildir... Evrensel kültür ve sanat içinde yer kapmak, yer tutmak onları taklit ederek değil, tersine onlara benzemeyerek, ancak kendimiz olmakla mümkündür (Boydaş, 1996, 8).

Eğitim, kültür ve sanat alanlarındaki sosyal etkinlikler, belki sonuçları çabuk alınamayacak çabalardır. Fakat unutulmamalı ki, sanat bir toplumun en olumlu tomurcukların filizlerini belirleyen bir alandır. “Eğitim, insanın yeniden üretilmesidir. Kültür ise, bütün bunların birikimidir” (Kongar, 1994, 41-42). Sanat

etkinlikleri, bunların ürünleri manevî kültüre göre çok daha hızlı değişen kesimdir. Bu kesim, maddî kültür öğeleri kadar hızla gelişmese bile, inançlardan gelenek ve göreneklerden çok daha çabuk değişir. Üstelik sanat, edebiyat ve düşün yapıtları, bir toplumun manevî kültür alanındaki en ileri değişim tohumlarını da içlerinde taşırlar. Bir başka deyişle, bir toplumun geleceği, maddî kültür öğelerinin etkisiyle, onun sanat, edebiyat ve düşün etkinlikleri çerçevesinde filizlenir. Sanat, edebiyat ve fikir insanları, bir bakıma günümüzün yargıçları, geleceğin habercileridir. Bu nedenle onlar gelecek toplumun en etkin mimarları arasında yer alırlar (Alakuş, 2004).

#### **2.4.Geleneksel El Sanatları:**

El sanatları insanoğlu var olduğundan beri tabiat şartlarına bağlı olarak ortaya çıkmıştır. İnsanların ihtiyaçlarını karşılamak, örtünmek ve korunmak amacı ile ilk örneklerini vermiştir. Daha sonra gelişerek çevre şartlarına göre değişimler gösteren el sanatları, ortaya çıktığı toplumun duygularını, sanatsal beğenilerini ve kültürel özelliklerini yansıtır hale gelerek "geleneksel" vasfını kazanmıştır.

#### **2.5.Görsel Sanatlar Eğitiminin Tarihsel Gelişimi:**

Türk sanatının, 1700'den itibaren Batı'ya yönelmesiyle birlikte, saraya yabancı sanatçıların yerleştiği bilinmektedir. O dönemlerde, sarayda usta-çırak ilişkileriyle süren sanat eğitimi, babadan oğula, ustadan çırağa devam ettirilmiştir.

Osmanlı devletinin çöküşünü engellemek düşüncesiyle Batılılaşma eksenli hareketler içinde hem askerî hem eğitim içerikli bir takım yenilikler başlarken, resmî ve sivil okulların programlarına resim dersi de eklenmiştir. Batılı anlamda resmin okul programlarına girişine ilişkin olarak Etike (1991: 24), "Ordunun teknik alanda gelişimini sağlayacak bir araç görevini üstlenerek Türkiye'ye giren resim" derken,

Akyüz (1997: 125), bir Askerî Deniz Okulu olarak 1776'da açılan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, günümüzün ilk ve kısmen ortaöğretim düzeyindedir demektedir. 1795'te açılan Mühendishane-i Berri-i Hümayun'un ders programına hat sanatının yanı sıra resim dersi de konulmuştur. 1834'te açılan Mekteb-i Fünun-ı Harbiye'nin ders programında da resim dersine yer verilmiştir.

Harbiye ve Askeri İdadi Mektebi'ndeki ilk sanat dersleri, daha çok mesleki gaye ile programda yer almış olsalar bile, bugün ulaşılan seviyenin ilk hareketleri olması bakımından önemlidir. Cumhuriyet öncesi ilk sanat eğitimi hareketleri içinde, bugünkü akademik seviyede kurulmuş olan Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi/bugünkü Mimar Sinan Üniversitesi)'nin haklı bir yeri vardır. 1883 yılında Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürlüğüne, 2 Aralık 1883 yılında, hükümetin kararıyla yine kendisi atanmış, 24 Şubat 1910'da ölene kadar bu görevde kalmıştır. 1911 yılında, kız öğrencilerinin de sanat öğrenmelerine imkan sağlayan İnas Sanayi-i Nefise Mektebi Sami Bey'in müdürlüğünde açıldı. Kısa bir süre sonra ise müdürlüğe Mihri Müşfik getirilmiştir. Kısa süreler içerisinde birkaç müdür değişikliği yaşayarak öğrenim hayatını devam ettiren okuldan, birçok kadın sanatçı yetişmiştir (Yolcu, 2000).

Askerî liselere öğrenci yetiştirmek gayesiyle açılan “Askerî Rüşdiye Mektepleri” ne 1869'dan itibaren Serbest Resim Dersleri konulmuştur. Askerî okulları bitirenler arasından resme yeteneği belirlenenler, bu okullarda sanat eğitimcisi olarak görevlendirilmiştir. Dört yıllık öğrenim süresi olan Menşe-i Muallimin okulunda resim öğretmeni yetiştirilmiştir (Özsoy, 1996:112). I. Meşrutiyet döneminde Rüştîye ve İdadi'lerin ilk beş yılındaki ders programlarında, güzel sanatlar içerikli Hüsn-i Hat ve Resim dersi okutulmakta iken, Darülmuaallimat denen Kız Rüşdiyelerinin üç yıllık öğretiminde de Resim dersi okutulmaktadır (Akyüz, 1997: 202–215).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte kültür ve sanat sorunlarına oldukça önem veren Atatürk, devletin görevleri arasına bu konularla uğraşmayı da katmış, sanata ilgiyi devlet politikası haline getirmiştir (Yolcu, 2000).

Özsoy'a göre (1996: 115, 1998: 58), Cumhuriyetin ilk yıllarında hükümetin davetiyle Türkiye'ye gelen ünlü eğitimcilerden Amerika'lı John Dewey'e okulların mevcut durumu incelenmiş ve hazırlanan ayrıntılı rapor, yerli eğitimcilerin de gayretleri ile sonuçlandırılarak Eğitim Bakanı Mustafa Necati döneminde yürürlüğe konulmuştur. 1926'da kurulan Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü bünyesinde 1932 yılında resim bölümü açılmıştır. Gerçekten bu bölümün açılışı ile Türkiye'de sanat eğitiminin temellerini oluşturmada önemli role sahip resim öğretmeni yetiştirme işinin kurumsallaştırılması sağlanmıştır.

Batı'da gelişen El İşleri Hareketi olarak bilinen bir akımın etkisiyle daha sonra Resim Bölümünden bağımsız İş bölümü kurulmuştur. Daha sonra bu iki bölüm birleşerek Resim-İş Bölümü adını almıştır. 1930, 1938, 1949 ortaokul programları resim dersleri önceleri oldukça yalın ve yüzeysel iken 1949 yılında en gelişmiş biçimine ulaşmıştır. Bu yıllarda Resim derslerinin program bütünü içindeki yeri uzun yıllar %3'lük oranını koruduğu, ancak amaç, içerik, yöntem ve değerlendirme bakımından ise, 1950'ye doğru daha çok gelişmiştir. 1938 programında bilinçli olarak belirlenen hedeflerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlara dönüşmesi için somut çabaların programlara yansıdığı görülmektedir. Ayrıca 1938' de başlayan geleneksel disiplinlere dönüş eğilimi sonucu, resim ders saatleri azaltılmış ve programlarda ağırlık sosyal bilgilere verilmiştir" (Özsoy, 1996a: 116).

Telli (1990: 18–28), resim ders saatlerindeki azalmanın başından beri 1949 programına kadar devam ettiğini, bu programda iş bilgisi dersinin konulmuş olmasından başka 1970 yılına kadar bir değişiklik olmadığını ve 1990'a kadar yapılan programlarda da bir değişikliğin görülmediğini belirtmektedir.

1957 yılında 976 sayılı Tebliğler Dergisinde Liseler için hazırlanan resim dersi programı biraz daha genişletilerek dekoratif resimler, grafik çalışmalar ve şematik resim gibi konulara da yer verilmiştir. İlk öğretmen okullarının öğretim programlarına bakıldığında ise 1953–1973 yılları arasında Resim-İş dersinin yoğunluklu olarak yer aldığı görülmektedir (Telli, 1990: 25). 1962 yılında 7. Millî

Eğitim Őûrası'nda Güzel Sanatlar Komisyonunun raporunda, plâstik sanatlar eğitiminin önemsenmesi, sanatçuların desteklenmesi, bölge kültür merkezlerinin kurulması, devletin gerçek bir sanat politikasının olması istenmektedir. Bu çalışmaların; a. Halk sanatı eğitimi, b. Okullardaki sanat eğitimi, c. Sanatçuların yetiştirilmesi biçiminde sınıflandırılarak ele alınması gereği vurgulanmıştır (Arısoy, 1994: 13). 1974'teki 9. Millî Eğitim Őûrası'nda ise orta ğretim kurumlarındaki sanat eğitiminin eğitsel kol etkinlikleri ile desteklenmesi ve lise ve dengi okullarda resim derslerinin seçmeli dersler arasına alınmıştır. Bu çabalar sanat eğitimi adına değerlendirildiğinde aslında hiç küçümsenmeyecek uğraşlar olarak görülebilir. Çünkü bütün bunlar, ileride yapılacak olan daha gerçekçi ve doyurucu projelere alt yapı niteliği taşımaktadır.

1988–1989 ğretim yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 5. maddesinin 1. fıkrasında “Güzel Sanatlar eğitimi; Fakülte ve Yüksekokulların birinci sınıflarından itibaren eğitime başlayanlara seçmeli dersler olarak uygulanmaktadır” denmektedir. Böylece, tüm yüksekokul kademelerinde, plastik sanatlar eğitimi alanlarından biri seçmeli ders olarak verilmiş; 1991–1992 ğretim yılında ise, bu kapsama Müzik dersi de alınmıştır. 1991 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde oluşturulan Resim Dersi ğretim Programlarını Geliştirme zel İhtisas Komisyonunca hazırlanıp daha sonra kabul edilen İlköğretim Kurumları resim-İş Dersi ğretim Programı, 1992–1993 ğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere uygulamaya konulmuştur (Yolcu, 2000).

Bununla birlikte 1992 programının, bugüne dek resim-iş dersi ğretim programlarında tasarım eğitimine, iş veya iş teknik eğitiminden bağımsız olarak yer veren ilk program tasarısı olduğu söylenebilir. Yani “İlköğretim okulları resim-iş dersi programında başta grafik olmak üzere iki ve üç boyutlu tasarım çalışmaları yer almıştır” (zsoy, 1996b: 40). Ancak burada da tasarım konularının hem basit hem de sınırlı olması ve okulların fiziki şartları kadar öğretmenlerin de yeterli birikimden yoksun olmaları gibi nedenlerden ötürü beklenen gelişmelere ilişkin pek iyimser olunamamaktadır. Bu arada iş ve teknik eğitimi dersleri için hazırlanan program

ayrıca incelendiğinde tasarım çalışmalarının sınırlı da olsa yer aldığı gözlenmektedir (MEB, 1991: 101).

Sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlköğretim Programları geliştirilmiştir. Günümüz koşullarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Görsel Sanatlar dersi içerik olarak; görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme olmak üzere üç öğrenme alanında eğitim ve öğretim yapmayı hedeflemektedir. Böylece görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu programla sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir (M.E.B. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, 2006:5)

Ünlü sanat tarihçi Herbert Read “Sanatın Anlamı” adlı kitabında “sanat” sözcüğünün daha çok plastik ya da görsel sanatlara bağlandığını, ancak tüm sanatları kapsayan geniş bir tanım olarak ele alınması gerektiğini söylemektedir. Görsel sanatlar; resim, heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarımı, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, moda tasarımı, bilgisayar sanatı gibi oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır.

Bu dalların tümüyle ilgili olarak okulöncesinden yüksek öğretime kadar sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kuramsal ve uygulamalı çalışmalara görsel sanatlar eğitimi ya da sanat eğitimi demek yeterli olmaktadır (Kırıçoğlu,2005:2).

İlköğretim Görsel Sanatlar (1–8. sınıflar) Dersi Öğretim Programı 11.09.2006 tarih ve 351 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla kabul edilmiştir. Resim iş dersinin isim değişikliği, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 31.06.2006 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Ayrıca Talim ve Terbiye Kurulu'nun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla ifade edilmiştir Bu kurul kararıyla resim-iş dersleri yerine görsel sanatlar dersi isim değişikliği kabul edilmiştir.

## **2.6.Görsel Sanatlar Eğitiminin Ders Süreleri ve Amaçları**

Görsel sanatlar eğitiminin genel eğitimin içerisinde önemli bir yere sahip olmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bilgi aktarımı ve ezbere dayalı geleneksel eğitim anlayışından kurtulmak, problem çözücü yaratıcı eğitim anlayışının getirilmesi ile mümkün olmaktadır. Bununda sanat eğitiminin genel eğitim içinde gerçek yerini alması ile gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir (Balcı,1990:4).

Sanat eğitimi genel eğitimin bir parçası olmakla birlikte kendine has ilke ve yöntemlere sahiptir. Sanat eğitiminin en temel amacı her insanda var olduğuna inanılan yaratıcı gücün ortaya çıkarılması ve geliştirilmesini sağlamaktır.

İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi 14.07.2005 tarih ve 192 sayılı karar ile Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından kabul edilmiştir. Bu haftalık çizelgeye göre Görsel sanatlar dersi ilköğretim 1., 2., 3. sınıflarda haftada iki ders; 4., 5.,6. ve 7. sınıflarda ise bir ders süresi olarak Talim ve Terbiye Kurulunun 04.06.2007 tarih ve 111 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

## **2.7.Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları**

Milli Eğitim Bakanlığı; Görsel sanatlar dersinin amaçlarını aşağıdaki gibi belirlemiştir (M.E.B, 2006).Görsel sanatlar dersinin amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplanmaktadır.

### **a. Bireysel ve toplumsal amaçlar**

1. Öğrenciye doğayı gözleme duyarlılığı kazandırmak,
2. Öğrencinin, analiz ve sentez yeteneği (seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme) ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
3. Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve geliştirmesini sağlamak,
4. Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,

5. Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihî eser vb.), bu yolla ona geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
6. Öğrencinin her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
7. Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanınmasını sağlamak,
8. Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
9. Geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma ve onur duyma duyarlılığını kazandırmak,
10. İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
11. Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
12. Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak (MEB. Görsel Sanatlar Dersi, Öğretim Programı,2006).

#### **b. Algısal amaçlar**

1. Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
  2. Öğrencinin görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,
  3. Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
  4. Öğrenciye bilgiyi ve birikimi dönüştürme yeteneği kazandırmak,
  5. Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.
- (MEB. Görsel Sanatlar Dersi, Öğretim Programı,2006).

#### **c. Estetik amaçlar**

1. Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
2. Öğrenciye doğadan, çevreden ve geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,

3. Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi yaşamın her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi hâline getirebilme yetisi kazandırmak,
4. Öğrenciye, doğada olan ve insan eli ile üretilen her şeyi estetik değerlendirme birikimi kazandırmak,
5. Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak

(MEB. Görsel Sanatlar Dersi, Öğretim Programı,2006).

#### **d. Teknik amaçlar**

- 1.Öğrenciye her türlü araç ve gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak ve öğrencinin gelişmesine imkân tanımak,
- 2.Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
- 3.Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,
- 4.Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
- 5.Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi Kazandırmak,
- 6.Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak (MEB. Görsel Sanatlar Dersi, Öğretim Programı,2006).

### **2.8.Görsel Sanatlar Eğitiminin Gerekliği**

Görsel sanat eğitiminde amaçlanan sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi yani bireyin estetik eğitimidir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak şartları hazırlamayı ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlamaktadır (Gençaydın, 1990:44).

Gençaydın görsel sanatlar eğitiminin bireyin kişilik kazanması üzerine etkisini vurgularken, Yetkin de “sanat eğitimi bir çeşit ahlak eğitimidir” diyerek

insanın yetişmesinde, kişiliğinin olumlu yönde gelişmesinde sanat eğitiminin önemini desteklemektedir (Yetkin,1962: 61)

Gelişen teknoloji çağında insanın kişilik kazanması ve yeni düşünme sistemlerini yakalayabilmesi önem taşımaktadır. Çağ dışı kalmamak için, bireylerin topluma karşı sorumluk duyan, toplumdan gücünü alan, oluşturucu ve yapıcı düşünmeyi benimseyen kişiler olmaları gerekmektedir. Yoksa teknoloji çağını yalnız teknik bir olgu gibi görür, çağdaş bir düşünme sistemi kurulamazsa ülkede insanca, çağdaş bir yaşam yaşanılmayacağı gibi taklitten öteye gidilemez (Telli,1990:6).

Bu noktadan hareketle görsel sanatlar eğitimin amaçlarını belirleyen ders öğretim programlarının doğru ve düzenli uygulanması birçok yararlar sağlamaktadır. Bunlar aşağıda şu şekilde maddelenmektedir (Özsoy,2003:155) :

Görsel sanatlar eğitimi dünyayı etiketlemenin, yaftalamanın ötesine giderek eşsiz güzelliklerin ayırt edilmesini sağlamaktadır,

Görsel sanatlar eğitimi çocukların bir sanatsal süreçle ulaştıkları sonlara, sonda değil daha çalışma sırasında ulaştıklarına inanmaktadır,

Görsel Sanatlar eğitimi algıdaki eşsizliği ve bireyselliği beslemekte, geliştirmekte ve el üstünde tutmaktadır,

Görsel sanatlar eğitimi çocuklara çok önemli sorunların çok çeşitli çözüm yolları olduğunu öğretmektedir.

Görsel Sanatlar eğitimi sözlü ve görsel anlatım yolu ile deneyim ve kavrayışı genişletmekte ve zenginleştirmektedir

## **2.9.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi**

Victor Lowenfeld' in ve öğrencilerinin araştırmalarıyla sanat eğitimine önemli görüşler ortaya konulmuştur. Çocuk merkezli eğitim ve öğretim anlayışı baskın olmuştur. Ancak zamanla ülkemizde ve gelişmiş batılı ülkelerde bu anlayış çerçevesinde bir tembelliğe itildiği, sanatsal uygulamaların ağırlıkta olduğu

programlara sadece rehberlik ettiği yayınlarda anlaşılmaktadır (Hoffa,1990). Öğretmenler bilgi ağırlıklı dersler yerine uygulama ağırlıklı dersler vermeyi tercih etmektedir.

Varlığını sanattan alan diğer disiplinlerin görsel sanatlar öğretimine önemli katkısı olmaktadır. Sanatsal çalışmalar dışında, sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik öğretimi görsel sanatlar eğitiminin hedeflediği amaçlara ulaşmasında kaynaklık edecek başlıca disiplinlerdendir.

Görsel sanatlar eğitiminde çok alanlı eğitimin hedefi; görsel sanatlar hakkında bilgi veren, onun ürünlerinin anlaşılmasını sağlayan, sanatın estetik varlıklarına, diğer sanatsal nesnelere ve etkinliklere değer verilmesine önderlik eden alışılmış öğretim programlarının oluşturulmasıdır. Görsel sanatlar eğitiminde çok alanlı eğitimin uygulanmasındaki gerekçe ise genel eğitimin zorunlu bir parçası olmasıdır. Görsel sanatları araştırma ve öğrenme, bilimsel araştırmalarımızın birçoğunun kuruluşu olan hayaller deposunun gelişmesini sağlamaktadır. Çok alanlı sanat eğitimi dört disiplini kapsamaktadır (Özsoy, 2000: 9–18).

Bunlar;

1. Estetik- sanatın doğasını ve değeri
2. Sanat Eleştirisi-sanatla ilgili yargı
3. Sanat Tarihi-kültürel ve tarihsel içerik
4. Sanat Üretimi-anlatım teknikleri

#### **2.10.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Estetik Disiplininin Amaçları:**

Estetik çalışma, genel anlamda sanatın doğası, sahası, işlevleri; sanatçı kimdir, sanatın kökeni nedir (yaratıcılık) ve değeri nereden gelmektedir (kişisel ve toplumsal tercihler) gibi konularda bilgi vermeye ve inceleme yapmaya yöneliktir. Bu, kişinin kendi toplumunda sanatı anlamaya ve sanatın katkısına eleştirel tepki de gelişmeye ve farklı düşüncelere, imgelere ve birçok farklı kültüre ait nesnelere

hoşgörüyü gerektirmektedir. Bu amaçla estetik “bu sanat mıdır?”, “sanat ne işe yarar?” gibi belli başlı soruları yönlendirmektedir ( Stokrocki –Kırıçoğlu, 1996: 5-6).

### **2.11.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanat Tarihi Disiplinin Amaçları:**

Sanat tarihi çalışması kişinin kendi kültürü ve dünya kültürel mirası hakkında bilgi ve inceleme yapmasının öğrencinin sanata değer vermesinin ve anlamasının yanı sıra, karmaşık görüş açılarına hoşgörüyü geliştirmektedir. Sanat tarihi araştırması ile bağlantılı olarak öğrenciler küresel olduğu kadar kendi kültürlerindeki sanat eserlerini incelemeye ve araştırmaya ihtiyaç duymaktadırlar. Çünkü sanat eserleri geçmişin evrimsel kayıtlarıdır. Eğer bunlar geçmişin anlaşılması sağlamazlarsa günümüzün anlaşılmasına hiç yardımcı olamazlar demektir. Sanatın incelenmesi yoluyla öğrenciler kendi ulusal özelliklerini ve kültürel ilkelerini öğrenmektedirler. Biliyoruz ki sanat eserleri, ulusal değerlerin ifadesini en iyi şekilde iletmektedirler. Öğrenciler ayrıca düzenlilik – düzensizlik, oranın gerekliliği, üstün yeteneğin teşviki ve sanat eserleri yoluyla erdem ve kederin takdir edilmesi gibi, insan doğasının karmaşıklığını da öğrenebilmektedirler. Dolayısıyla hem varlıklı hem de yoksul öğrenciler uygarlıktaki en iyi sanat örneklerine özgürlüklerinin kazançları olarak bağlanmaktadır ( Stokrocki –Kırıçoğlu, 1996: 5–6).

### **2.12.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanat Eleştirisi Disiplinin Amaçları:**

Sanat eleştirisi çalışması, kişinin sanatsal çalışması hakkında onun özgünlüğüne yönelik bir içsel ipuçları araştırması olarak bilgi ve incelemeyi içermektedir. Sanat eleştirisi betimleme, çözümlenme, yorumlama ve yargı olmak üzere dört basamakta gerçekleştirilmektedir. İnce ayrıntıların farkına varmak, iyi ve doğru yargıya varmak ve gerekli yeni ilişkileri kurmak için bu basamaklar yoluyla yapılan eleştiri, görsel okuryazarlığı ya da algıyı da içine almaktadır. Sanat eleştirisi

çalışması ayrıca, dışsal ipuçlarını ya da sanat eserinin içeriğine yönelik ilgileri de kapsamaktadır. Son olarak da sanat eleştirisi öz değerlendirme yapmak ve sanat eserlerinin karşılaştırılması için kullanılmaktadır. Sanat eleştirisi “ Bu ne hakkındadır?”, “Ayrıntıları nelerdir?”, “Anlamı nedir?”, “Neden iyidir?”, “Neden değerlidir?” sorularını yöneltir ve cevaplar aramaktadır ( Stokrocki –Kırıçoğlu, 1996: 5-6).

### **2.13.Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitiminde Sanatsal Uygulama Çalışması Amaçları**

Sanatsal uygulama çalışması yeni bir eğilim değildir. Ama öğrencinin sanat yetenekleri, problem çözme yaklaşımları ve ayrıca anlamlı işaretlerle iletişim kurmak için gerekli tasarım yetenekleri hakkında bilgi ve anlayış geliştirmesi için hala önemlidir. “Sorun nasıl çözülür?”, “Bu dikkatlice nasıl yapılır?”, “Bu en iyi nasıl düzenlenir ?” gibi soruları sormaktadır ( Stokrocki –Kırıçoğlu, 1996: 5-6).

### **2.14.Çizgisel Gelişim Basamakları**

İnsan fiziksel olarak büyür ve gelişirken çizgisel olarak da değişim göstermektedir. Yaş ilerledikçe çocuğun sanatsal ifadeleri de gelişip değişim göstermektedir. Çocuğun ilk çizgileri ergenlik dönemine kadar farklı gelişim basamakları göstermektedir. Her çocuk bu gelişimi aynı zamanda göstermemektedir. Bununla birlikte resimlerinin gelişmesi açısından her evrede çocukların yaptıkları resimleri niteleyen bazı çarpıcı ve çok ayırıcı özellikler bulunmaktadır.

Birçok araştırmacı çizgisel gelişim evreleri belirlemiştir. Bu evrelerin isimlendirilmesi birçoğunda benzerlikler göstermektedir. Lowenfeld’in belirlediği gelişim evreleri şu şekildedir;

1. Karalama Dönemi ( 2-4 yaş arası)
2. Şema Öncesi Dönem ( 4-7 yaş arası)
3. Şematik Dönem ( 7-9 yaş arası)
4. Gerçeklik Dönemi ( Başkaldırma) (9-11 yaş arası)
5. Ergenlik Öncesi Dönem (11-13 yaş arası)
6. Artistik İfade (Ergenlik Dönemi) (13 yaş ve sonrası)

**2.14.1.Karalama Dönemi(2–4 yaş arası):** Karalama dönemi iki yaşından başlamakta ve dört yaşa kadar devam etmektedir. Kas gelişimlerinin tamamlanmadığı bir dönemdir. Çocuk eline geçirdiği çizicilerle ilk resim çizimlerine başlamaktadır.

Genelde araştırmacılar ilk dönem karamalarından çoğunun herhangi bir şeyi temsil etmek niyetiyle yapılmadığında birleşmektedirler. Yaşamın ilk yıllarında ‘keşif’ ve ‘icat’ girişimleri içinde olan çocuk her şeye dokunur, dokunduğu objeler arasında kâğıt da bulunmaktadır. Eli amaçsız bir şekilde kâğıt üzerinde dolaşırken çizgiler bırakmaktadır. Çocuk oluşan çizgileri görmekte ve onların yaratıcısı olduğunu anlamaktadır (Yavuzer, 1997: 33).

Yetişkinler çocuğun bu karalamalarını anlamsız bulmaktadır, fakat çocuk kendini ifade etmeye ağılama eyleminden sonra bu karalamalarla başlamaktadır.

Herhangi bir şeyi ifade etmeden başlayan karalamalar giderek göz, el koordinasyonunun başlaması ile değişiklik göstermektedir. Daireler, dairelerin içerisine bir takım çizgiler ve yine daireler çizilmektedir. Giderek bu çizimlere çocuk tarafından isimler verilmeye başlanmaktadır. Çevresinde gördüğü ve tanımaya başladığı kavramlar resimlerine girmektedir (Buyurgan,2001: 26).

**2.14.2.Şema Öncesi Dönem (4–7 Yaş Arası):** Şema öncesi dönemde çocuk çevresiyle kurduğu ilişkiyi aktarma çabasıdır. Biçimi bilinçli kullanmaya başlamaktadır. Bir gün çizdiği insan figürünü daha sonraki çizimlerde farklılaştırarak

simgesel biçimler aramaktadır. Renk kavramsalı ve renklerin farklılığı ile ilgili bilgiler ise arzu edilen düzeye ulaşmamıştır. Bu dönemde çocukların kullanmayı tercih ettikleri renkler, kendilerine hoş gelen sevdikleri renklerdir.(mavi ağaç, kırmızı yüz v.b)

Resim 1. 2. 3 ve 4'te bu özelliklere sahip öğrenci resimleri görülmektedir.

### Şema öncesi çocuk resimleri örnekleri



Resim:1.Yakın Doğu İlkokulu Öğrenci Resmi



Resim:2.Y.D.İ. Öğrenci Resmi



Resim:3. Doğu Akdeniz İlkokulu Öğrenci Resmi



Resim 4.D.A.İ. Öğrenci Resmi

Şema öncesi devrenin özellikleri; çizgiler nesnelerin basit şemaları haline dönüşmesi, renklerin coşkuyla kullanması ve gerçeğe bağlılığı olmamasıdır. Nesnelere hep boşlukta gösterilmiş, mekân ve yer fikri oluşmamıştır.

**2.14.3.Şematik Dönem (7–9 Yaş Arası):**Küçük çocuklar pek çok denemelerden sonra, insan ve çevresi hakkında belli bir görüşe sahip olmaktadır. Bu dönemde eşyaların, nesnelere ve canlıların esas şekillerine daha uygun çizimler oluşmaya başlamaktadır.

İlk boşluk anlayışı ve yer çizgisi görülmektedir. Şema denilen kişiliğe ve deneye dayanan bir tekrar sonucu elde edilmiş insan resimlerinden vücudun önemli sayılan parçalarını abartarak önemsiz parçaları yok etmektedir. Resimlerdeki şemalarla, obje hakkındaki bilgisini temsil etmektedir (Yazgın.1998:60).

Tekrarlardan oluşan bir renk anlayışı görülmekte ve aynı nesnelere hep aynı renklere boyanmaktadır. Resim 5, 6, 7 ve 8’de şematik döneme ait özelliklere sahip resimler görülmektedir. Doğu Akdeniz İlkokulu öğrencileri tarafından yapılmıştır.



Resim:5



Resim:6



Resim:7



Resim: 8

**2.14.4.Gerçeklik Dönemi (Baş Kaldırma) (9–11 Yaş Arası):**Bu yaştaki çocuklar artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdardır ve bunu çizgilerine yansıtmaya başlamıştır. Bu dönemdeki çocuğun daha önceki çalışmalarına oranla ayrıntılı çizgilerle çizdiği ve gerçekçi bir yaklaşımda olduğu görülmektedir (Yavuzer, 1992:65).

Çocuk hızla geliştiğinden, en çok alıcı konumundadır. Küçük kaslar hızla gelişmektedir. Kaslar arasındaki işbirliği oldukça ilerlemiştir. Görme duyusu olgunlaşmıştır. Bunlar tüm alanlarda ki başarısını artırmıştır. İlgi alanları genişlemiştir. Dikkatleri 18–24 dakikaya ulaşmıştır (Sağlam, 1991:21).

Kız ve erkeklerin cins bakımından ayrılmalarının bilincine vardığı için, resimlerinde kız ve erkek çocukların giysi farklılıkları belirlemektedirler. Vücut ve giysileri katı bir anlayışla çizmektedir. Şemadan uzaklaşma görülmektedir. Değişik yüzeylerde üst üste gelen biçimler görülür. Gök, yer çizgisine kadar inmektedir. Nesnel (objektif) renk yok olarak coşku sonucu bilinçleşen renk anlayışı görülmektedir. Nesneleri kendi renkleri ile boyamaya çalışmaktadır. Süslemeye ilk bilinçli eğilim vardır. Madde ve uygulamalarına bağlı bilgiler edinme isteği görülmektedir (M.E.B Resim-İş Öğretmen Kılavuzu.1997:34,35).

İnsan figürlerinde oran (ölçü) belirgin şekle girmektedir. Perspektif anlayışı, plan kavramı, derinlik fikri daha gerçekçi ve daha temelli bir yapı içerisinde kendini göstermektedir. Nesnelere doğruluğunu saptama yönünde zaman zaman tereddütler yaşayabilmektedirler. “Acaba yanlış mı yapıyorum?”korkusu ve endişesi sezilmektedir. Sanat eğitimcisinin bunu normal karşılayıp zaman içerisinde sağlayacağı yakın ilişki ile onların bu çekingenliklerini gidermeye çalışması en uygun tavır olacaktır (Yazgın,1998:64 ).

11 yaşında başlayan ve ergenlik öncesi dönem olarak nitelediğimiz bu çağda çocuk ruhsal bunalıma düşerek yaratıcı etkinliklerden soğuyabilmektedir. Çocuğu içinde bulunduğu bunalımdan kurtarmak ve yaratıcı çalışmalara yöneltmek için önlemler almak gerekmektedir. İsteksiz görünen bu dönem çocuğun çalışmalarını

eleştirmekten çok yüreklendirici tutum içerisine girmek otoriter davranmamak gerekmektedir.

Karşı cinse eğilim ve arkadaşlık bağlarının arttığı bu dönemde grup çalışmalarına yer verilmesi gerekmektedir. Bu dönemde, imgeleme dayalı konular, yumuşak taş, alçı, kil, kutu vb. atık gereçlerle heykel çalışmaları ve mekanik araç gereç gibi etkinlikler yaptırılmaktadır.

(M.EB İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı.1992: 10)

Gerekli sanatsal bilgilendirme ve görsel kaynakların yardımı ile (ustalardan reproduksiyonlar, galeri ve müze ziyaretleri) ile etkin öğrenme sağlanmalıdır. Natürmort çalışmaları için uygun bir evredir. Bu evredeki çocuklar genellikle ilk algılarını kağıda yansıttıklarından nesneyi yanlış çizebilirler. Bu olumsuzluk nesneye sık sık bakmaları önerilerek aşılmaya çalışılmalıdır (Buyurgan,U,S.2001:37).



Resim:9.Doğu Akdeniz İlkokulu Öğrenci Çalışması

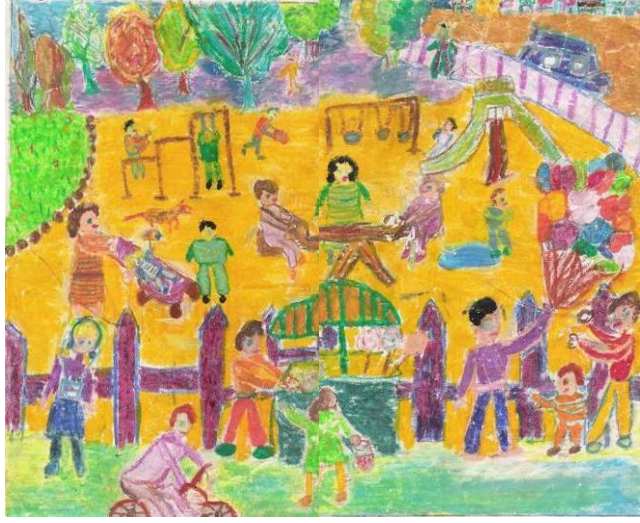
Resim 9'da da görüldüğü gibi anlatımları daha başarılı olup aslına uygunluk yüzdesi her çizimde artarak devam etmektedir. İnsan ve hayvan figürlerindeki vücut bölümlerinin yerleri, ölçüleri doğruya yakın bir açıklık kazanmaktadır. Resim 10'da da görüldüğü gibi geometrik çizimlerden uzaklaşma, gerçekçi çizimlere eğilim vardır, resimlerde sabit duruş yerine hareketler öne çıkmaya başlamış ve renkler gelişigüzel seçilmek yerine gerçeğe uygun bir biçimde seçilmeye başlamıştır. Mekân

ve perspektif artık kendini göstermektedir. Vücut ve giysileri katı bir anlayışla çizmektedir.



Resim:10. Doğu Akdeniz İlkokulu Öğrenci Çalışması

**2.14.5.Ergenlik Öncesi Dönem (11–13 Yaş Arası)**Bu yaştaki çocukların zihinsel ve bedensel gelişimlerinin en hızlı yaşandığı zaman dilimidir. Ergenlik çağının ilk işaretlerinin görüldüğü bu yaşlarda çocuklar ilkokul yıllarına oranla çok farklı davranışlar göstermektedir. Kendini çevreye kabul ettirme güdüsünün en üst düzeyde olduğu bu dönemde yeni buluşlar ortaya koyma çabası olmaktadır. Bu kendini gösterme çabası onları yaratıcı etkinliklere sürüklemektedir. Bu yaşlarda çocuklar tüm nesnelere ayrıntılarıyla görmeye başlamaktadır. Renk, ışık, gölgeye ve bunlara bağlı değerler resimlerinde kendilerini göstermektedir. Resim 11’de de görüldüğü gibi perspektif ve ona bağlı çizim kuralları önemli ölçüde gelişmiştir. Cinsel özelliklerinin farkına varan çocuklar bunları resimlerine yansıtmaktadırlar. Natürmort çalışmalarını için önemli bir evrededirler.



Resim:11. Lapta İlkokulu Öğrenci Çalışması

**2.14.6.Artistik İfade (Ergenlik Dönemi) (13 Yaş ve Sonrası):**Bu dönemde genç çevresiyle daha yoğun bir ilişki içerisine girerek, gelişen olayları kendi yorumlarıyla yansıtmaktadır. Gençin kendi çalışmalarına ve başkalarınınkine karşı eleştirel davranışı gelişmektedir. Karalama döneminden itibaren bilgilendirmeye çalıştığımız grafiksel gelişim basamakları içerisinde en anlamlı resimleri bu dönemde görmekteyiz. Resimde çizgisel, pentürsel ve renksel açıdan olgunluklar ortaya çıkmaktadır. Perspektif ve perspektife bağlı resim kuralları en olgun şekli ile görülmektedir. Diğer devrelere ait baskın özellik olan içgüdüsellik, yerini gençlerin bu yaşlarına kadar aldıkları eğitim ve öğretimin gereği olan bilgi birikimlerine bırakmıştır. Bu dönemde sanat tarihi, estetik ve sanat eleştirisi gibi dersler çocuğu yönlendirebilecektir.

#### **2.14.7. Görsel Algılama Açısından Çocuk Tipleri:**

Genel çerçeveleriyle çocuk resminde, görsel algılama açısından çocuk tipleri şu şekilde belirlenmiştir:

a)Görücü tipler, b)Yapıcı tipler, c)Karışık tipler

**Görücü Tipler:** Bu çocuklar resim çalışmalarında konuyu bütünü ile ele alırlar. Çizgi halindeki resimlerde insanın bas, gövde, kol ve bacakları ayrıntısız çizilir. İnsan vücudu bir bütün içinde gösterilir. Vücudun bölüm ve ayrıntıları fark edilmez. Aynı çocuklar renkli çalıştıkları resimlerinde de bu anlayışlarını sürdürürler. Sözelimi ağaçlardan oluşan bir doğa parçasının resmini çizip, renklendirirken tüm ağaç dallarını bütünleştirerek topluca ifade ederler. Sanki bütün ağaçlar bölünmüş gibi anlatılır. Hayvan resimlerinde keza tüm bas, gövde ve bacak ayak ayrıntılarını düşünmeden yalnızca dış çizgileriyle sanki telden yapılmışçasına bir resim ortaya koyarlar. Desen çiziminden renkli resim aşamasına geçtiklerin de daha cesur davranırlar. Boyalarla daha iyi anlatma olanağına kavuştuklarını varsayarlar (Sezer,2001:15).

**Yapıcı (inşacı) Tipler:** Bu gruptaki çocuklar nesnelere parçalar halinde düşünürler. Resimlerini yaparken nesnenin parçalarını ayrı ayrı birleştirerek bir bütünü elde ederler. Sözelimi bir insan figürü çizerken önce bas sonra gövde, kol ve bacaklar ele alınarak parçadan bütüne gidercesine bir anlatım yolu izlerler. Bu özelliklerden ötürü bu guruba inşacı tip adı da verilebilir. Bu gruptaki çocukları yalnız insan figürlerinin değil tüm öteki konuların anlatımında da aynı tavır içinde gözleriz. Örneğin: Bir hayvan, bir ağaç, çiçek ve benzeri konuların tümü de evvelâ parçaları ayrıntılı olarak görür ve bunları birbirine ekleyerek anlatımını sürdürürler. Yapıcı veya inşacı tip olarak nitelenen bu çocuklar renkli resimlerinde daha bilinçli görünürler üç boyutlu anlatımlarda boya tel, kil, ağaç, mukavva çalışmalarında daha yaratıcı bir yeteneğe sahip grup olarak bu farklılıklarını belirtirler (Sezer,2001:15).

**Karışık Tipler :** (Görücü, Yapıcı, Anlayış Ortası Ve Endüstriyel Tip) Bu grup çocuklar hem görücü hem de yapıcı anlayışadılar. Çoğu zamanda cetvel, pergel gibi araçların etkisiyle planlı çizimler oluştururlar. Çizgiler de doğruluk, ölçülük, düzenlilik tutkuları sezilir. Karışık ip olarak nitelenen bu grup çocukların resimlerinde bütün içinde parçalara yer verme anlayışı egemendir. Bunlar gerek çizgi gerekse boya ve üç boyutlu çalışmaya olanak veren maddelerle çalışmaya çok yatkındırlar. Resmin her türünde yaratıcı bir yapıları gözlenir. İncelemelerden çıkarılan verilere göre bu tip çocukların oranları okullarda çoğunluğu teşkil

etmektedir. Ülkemiz okullarında bu çocuk görüntüsünü verenlerin oranı ise yaklaşık%90 civarındadır” (Sezer,2001:16).

### **2.15 Kıbrıs'ta Geleneksel El Sanatları**

Neolitik çağdan günümüze, zengin bir doğanın içinde yaşayan insanoğlu bu sınırsız kaynaklardan yararlanmasını bilmiştir. Diğer canlılardan farklı olarak zeka ve el becerisini kullanıp üretim olgusunun temelini atmış, deneyim ve birikimlerini harekete geçirerek araç ve gereç imal etmiştir. Yaratıcılığın özelliği ile de ürettiklerine estetik bir boyut katmıştır (Kuzey Turizm Dergisi, 2006: 21).

Kıbrıs'ta geleneksel sanatlar gelenek, görenek, kültür ve tarihin bir parçasıdır. Kıbrıs, geleneksel sanatlar bakımından çok eski yıllara dayalı bir zenginliğe sahiptir. Birçok uygarlığın izlerini mozaiğinde taşıyan Kıbrıs, geleneksel sanatlarıyla her zaman büyük bir üne sahip olmuştur. Tarihi kaynakların birçoğunda Kıbrıs'a ait el sanatlarının zamanın ünlü komutanlarına hediye olarak sunulduğu görülmektedir. Büyük İskender'in ünlü kılıcının Kıbrıs'ta üretildiği bilinmektedir. Ayrıca Leonardo Da Vinci'nin Kıbrıs'ta üretilen nakışlara hayran kaldığı ve Milano Katedraline konmak üzere Lefkara işi örneğinden yapılmış bir örtüyü almak için Kıbrıs'a geldiği bilinmektedir (Kıbrıs El Sanatları, 2006:7) .

Kıbrıs kültürüne ve geleneksel sanatlarına sahip çıkma adına El Sanatları Kooperatifi kurulmuştur. Faaliyetlerini halen Halk Sanatları Derneği olarak sürdürmektedirler (Barutçu, 2004:7).

Kıbrıs'ta el sanatlarından sele ve sepet örücülüğü, koza işleri, seramik, Lefkara, Lapta işlemleri, ahşap oyma ve sandık işleri görülmektedir.

### 2.15.1. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Seramik

Kıbrıs geleneksel el sanatlarından seramik, Kıbrıs'ta yaşamış kültürlerin öğrenilmesinde önemli yer tutmaktadır. Kıbrıs'ta ilk yerleşimin neolitik çağda olduğu kaynaklarda ifade edilmektedir. İlk defa İsveç heyeti 1927–1931 yılları arasında Petra Tou Liminiti'de seramiksiz neolitik yerleşim yerine rastlanmıştır. Böylece Neolitik kültürün ilk safhasında seramiksiz bir dönem olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir İsveçli de Lefkoşa- Limasol yolu üzerinde Khirokitia mevkiinde böyle bir yerleşim yerini tespit etmiştir.

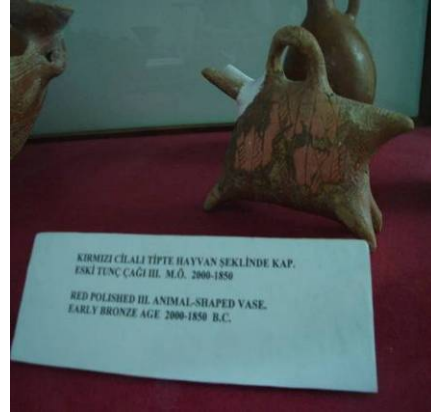
Neolitik dönemin alt safhasında seramiksiz, üst safhasında seramiklerin görüldüğü bu yerleşim yerleriyle kanıtlanmıştır. Khirokitia kültüründe taş kapların yanında iki çeşit seramik görülmektedir:

1. Kırmızı perdahlı seramikler
2. Beyaz üzerine kırmızı boya ile taramalı kaplar

Kıbrıs Neolitik halkı ana tanrıçaya inanmaktaydılar. M.Ö. IV bin yılın ortalarına doğru yalnız küçük eşyalarda madeni kullanarak Kalkolitik çağa geçmişlerdir. Erimi bu dönemin önemli yerleşim yeridir. Bu ilk safhasına ait seramikler beyaz üzerine kırmızı boyalıdır. Bunlar elle yapılmış, samanla karışık ve iri kumludur. Bazen az miktarda bitki ve geometrik şekillerle bezenmiştir. Kapların kulakçıklı ve sivri dipli olması devrin özelliğidir. Devrin ikinci safhasında, kırmızı ve siyah boyalı bir kap şekli ortaya çıkmıştır. Bu seramiklerin iç ve dışları dumanla siyahlaştırılmış olup Kirbet Kerak seramiği adıyla bilinmektedir (Altan, 2006:7). Seramiklerle birlikte bakır çağı kültürüne de rastlanmıştır. Erimi bu devirden sonra terk edilmiştir. Adanın bronz çağına Kuzey sahillerinde ulaşılmaktadır.



Resim:12



Resim:13

Resim 12’de orta bronz devrine ait seramik kaplar görülmektedir. Tüm dünya medeniyetlerinde görüldüğü gibi Kıbrıs’ta da bronz devri uzun sürmüştür. Eski, orta ve geç olmak üzere üç dönemde incelenmektedir. Başta adanın kuzeyinde bulunan Vunus mezarlığında, Philim ve Ambelikou gibi mezarlık buluntularında çok mükemmel bronz işler karşımıza çıkmaktadır. Adanın, M.Ö 3000 yılının ortalarında bronz işlemesini bilen bir kavimin istilasına uğradığı anlaşılmaktadır.

Eski Tunç çağında seramik kırmızı ve siyah boyalı olup perdahlı ve cilalıdır. Resim 13’te kırmızı cilalı tipte kap eski tunç çağına aittir.



Resim:14

Resim 14'te ise kırmızı ve siyah cilalı tipte kaplar erken bronz çağına ait olup Güzelyurt Arkeoloji Müzesinde bulunmaktadır. Elle yapılmış olup iyi pişmemişlerdir. Kaplar ya bezemesiz ya plastik süslemeli, ya da kazıma bezemelidir. Plastik süslemede en çok kuş, boğa, geyik ve yılan motifleri kullanılmıştır. Biçim bakımından çeşitlilik varsa da, uzun boyun, yuvarlak karın ve yuvarlak dip daima sabit kalmıştır. Resim 15 ve 16'da görülen kaplar yukarıdaki özellikleri yansıtmaktadır. Bu kap türüne Troya, Yortan ve Tarsus'ta da rastlanmaktadır (Altan, 2006:8).



Resim:15



Resim:16.

Beyaz bir kil üzerine kırmızı boyalı başlıca formları sivri dipli küçük testiler, küçük kulplu küpler M.Ö. 3000–3500 yılları arasında Erimi kalkolitik kültürüne aittir. Resim 17 ve 18 bunlara örnek teşkil etmektedirler.



Resim:17



Resim:18

Orta bronz dönemi mezar kalıntılarında ise mat beyaz astar üzerine kırmızı ve siyah boyalı seramikler ortaya çıkmıştır.



Resim:19



Resim:20

Kıbrıs'ta geometrik devrideki en güzel seramik örnekleri Resim 19, 20, 21, 22'de görülmektedir.



Resim:21



Resim:22

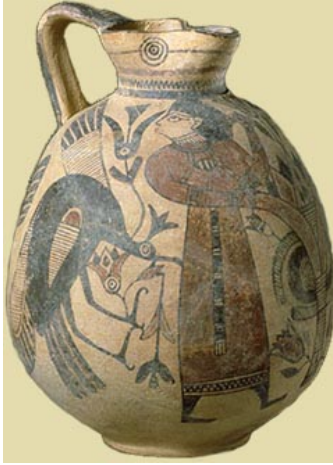


Resim:23

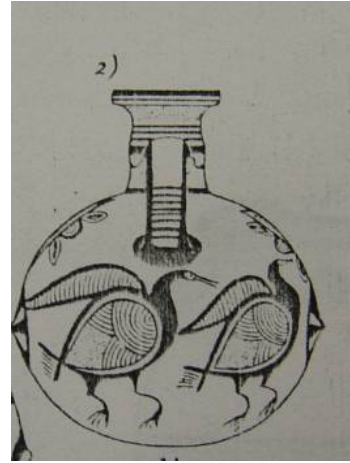


Resim:24

Kıbrıs'ta geometrik dönemde resim 23 ve 24'te görüldüğü gibi seramiklerde geometrik motifler yoğunluktadır. Geometrik motiflerle birlikte çiçek ve balık motifi de kullanılmaktadır.



Resim:25

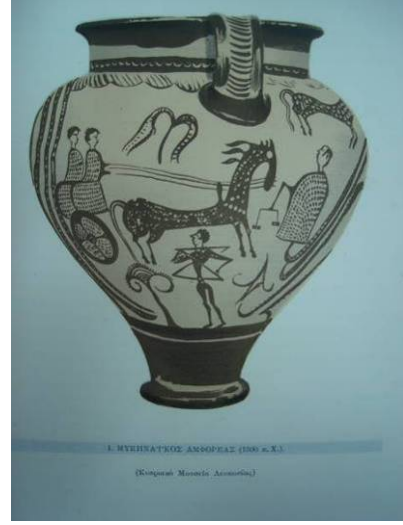


Resim:26

Geometrik dönemin ardından Resim 25 ve 26'da örnekleri olan Miken (Arkaik dönem) döneminden Kıbrıs'a özgü bulunan bu endemik kuş motifleri halk tarafından benimsenmekte, seramiklerin üzerine uygulanarak günümüze kadar ulaşmaktadır.



Resim:27



Resim:28

Resim 27 ve 28'de yine arkaik dönem Miken Uygarlığına ait eserler görülmektedir. Gagasında balık taşıyan kuş, Kıbrıs seramiklerinde sık rastlanmaktadır.

### 2.15.2. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Ahşap Oyma ve Sandıklar

Kıbrıs geleneksel sanatlarından en önemlilerinden birisi de ahşap oyma ve sandıklardır. Ahşap oymadan yararlanarak günlük hayatta kullanılan her türlü mobilya elde edilmektedir. Ayrıca yeni gelin olacakların çeyizleri ve çeşitli eşyaların saklandığı sandıklar da yine ahşap oymadan yapılmaktadır. Resim 29'da görüldüğü gibi Kıbrıs sandıklarının üzerinde en sık rastlanan motifler; kuş, çiçek ve selvi ağacıdır.



Resim:29 Lapta Sandığı

Kıbrıs sandıklarının ortaya çıkışı hangi tarihte yapıldığı yazılı olarak belirtilmemektedir. Sandıkların çok azında kim tarafından yapıldığı yazılmıştır, çoğunluk anonimdir. Sandıklar isimlerini yapıldıkları köy ve bölgelerden almaktadırlar. Örneğin Lapta Sandığı, Akatu Sandığı, Karpaz Sandığı ve Şeher (Lefkoşa), Baf, Lisi(Akdoğan), Elye(Doğancı) (Tatar,2000:36).

Resim 30'da örnek olarak görülen Lapta sandıkları, motiflerin çeşitliliği bakımından en zengin olanlarındandır.



Resim:30.Lapta Sandığı



Resim:31.Şehir (Lefkoşa) Sandığı



Resim:32.Lisi Sandığı



Resim:33.Karpaz Sandığı



Resim:34.Baf Sandığı

Tatar'a göre sandıklardaki motiflerin karakterleri ve oymadaki teknik, sandığın hangi bölgede yapıldığını belli etmektedir. Genellikle selvi ağacından yapılmaktadır. Selvi reçineli bir ağaçtır. Uzun ömürlü, uzun boylu ve dayanıklıdır. Reçine kokusu böceklenmeyi önlemektedir. Sandık içerisine konulan eşyaları böceklerden koruyucu özelliği bulunmaktadır.

### 2.15.3. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarından Lefkara İşleri

Kıbrıs geleneksel sanatlarından bahsederken Lefkara işlerinden söz etmek de kaçınılmazdır. Öncelikle Lefkara işlerinin adını aldığı Lefkara köyü hakkında bilgi verilmesinde yarar vardır. Lefkara, Larnaka'nın 40 kilometre batısında ve Lefkoşa'ya 56 kilometre uzaklıkta olan ve Aşağı Lefkara, Yukarı Lefkara olarak tanımlanan bir köydür. Lefkara köyünde arazi az olduğundan zeytin, harnup gibi ağaçlar az miktardadır. Toprak ürünlerinden pek fazla kazanç sağlanamamaktadır. Lefkara köyündeki insanların sanat ruhu ve kabiliyetlerini gerek ikamet ettikleri ev süslemelerinden gerekse boş zamanlarını Lefkara işlemelerine adanmalarından bellidir (Barutçu, 2004:11).

Lefkara köyü Kıbrıs'ın en zengin köylerinden biridir. Bu köy hanımlar tarafından işlenen Lefkara işlerinin endüstri merkeziydi ve halen bu özelliğini korumaktadır. Lefkara evleri taştan yapılmış olup çatıları İspanyol tipidir. Köy halkı briç oyunu ve birkaç dil bilme konusunda ustadırlar.

Venedik Hükümetinin Lefkara halkını kıskanarak birçok kez bu köye saldırılar düzenlediği ifade edilmektedir. Lefkara işi 1489–1571 yılları arasında Venedikliler döneminde iğne işi olarak üreilmeye başlandı. Bu dantel türü yaşatılarak ve geliştirilerek günümüze kadar orijinalliğini korumuştur. Lefkara işi keten üzerine yapılır ve alıcısı çoktur. Dünyaca tanınmış Lefkara işi özel bir iplikte tek renk olarak işlenmekte olduğu bilinmektedir. Fakat Lefkara nakışı haki renkte olan keten ve ipliklerden başka, ipek keten üzerine beyaz, bej, bordo, lacivert iplik kullanılarak da işlendiği tespit edilmiştir (Çeliker, 2007:19).



Resim:35

Resim 35'te görülen Lefkara işlerinde, işleniş ve renkler bakımından farklılıklar görülmektedir. Beyaz ve kahverengi bu işlerde tercih edilen renklerdir. Çoğunlukla tek renk tercih edilmektedir. Lefkara işindeki motiflerde birbirine eşitlik görülmektedir.



Resim:36



Resim:37

Lefkara köyü Türk ve Rum karma bir köydü. Kadınlar göz nuru olan bu işleri zamanla komşularına da öğretmişlerdir. Bu işleri işlemek bir beceriydi ve zamanla geniş bir kitleye yayılan bu işler önemli bir gelir kaynağı olmuştur. Her işleyen kendinden bir ekleme yaparak bu motiflerin zenginleşmesini sağlamıştır. Örneğin Rum kadınlar kendi dini ananesi olan beyaz renkte ve haç sembolü bu işlerde sıklıkla

kullanarak çeşitlilik katmışlardır. Türkler bu işi Türkiye ihraç etmekte, Rumlar ise bu işleri hem Avrupa hem de Amerika'ya ihraç etmektedirler. Fiyat, işlenen kareler üzerinden belirlenmektedir.

#### **2.15.4. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Örücülük**

Kıbrıs geleneksel sanatların bahsederken sesta ve sepet örücülüğünden bahsetmemek olmaz. Kıbrıs adasının eskiden sulak alan olduğu bilinmektedir. Sulak alanlarda yetişen bu sazlık ve kamışların bolluğundan yararlanılmaktadır. Ayrıca çeşitli bitkiler yetiştirilerek de gerek saplarından, gerek liflerinden ve gövdelerinin inceltirilerek parçalara ayrılması ve bu parçaların örülmesinden üretilen bir el sanatı olmuştur.

##### **Çöp örücülüğü:**

Dere yataklarında bulunan çöplerin toplanarak püsküllerinde süpürge, ince ve iğne uçlu olanlarından ise talar yapılmaktadır. Günümüzde çok az kişi tarafından örülmektedir. Süpürgelere nazar boncuğu eklenerek yapılmakta ve süs eşyası olarak kullanılmaktadır. Kıbrıs'ın ünlü peyniri hellimin yapımı devam ettiği sürece talar yapımında devam edilecektir.

##### **Kamış Örücülüğü:**

Yakın tarihe kadar köy insanını tarıma dayalı faaliyetlerinin içerisinde her alanda kamış örücülüğünden üretilen eşyalar kullanılmaktadır. Birçok insanın geçimini sağladığı bir el sanatı olan kamış örücülüğünde de yeni modellerin geliştirilerek hala ekonomik cazibesini koruduğunu gözlemlenmektedir. Köfün (küfe) kullanımının azaldığı gözlenmekte ve bizlere ulaşan çeşitler içerisinde tek kollu sepet, çift kulaklılı çamaşır sepeti, sebzelik, ekmeklik ve çeşitli süs eşyaları yapıldığı görülmektedir.



Resim:38

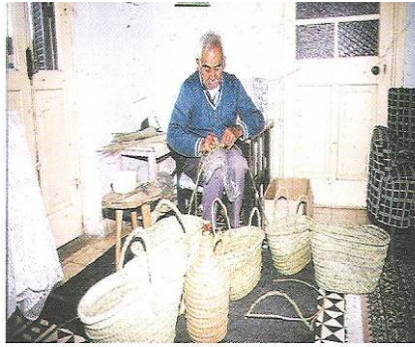


Resim:39

Resim 38’de tek kollu köfün ve 39’da ise çift kollu çamaşır sepeti görülmektedir.

### **Hurma Örucülüğü:**

Hurma dalları örülerek zembil (sepet) ve yelpaze yapılmaktadır. Boyanma imkanı olan hurma dallarından göz alıcı zembiller üretilmekte idi.



Resim:40

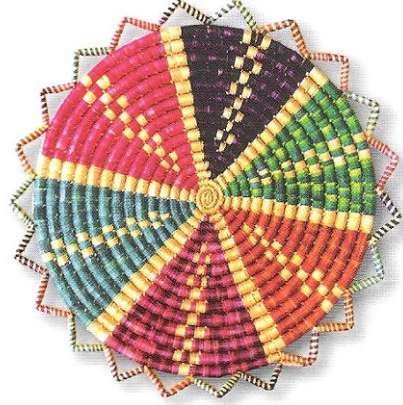
Resim 40’ta görülen zembiller daha çok zenginler tarafından hafif oluşları ve gösterişli olmalarından dolayı tercih edilmekteydiler. Çok eski çağlardan günümüze gelen bu el sanatı bugün yok olmakla karşı karşıyadır.

### Kalem Örücülüğü:

Özellikle Türklerin ve daha çok kadınların rağbet ettikleri el sanatlarındandır. Buğday bitkisi saplarının örülmesi ile çeşitli kullanım imkânları sunmaktadır.



Resim:41

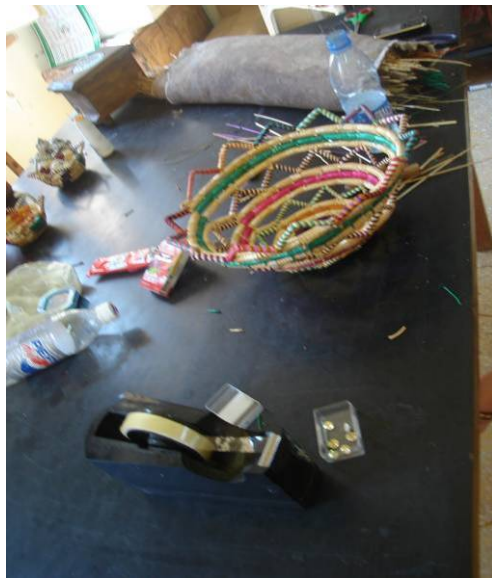


Resim:42

Resim 41 ve 42’de sini (sesta veya paneri) en yaygın üretilen çeşiddir. Yemek masası, kurutma tahtası, taşıma aracı gibi görevleri vardır.



Resim:43



Resim:44

Resim 43 ve 44'te sesta ve sele yapımı uygulama aşamasında görüntülenmektedir. Sele derin olarak üretilmekte ve daha fazla saklama kabı, ekmeklik veya meyvelik olarak kullanılmaktadır.



Resim:45

1960'lı yıllardan günümüze yok olmaya yüz tutan bu el sanatı bugün Mesarya'da Serdarlı köyünde önemli bir gelir kaynağı haline gelmiştir. Kullanılmayan ve işi biten sele duvardaki çiviye asılarak süs eşyası görevini de görmektedir.



Resim:46 Halk Sanatları Derneğinden bir görüntü

### **Saz Örücülüğü:**

Dere sazları bugün hala popülerliğini koruyan bitkilerin başında gelmektedir. Kıbrıs'a özgü sandalye (iskemle) yapımı teknolojinin ilerlemesine rağmen devam etmekte ve tercih edilmektedir. Ahşap sandalyelerin oturma yerleri sazlarla örülerek tamamlanmaktadır. Minyatürleri üretilen sandalyeler hediyelik eşya olarak kullanılmaktadır.



Resim:47.19.y.y Süsleme ve dinlenme iskemlesi (sandalyesi)

Eskiden çok kullanılan bir diğer saz örücülüğü de hasırdır. Sazlardan örülen hasırlar eskiden evlerde kilim altlarına yayılır veya yatak ve yorgan için kılıf vazifesi görürdü. Bugün ise güneşten korunmak veya güneşlenmede kullanılmaktadır. Üretimi hemen hemen durmuştur.

### **2.15.5 Kıbrıs El (Geleneksel) Sanatlarından İpek böcekçiliği ve Koza İşleri**

Kıbrıs'ta 1955'li yıllara kadar köy ekonomisine büyük katkısı olan uğraşlardan birisi de ipek böceği ve koza işleriydi. Zor geçimin sağlandığı dönemde yüksek miktarda ipek üretilip İngiltere, Fransa ve İtalya'ya satılmaktadır. Elde edilen

bu ipekler dokumacılıkta kullanılmaktadır. Lapta ve Baf kasabalarında küçük ipek böcekçiliği atölyeleri, Yeroşibu köyünde de ipek fabrikası kurulmuştur.

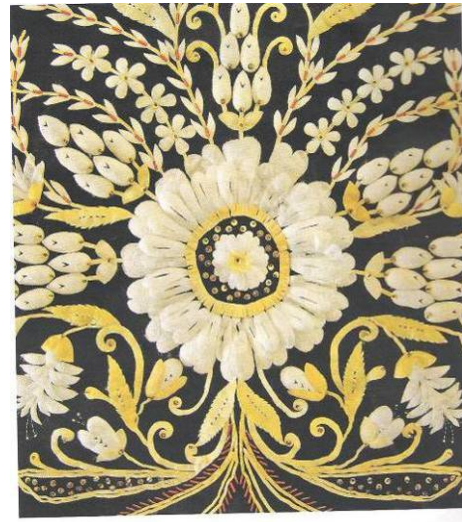


Resim:48

İpek böcekçiliği devlet kontrolünde yapılmaktadır. Satılan ipek böceği tohumu bölgeleri ve üreticileri polis tarafından kayıt altına alınıp sık sık kontrol ediliyordu. Kayıtlı olmadığı tespit edilen üreticilerin böcekleri imha ediliyor, kendileri de mahkemeye sevk ediliyordu.



Resim:49



Resim:50

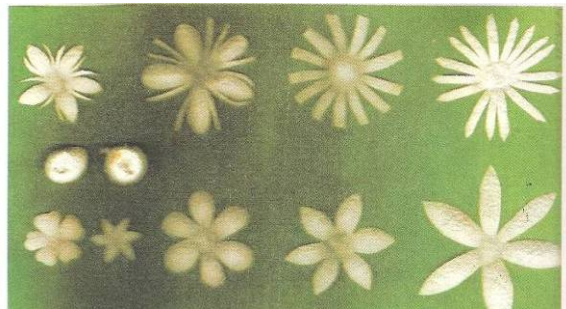
Resim 48,49 ve 50'de de örnekleri görüldüğü gibi Kıbrıs'ta koza, genelde siyah saten üzerine işlenir. Bunlar pano, fotoğrafık olarak kullanıldığı gibi dekoratif ve süs amaçlı olarak da kullanılır. Siyah saten yerine bordo ve yeşil renklerde satenlerinde kullanıldığı da görülmektedir. Genellikle bitki motifleri kullanılmaktadır.



Resim:51

Resim 51'de koza işlerinin üretimini yapan bir atölye görülmektedir.

**Enine Kesme Tekniği:** Kozayı enine ortadan kestikten sonra, kozanın açık tarafından kapalı tarafına doğru keserek motif için gereken sayıda dilimler elde edilmektedir. Bu işlem tek parça çiçek motiflerinde de uygulanmaktadır. Resim 52'de enine kesme tekniğinin örnekleri yer almaktadır (Çeliker:2007.94 ).



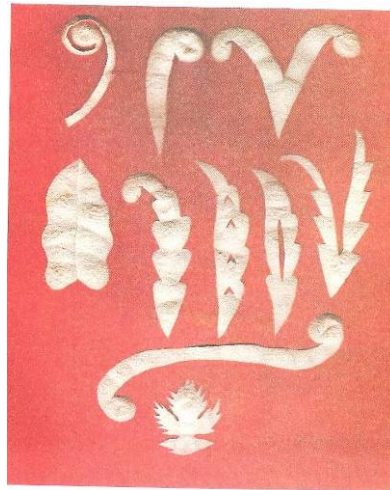
Resim:52

**Boyuna Kesme Tekniği:** Kozayı boyuna keserek çok zengin motifler elde edilmektedir. Resim 53'te boyuna kesme tekniğiyle değişik yaprak Şekilleri oluşturulurken birkaç parçayı da yan yana getirerek değişik motifler elde edilmektedir.



Resim:53

**Verev tekniği:** Kozayı, merkez noktasının 0,5 cm aşağısından delerek makasın ucu ile kesme işlemine başlanmaktadır. Kozayı elde döndürülerek istenilen yere kadar kesilmektedir. Resim 54'te görüldüğü gibi verev tekniğiyle kesilen kozalar genelde yaprak, dal ve yapılan kompozisyona hareket kazandırılması için uygulanmaktadır.



Resim:54

### 2.15.6. Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında Lapta İşi:

1930'lu yıllarda ilkokul öğretmeni olarak Lapta'ya tayin edilen Fikriye Hanım'ın tel üstüne, büyük bir heyecan ve sabırla köy kızları ve kadınlarına öğretmesiyle yapılmaya başlanmıştır. Lapta'da yoğun olarak işlenen bu nakış çevre köylerde de işlenir hale gelmiştir.



Resim:55.İsmet Denizli tarafından 1973 yılında işlenmiştir.

Lapta'dan başka köye gelin giden kızlar gittikleri köylerde diğer kadınlara da bu nakışı öğretmişlerdir. Bu nakışa Lapta işi denmiştir. Lapta işi yatak örtüsü, perde, bohça, elbise, bluzlara işlenmektedir (Çeliker,2007:29)



Resim:56

Lapta işlerinde yıldız, tarak, ördek, kuş, ejderha en fazla kullanılan motiflerdendir. Lapta işinde çiçek motifleri de işlenmektedir. En çok kullanılan renkler mavinin üç tonu, yeşilin üç tonu, kırmızı ve kahverengidir.



Resim:57



Resim:58

## **BÖLÜM III**

### **3.YÖNTEM**

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden gözlem metodu ve doküman inceleme kullanılmıştır. Nitel araştırmanın tanımını yapmak güç olmakla birlikte “nitel araştırmayı, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlamak mümkündür”

( Yıldırım ve şimşek, 2003).

Araştırmanın sistematik olması, araştırma desenini oluşturma, bilgi toplama, yorumlama ve sonuçlara ulaşma sürecinin birbirini tamamlaması ve desteklemesi anlamına gelir ( Atatüre,2001).

### **NİTEL ARAşTIRMA YÖNTEMLERİNDEN DOKÜMAN İNCELEME**

Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem ve ya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir. Bu anlamda doküman incelemesi, araştırmacıya, zaman ve para tasarrufu anlamında katkıda bulunacaktır. Öte yandan, nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte kullanıldığında verinin çeşitlendirilmesi amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliğini önemli ölçüde arttıracaktır ( Yıldırım ve şimşek, 2003).

### **3.1.Araştırmanın Modeli**

Araştırma da model olarak ilkokul 5. sınıflarda görsel sanatlar dersi kapsamında öğrencilerin kişisel özellikleri ve Lowenfeld'in çizgisel gelişim basamakları göz önünde bulundurularak geleneksel el sanatlarını kavramaları, betimlemeleri yapılan uygulamaları yorumlama ve çözüm önerileri geliştirmeye çalışılmıştır.

### **3.2. Evren ve Örneklem**

Araştırma örnekleminin seçiminde amaçlı örnekleme yolu izlenmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemleri tam anlamıyla nitel araştırma süreci içinde ortaya çıkmıştır. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir (Yıldırım ve Simsek, 2003: 69).Bu örneklemede seçim için önemli olduğu düşünülen ölçütler belirlenmekte ve bu ölçütlere göre seçilen örneklemin, araştırma evrenini bütün nitelikleri ile temsil edebildiği düşünülmektedir (Tavşanlı, Aslan, 2001). Bu nedenle çalışmada, amaca uygun bir örnekleme yoluna gidilmiştir.

Örneklemi Doğu Akdeniz İlkokulunda eğitim gören 48 öğrenciyi kapsamaktadır. Evreni Kuzey Kıbrıs ta eğitim gören ilkokul 5. sınıftaki öğrenciler teslim etmektedir. Araştırmada zaman sınırlılığı olması, bireysel özelliklerin yorumlanmasına derinlemesine yer verildiği için örneklem 48 kişi ile sınırlı tutulmuştur.

### **3.3. Verilerin Toplanması**

Bu çalışmada veriler doküman inceleme, kütüphane kaynak tarama, Lowenfeld gelişim özellikleri ve zihinsel gelişim evrelerindeki kavramlar Kıbrıs geleneksel el sanatları hakkında kaynaklar verileri oluşturmuştur.

Verilerin toplanmasında kütüphanelerden, müzelerden, Kuzey Kıbrıs Milli arşivinden ve çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır. Doğu Akdeniz İlkokulunda eğitim alan 48 öğrenci halk sanatları derneğine gezi gözlem amacıyla götürülmüştür. Öğrencilerden kendi yorumlarını katarak Kıbrıs motiflerinden yararlanıp resimler yapmaları istenmiştir. Yapılan uygulamalar renk, oran- orantı, anlatım, kompozisyon ve öğrencilerin bireysel özellikleri göz önünde bulunarak yorumlanmıştır.

Araştırma beş ders saati boyunca devam ettirilip tamamlanmıştır. Yapılan uygulamaların renk, anlatım, kompozisyon, oran- orantı üzerinde etkileri, sonuçları önerilerle desteklenmiştir.

### **3.6. Verilerin Analizi**

Veriler nitel yöntem kullanılarak renk, oran-orantı, kompozisyon, anlatım ve bireysel özelliklerin yaşa göre cinsiyete göre, çizgisel gelişim aşamasında olması gereken yerde olup olmadığı yoruma dayalı olarak analiz edilmiştir.

Yapılan uygulama çalışmalarında öğrencilerin kullandığı renkler bakımından, oran-orantı duygusunun gelişimi bakımından kompozisyon kurgusu ve anlatım bakımından resim analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

48 öğrencinin yaşları ve çizgisel gelişimleri, öğrenci tipleri göz önüne alınarak bireysel farklılıkları tek tek derinlemesine incelenmiştir. Öğrencilerin uygulama sonrasında renk uygulamasında neye dikkat ettiği, oran kavramının gelişip gelişmediği, kompozisyon kurgulamada yaratıcılığa katkısı, anlatımı zenginleştirmeye katkısı resim analizlerinde çıkan yorumlara göre sağlanmıştır.

## **BÖLÜM IV**

### **4.BULGULAR VE YORUMLAR**

Bu bölümde araştırma sırasında yapılan araştırma planı, uygulama sonucunda renk, oran-orantı, kompozisyon, anlatım yönünden çizgisel gelişim basamakları ve çocuk özellikleri dikkate alınarak incelenmiştir.

#### **4.1.Araştırma Planı**

Bu araştırma sürecinde deney grubuna pastel boya tekniğiyle Kıbrıs geleneksel sanatlarında kullanılan kuş motifleri uygulatılmıştır. Çalışma, sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi, uygulama disiplin alanları bulunan çok alanlı görsel sanatlar eğitimi yöntemine göre işlenmiştir. Bu çalışmada Kıbrıs geleneksel el sanatlarının pastel boya tekniği ile kullanılması ile öğrencilerin kendi tasarımlarını ortaya koymaları, görsel sanatlar derslerinde öğrencilerin başarısı, derse karşı ilgi ve öğrendiklerinin kalıcılığına ilişkin etkileri deneysel araştırma modeli kullanılarak araştırılmıştır.

Çalışma deney grubuna 5 ders süresi boyunca devam etmiştir. Her ders 40 dakikadır. Sınıf ortamında deney grubundaki 48 öğrenciye aynı sürede uygulanmıştır. İlk ders süresinde sunumlar yapılmıştır. Öğrenciler ikinci ders süresi boyunca halk sanatları derneği uygulama atölyelerinde inceleme, gezi ve gözlem etkinliğinde bulunmuşlardır. Resim 59, 60 ve 61’de öğrenciler halk sanatları derneğine yapılan gezide görülmektedirler.



Resim:59



Resim:60



Resim:61

Gezi sonrasında üç ders saati (40x3) uygulama için zaman ayrılmıştır.

#### 4.2.Kıbrıs Geleneksel Sanatların Sanat Eğitiminde Uygulama Çalışmaları ve Yorumları



**Resim 62. Öğrenci çalışması**

Sanatsal gelişim özelliklerine göre resim 62. incelendiğinde;

**Renk:** Resimde en çok kırmızı ve mavi renk kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Az da olsa renklerde tonlamalara gitmiştir. Renkler canlı kullanılmıştır. Resimde renkler ağırlıklı olarak gerçeğe uygun olarak kullanılmış olsa da yer yer iç dünyasını açığı çıkaran renklerde kullanmıştır. Figür ve zeminde kullanılan renkler gerçeğe uygun olarak seçilmiştir.

**Oran-Orantı:** Figürün büyüklüğü abartılarak yansıtılmıştır. Oran- orantı kavramları kurgulanmıştır. Kuşun bacaklar ve boyun orantısı abartılarak çizilmiş, ayak ve baş arasında benzer çizimler görülmektedir. Motifte bacaklar kısa vücut şişkin iken öğrenci resminde bu oranları değiştirmiştir. Ön-arka plan ilişkisi kurgulanmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi boşluk bırakmaksızın doldurulmuştur. Bilindik kompozisyon anlayışı dışına çıkarak özgün bir tasarım oluşturmuştur. Nesneyi tek olarak ve ayrıntıya girerek ifade etmiştir. Bu ayrıntıları daha çok kuş figüründe yoğunlaştırmıştır. Resmin diğer kısımlarında ise izlenimci bir tavır sergilemiştir. Kuş ve mekan arasındaki bütünlük duygusu kısmen hissedilmektedir. Açık kompozisyon görülmektedir. Resimde kompozisyon oluşturulurken, kuş figürü resmin sağ tarafında ve kâğıdın üçte ikisi kullanılarak oluşturulmuştur. Sol tarafta küçük çiçek çizimi ve altta kuşa paralel çizilen siyah çizgilerle denge sağlanmıştır. Konu

yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıplaşmış şekillerden uzak özgün şekiller kullanmıştır.

**Anlatım:** Konuya ilk önce kuş figürü ile başlamıştır. Öğrenci sıkılgan bir kişiliğe sahiptir. Motiflerde sert çizgiler kullanarak, cinsiyet özelliklerini ortaya koymaktadır. Konuya ilk başta istekli başlamış fakat tamamlarken güçlük çekmiştir. Bu özelliği kuşu bitirdikten sonra mekanı yüzeysel olarak boyaması ile yansıtmıştır. Öğrenci Kıbrıs geleneksel el sanatlarında gördüğü kuş motifinde abartı, vazodaki çiçeklerde ise sade bir anlatım kullanmıştır. Resim 62’de öğrenci Kıbrıs seramiklerinde görülen gagasında balık taşıyan kuş motifini kendi çalışmasında kullanmıştır. Fakat motifi kendi hayal dünyasındaki mekana yerleştirmiştir. Kuş resimde gövdesinde ve kanatlarında yer alan geometrik süslemeleri kendine göre yorumlamaktadır. Sol tarafta görülen çiçek resminde ise sandıklarda yer alan çiçek motiflerinin etkisi kullandığı renkler ve kurgu ile yorum gücünü çalışmasına aktardığı görülmektedir.



**Resim 63. Öğrenci çalışması**

Sanatsal gelişim özelliklerine göre resim 63 incelendiğinde,

**Renk:** Çok renkli bir anlatım hakimdir. Sıcak renkler yoğunluktadır. Rengin değişik tonları mevcuttur. Renkler canlı olarak kullanılmıştır. Gerçekçi renk anlayışından çok, kendine özgü renkler kullanılmaktadır. İç dünyasını açığa çıkaran renklere ağırlık vermiştir.

**Oran-Orantı:** Kuş abartılı olarak büyük, vazodaki çiçeklerde küçük olarak çizilmiştir. Mekanda ve figür içerisindeki bölümlenmelerle bütünlük sağlanmıştır. Kuş kendi içerisinde anatomiye uygun olarak resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi öğrencinin planladığı gibi boş yer kalmayacak şekilde doldurulmuştur. Ezbercilikten uzak bir şekilde özgün bir yaratım söz konusudur. Renk ve çizgilerde fazla detaycı davranılmıştır. Vazodaki çiçeklere grup halinde çizime ağırlık verilmiştir. Açık kompozisyon görülmektedir. Kuş figürünü parçalanmaların içerisindeki vazodaki çiçekler dengelemiştir. Resmin çevresinde olay devam ediyormuş hissi uyandırmaktadır. Parça- bütün ilişkisi kurulmuştur.

**Anlatım:** Öğrenci konuya kuş figüründen başlamıştır, bölümlenmelerle devam etmiştir. Kişisel özellik olarak içe dönük olan öğrenci, bu çalışmada dışa dönük kendini ifade ederken güçlü bir tutum sergilemiştir. Kız çocuklarına özgü lirik, detaycı bir anlatım hakimdir. Bu konu ilgisini çekmiştir. Resmi çizerken büyük bir istek ve heyecanla devam etmiştir. Kıbrıs el sanatlarında görülen ördek motifini zengin bir anlatım gücü ile ortaya koymuştur. Ördeğin içerisinde bölümlenmeler

yapılarak resim zenginleştirilmiştir. Bu bölümlerde seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinde görülen geometrik süslemelerden de yararlandığını göstermektedir. Geometrik bölümlerin içerisine sandıklarda görülen vazoda çiçek motifleri konularak Kıbrıs geleneksel sanatlarının belleğindeki etkisi gözlenmektedir.

Resim 63'te öğrencinin Lapta motiflerindeki ördek motifinden etkilendiği görülmektedir. Fakat Kıbrıs El Sanatlarından olan Lapta işlerindeki ördekler stilize edilmiş iken, öğrenci çalışmasında ördeği anatomik bakımdan daha gerçekçi göstermektedir. Ördeğin gagasında seramiklerde görülen balığın yerine Lapta işlerindeki ördeğin gagasına bitkisel motif konularak gönderme yapılmaktadır.



**Resim 64.Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde kırmızı, kahverengi, mavi ve az miktarda yeşil kullanılmıştır. Sıcak renk armonisi hakimdir. Kırmızı, kahverengi ve yeşilin farklı tonları kullanılmıştır. Ön plan canlıyken arka plan pastel renklindedir. Kullanılan renkler iç dünyasını yansıtır, özgündür. Renkler özgün bir şekilde ifade edilmekte, gerçekçi renk anlayışı görülmemektedir. Sadece güneşin renginde gerçekçi renk kullanımı söz konusudur. Gölgelemeler yapılmıştır.

**Oran-Orantı:** Öndeki kuşlar büyükken arkadaki kuş küçük olarak resmedilmiştir. Öndeki kuşların zemininde canlı renkler kullanıldığı halde arkadaki kuşun durduğu zeminin pastel renk oluşu, renk perspektifinin geliştiğini göstermiştir. Kuşların anatomisinde motiften farklı olarak vücut orantılı iken boyun ve bacaklar abartılı bir uzunluktadır.

**Kompozisyon:** Öğrenci kâğıdın tüm yüzeyini kullanmıştır. Kurguladığı kompozisyon bakımından özgün bir anlatım sergilemiştir. Nesnelere grup halinde resmin içine katmıştır. İzlenimci tipte renk ve çizgiler kullanmıştır. Kuşların, balıkların ve bulutların düzenlenmesinde bütünlük duygusu hissedilmektedir. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Simetrik kompozisyon oluşturulmuştur. Kuşlar birbirine paralel, balıklar aynı doğrultuda yerleştirilerek simetri sağlanmıştır. Kompozisyon oluşturulurken kuş figürleri büyük ve gösterişli çizilmiş, balıklar ve arkadaki kuş küçük çizilerek büyük- küçük ilişkisi ile bütünlük kazandırılmıştır. Mekân resimde üç bölüme ayrılarak boyanmış, yapılan bölümlenmelerle oluşturulmuştur. Konu yaşamdan alınıp hayal gücüyle zenginleştirilmiştir.

Gözlemlerden yola çıkılarak özgür şekiller oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi sağlanmıştır.

**Anlatım:** Öğrenci konuya bulutlardan başlayarak sonra kuşları resmetmiştir. Kişisel özelliğin fazla yansıtmasa da cinsiyet farklılığı hissedilmektedir. Konuya karşı tavrı çok istekli olup çizerken de aynı tavrı korumuştur. Resmi iki ders saatinde bitirmiştir. Resim 64'teki öğrenci çalışmasında Kıbrıs el sanatlarındaki seramik üzerindeki Balıkçıl kuş motifinden yararlanmıştır. Fakat renkleri seramiklerde kullanılan sade, tek renkten ziyade bölümlenmeleri çoğaltarak ve renk zenginliğine giderek kendi yorumunu çalışmaya katmıştır. Öğrencinin çalışmasında motifi kullanması onun Kıbrıs El sanatları hakkında fikir sahibi olduğu ve beğendiği özellikleri resminde kullanıp, beğenmediği yönleri ise kendi düşüncesini katarak geliştirmiştir.



**Resim 65. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mavi, yeşil, kahverengi kullanmıştır. Soğuk renkler ağırlıktadır. Rengin tonlarını az da olsa kullanmıştır. Renkleri yalın halde kullanmıştır. Ağırlıkta kullanılan renkler gerçekçi olup doğaya uygun renkler kullanılmıştır. Gölgelemeler resimde görülmektedir. Mekanda gerçekçi renk anlayışı ile renkler seçilmekle beraber kuşlarda öznel renk anlayışına da rastlanmaktadır.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki orantı gerçeğe uygundur. Öndeki kuşların büyük, arkada ağaçların küçük resmedilmesi perspektif duygusunun geliştiğini bize göstermektedir. Kuş figürleri anatomiye uygun olarak resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** Kompozisyon eksiksiz olarak tamamlanmıştır. Kuşlardaki çizim ve boyama özgün, mekan çiziminde ise ezberci bir anlatım söz konusudur. Nesnelere grup halinde resmetmiştir. Kuşlar üzerinde detaylara yer verilmiştir. Kullanılan renkler ve çizim açısından bütün sağlanmıştır. Kompozisyon oluşturulurken kuşlar önde büyük arkada ağaçlar küçük olarak yansıtılırken, açık kompozisyon hâkimdir. Resimde renkler ve konturlar kullanılarak yüzey doldurulmuştur. Olay merkezden dışa doğru yayılmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşlardan başlamış arkadaki dağlar ve ağaçlarla devam edilmiştir. Kişisel özelliklerini resme yansıtmıştır. Çevresini gözlemleyip ayrıntılara dikkat eden, duygusal bir öğrencidir. Konuya isteksiz başlamış fakat resme devam ederken aynı isteksiz tavırla devam etmeyip istekle zamanında resmini tamamlamıştır. Resim 65'teki çalışmada öğrenci Kıbrıs el sanatlarından seramiklerdeki kuş motifini bir mekân anlayışı içerisinde kurgulamıştır. Seramiklerde stilize edilmiş, gerçekçi bir mekânda durmayan balıkçıl kuşu öğrenci

resminde gerçek bir mekânda yeniden yorumlanmıştır. Gagasında balık bulunan kuş motifini kendine göre yorumlamakta; balık yerine iki kuş figürünün ortasına sandıklarda yer alan iek motiflerini yerleştirmektedir. El sanatlarındaki kuş motifinin şeklinde değişiklikler yapmaktadır.



**Resim 66.Öğrenci çalışması**

**Renk:** Çok renkli bir çalışmadır. Soğuk –sıcak ilişkisi eşit denecek şekildedir. Rengin değişik tonları kullanılmıştır. Renkler canlıdır. Mekanda ve kuş figüründe renkler gerçeğe uygun kullanılmamıştır. İç dünyasını yansıtan renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Resimde yer alan kuş ve balık figürleri arasında orantı söz konusu olmakla birlikte ayrıntılara fazla yer vermemektedir. Ön arka ilişkisi yüzeyde yapılan bölümlemelerle sağlanmıştır.

**Kompozisyon:** Resmi zengin bir ifade kullanmasa da renkli bir çalışmadır.Özgün bir çalışmadır.Nesneleri tek tek yerleştirmiş ve birbirleriyle ilişkilendirmemiştir.İzlenimci tip özellikleri gösterilmiştir. Bütünlük duygusu ancak renklerle hissedilmiştir. Konturlarla yüzey doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıp şekiller değil özgün ifadeler hakimdir. Açık kompozisyon hâkimdir. Merkezde büyük kuş figürünü, küçük balıklar ve Karpaz kuşu dengelemektedir. Büyük kuşa paralel olarak bitki motifi paralel çizilmesi kompozisyona hareket katmıştır.

**Anlatım:** Resme sağ taraftaki kalp şekilli çiçekten başlamıştır. Kuşun yalnız oluşu ve kalp şeklindeki bitkinin büyüklüğü sevgi yoksunluğunu hissettirmektedir. Gerek kullandığı renkler ve yuvarlak hatlı biçimlerle cinsiyet özelliği resme yansımıştır. Konu ilgisini çekmiştir. Çizerken resme karşı istekli davranmıştır. Kıbrıs El Sanatlarındaki seramiklerde yer alan gagasında balık taşıyan kuş motifi ile sandıklarda yer alan motiflerden yararlanmıştır. Sandıklardaki motifleri çalışmasında kullanırken onları renk zenginliği içerisinde eriterek aktarmıştır. Kuş figürünü uçarken, etrafına da uçuşan çiçekleri resmederken göstermektedir. Seramikler yer alan kuş figürünü direk resimlememekte kendi beğenesi ve isteği doğrultusunda

değiştirerek resmine katmaktadır. Ayrıca kuş motifinin kanat ve gövdesinde yer alan geometrik süslemeleri de değiştirmektedir.



**Resim 67. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Turuncu, mavi, yeşil renkler kullanılmıştır. Mavi ve yeşil rengin değişik tonları kullanılmıştır. Zıt renkler armonisi görülmektedir. Renkler canlıdır. Kullanılan renkler iç dünyasını açığa çıkaran renklerdir. Çalışmada mekan ve arka planda kullanılan mavi ve turuncu renkler gerçekçi anlayışta renk seçmiştir. Kuş figürlerinde, kuşun ağzında taşıdığı balıkta ise özgün renk kullanmıştır.

**Oran-Orantı:** Kuşun ağzındaki küçük balık Kıbrıs motifinin aksine abartılarak büyütülmüştür. Motifteki kuş figürünü kendince yeniden yorumlamaktadır. Resmin sol üst köşesine Karpaz sandıklarında görülen kuşun benzerini eklemiştir. Nesnelere arasında orantı da abartı söz konusudur. Arkada görülen Karpaz Kuşunun küçük öndeki kuşun büyük oluşu perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir tasarım sergilemiştir. Nesnelere tek olar almış fakat bütünlüğü sağlamıştır. İzlenim tip özelliğine sahiptir. Renkler yüzeyi doldurmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilerek kalıp şekillerden uzak durulmuştur. Bilinçli yapılmış bir parça bütün ilişkisine sahip değildir.

**Anlatım:** Konuta balıktan başlayıp öndeki kuşla devam etmiş ve zemini boyayarak tamamlamıştır. Konuya karşı hevesle başlamış ve çalışmasını hızla tamamlamıştır. Öğrenci resminde Kıbrıs el sanatlarındaki kuşları iyi özümlediğini ve kendi açısından yeniden özgün bir biçimde yorumladığını göstermektedir. El sanatlarındaki balıkçıl kuşu ve gagasındaki balık taşıyan motifini algılayışı ve yorumlayışı oldukça özgündür. Balık abartılarak çizilmektedir. Kuş figürü ise giderek deniz ve kara canlısı şeklini almaktadır. Kuş motifinde yer alan geometrik süslemeleri değiştirilerek kendi resmine uygun bir şekilde kullanmıştır.



**Resim 68. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Sarı, turuncu ve mavi renkler kullanılmıştır. Sıcak renklerin ağırlıkta olduğu bir resimdir. Sarı ve turuncunun tonları kullanılmıştır. Yalın renk anlayışı kendini göstermektedir. Gökyüzündeki ve zemindeki renkler gerçeğe uygun şekilde gösterilirken, kuşlardaki renkler gerçeği yansıtmayıp, öznellik taşımaktadır.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki oran-orantıya dikkat etmiştir ve gerçekliğe yakındır. Ön arka plan orantısına dikkat etmiştir. Kuşlar büyük çiçekler küçük olarak resimde yer almaktadır. Kuş resimlerinde birbirleri arasında oran-orantıya dikkat edilmektedir.

**Kompozisyon:** Yüzey düz boyamalarla doldurulmuştur. Ritmik örüntü kuşlarda hakimdir. Özgün bir kompozisyon oluşturulmuştur. Nesnelere grup halinde yer vermiştir. İzlenimci tip özelliği göstermiştir. Mekan ve figürlerde bütünlük vardır. Kuşlar simetrik kompozisyon oluşturmaktadır. Yalın renklerle yüzey doldurulmuştur. Kalıp şekiller kullanılsa da kuşlarda özgün şekiller görülmektedir. Parça bütün ilişkisi sağlanmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşların üzerindeki desenlerden başlamıştır. Meraklı ve heyecanla çalışmasına başlamış ve aynı şekilde devam etmiştir. Hareket ögesi resimde kendini hissettirmektedir. Kişisel olarak hareketli ve spora düşkün bir kız öğrencidir. Kompozisyondaki durağanlığın aksine kuşların hareketli ve uçuyor havası onun bu özelliğinin resme yansımasıdır. Çizimi kısa sürede tamamlamıştır. Karpaz sandıklarındaki çiçek ve kuş motifleriyle ve seramiklerdeki gagasında balık taşıyan kuş motiflerinden yararlanıp kendi özgün kompozisyonu oluşturmuştur.

Seramiklerde yer alan kuş motifinde kuşun gagasında balık varken, öğrenci çalışmasında balığa yer vermemiştir. Çiçekleri de şemalar şeklinde çizmiştir. Farklı el sanatlarında yer alan motifler değiştirilerek ve yeniden yorumlayarak yeni bir çalışma oluşturulmuştur.



**Resim 69.Öğrenci çalışması**

**Renk:** Kahverengi, mor, sarı, mavi ve yeşil renkler kullanılmıştır. Soğuk sıcak renk ilişkisi denktir. Renkler gerçeğe uygun renklendirmiştir. Kuş figürlerinde ise renkler öznellik taşımaktadır. Sarı rengin tonları kullanılmıştır. Kullanılan renkler gerçekçidir. Canlı renkler kullanılmıştır. Doğaya uygun renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Öndeki kuşlar ve arkadakiler arasında orantı söz konusudur. Orantı gerçekliğe yakındır. Sol taraftaki kuşun büyük oluşu ve sağdakilerin küçük oluşu ile oran orantı ve perspektif bilgisini göstermektedir. Figürlerdeki anatomi ve oran-orantı başarı ile aktarılmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın tüm yüzeyi heyecanla ve sağlam bir kompozisyon anlayışı ile doldurulmuştur. Kurgu bakımından özgündür. Nesnelere tek tek yer vermiş ama kompozisyon ile çalışmayı bütünlük içerisine sokmuştur. İzlenimci bir anlayış söz konusudur. Kesin konturlar vardır. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınarak kurgu bakımından zenginleştirilmiştir. Üstün bir gözlem gücü ile şekiller oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi oluşturulmuştur. Ritmik ve hareketin olduğu bir anlayışla resim yapılmıştır. Öndeki kuşlar ile arkadaki kuşların başların duruş yönü ile denge ve uyum olgusu sağlanmıştır.

**Anlatım:** Resme öndeki kuş yuvasından başlanmıştır. Kişisel özelliklerini çalışmasına yansıtmıştır. Sabırlı, titiz ve gayretli bir öğrencidir. Kız çocukların cinsiyet özelliklerini yansıtır şekilde yuva, kuşlar ve romantik temalar kullanmıştır. Öğrenci Kıbrıs seramiklerinde görülen kuş motiflerine kendi yorumunu katarak kuşlar konulu özgün bir çalışma ortaya koymuştur. Kuş motiflerindeki baş ve boyunların çiziminden etkilendiği görülmektedir. Bu çizimlerde rastlanılan baş ve boyun çizimini büyüterek aktarmıştır. Seramiklerde yer alan kuş motiflerindeki geometrik süslemelerin etkileri de soldaki kuş resminde görülmektedir. El sanatlarında stilize edilerek çizilen motifler farklı bakış açısıyla yorumlanarak bu çalışmaya zenginlik katmıştır.



**Resim 70. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde sarı, yeşil, kırmızının tonları yoğunlukta kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Renkler yalın bir şekilde kullanılmıştır ve öğrencinin iç dünyasını açığa çıkaracak renkler kullanılmıştır. Zemini oluşturan yeşil renkle arka plandaki kullandığı renk, gerçekçi renk anlayışına hakim olarak kullanılmıştır. Kuş figürlerindeki ve bulutlardaki renklerde ise özgün renkler görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasında oran-orantı vardır. Öndeki kuşun büyük arkadakilerin küçük oluşu perspektif algısının oluştuğunu göstermiştir. Figür oldukça büyük olarak, öteki kuş motifleri resimde lekesel olarak yer almaktadır. Yavru kuş çiziminde gaga kısmı abartılarak yansıtılmaktadır. Kuş çizimlerinde Oran- orantı vardır, diğer kuşlarla karşılaştırıldığında her kuş kendi içerisinde orantı bakımından uyum göstermektedir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberci yaklaşımdan uzak özgün bir kompozisyon oluşturmuştur. Nesnelere grup halinde resimleyip ayrıca birbirleriyle ilişkilendirmiştir. İzlenimci bir anlayış ortadadır.

Konu bütünlüğü kağıdın geneline yayılmıştır. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Kalıp şemalardan uzak, hayal gücü yüksek bir çalışmadır. Ritmik örüntüler resmin yüzeyine renk ve kuşların şekilleri ile yayılmıştır. Resimde yer çizgisi kullanılan yeşil renk ile belirtilmiştir. Ön kısımdaki kuş figürünü büyük bir şekilde çizerek arka planda yer alan kuşları ise küçük yaparak perspektifi uyguladığı görülmektedir.

**Anlatım:** Konuya kuştan başlamıştır. Kişisel duygularını espri katarak anlatımında yansıtmıştır. Cinsiyet farklılığı dikkati çekmektedir. Konuya karşı ilgisi yüksektir. Resmi çizerken de aynı ilgi devam etmiştir. İki ders saatinde uygulamasını tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan kuş figürüne kendi yorumunu da katarak geliştirdiği görülmektedir. Özellikle ön kısımda ağzında balık taşıyan kuşu, yavrusunu beslerken göstermesi ile resme farklı bir yorum kattığı görülmektedir. Arka planda Karpaz sandıklarındaki kuş figürlerine rastlanmakla birlikte kendi kuş çizimlerini de eklemektedir. Yavru kuş çiziminin ön kısmına ise televizyon çizmiştir ve bulutlarda da “Dijitürk” yazısına rastlanmaktadır. Görsel medyanın da etkilerine resminde yer vermektedir.



**Resim 71. öğrenci çalışması**

**Renk:** Mor ve kırmızının tonları ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Çalışmada sıcak renkler hakimdir. Öğrenci renkleri oldukça canlı kullanmış ve iç dünyasını açığa çıkarmıştır. Mekânda ve figürde kullanılan renkler gerçekçi anlayışta kullanılmamaktadır. Renklerde özgün renk kullanımı görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında oran orantı gerçeklikten uzaktır. Figürler abartılarak resmedilmiştir. Kuş ve balık figürlerinin oranları büyütülerek resmin merkezine yerleştirilmiştir.

**Kompozisyon:** Resim eksiksiz tamamlanmıştır. Ezberci tutumdan uzak özgür bir çalışma ortaya konulmuştur. Öğrenci izlenimci tip özellikleri göstermektedir. Ayrıntılara resimde yer verilmemiştir. Bütünlük duygusu renklerle verilmiştir. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıp şekillerden yararlanılmıştır. Ritim duygusu yüksektir. Zeminde kullanılan mor renkle mekân oluşturulmuştur. Mekân çizgisi oluşmuştur.

**Anlatım:** Konuya balık çizimi ile başlamıştır. Kullanılan şekil ve renklerden kişisel özellik ve cinsiyet farklılığı gözlenmektedir. Öğrenci resme çok hevesli başlamış ve resmi kısa sürede tamamlamıştır. Kuşun ağzındaki balığa dikkat çekmek istemiş ve balığı büyük olarak resmetmiştir. Lapta işlerinde kullanılan ördek motifini kendi yorumuyla yorumlayarak motifte değişiklikler yapmış, seramiklerde görülen balık motifini de suda yüzerken, resme katmıştır. Sandıklarda kullanılan çiçek motiflerini resmin etrafını süsleme olarak kullanmıştır.



**Resim 72. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde pembe ve yeşil rengin birçok tonu ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Renkler öğrencinin iç dünyasını açığa çıkarmıştır. Yerde kullanılan yeşil renkle, güneşte kullanılan sarı renkte gerçeğe uygun renkler kullanılırken, kuşlarda ve arka planda kullanılan renklerde ise özgün renk kullanımı görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Ev ile kuşun arasında oran- orantı gerçeğe uygun olarak resmedilmemiştir. Kuş figüründe oran orantı görülmektedir. Kağıda göre figürü abartarak aktardığı gözlemlenmektedir. Vücut esas motifteki kuşa uygun iken bacaklar uzun resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın bütün yüzeyi kullanılmıştır. Ezberden uzak özgün bir kompozisyon oluşturulmuştur. Nesnelere tek tek ağırlık verilmesine rağmen resim kurgusal zenginliğe sahiptir. Detaylara önem verilmiştir. Kesin konturlar çizilip renklendirilmiştir. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Parça bütün ilişkisi görülmektedir. Nesnelere durağanlık söz konusudur. Resimde mekan çizgisi kullanılan yeşil renk ile belirtilmiştir. Kullanılan açık yeşil, koyu yeşil ve pembe renkleriyle ön plan ve arka plan oluşturulduğu görülmektedir.

**Anlatım:** Resme güneşi çizerek başlamıştır. Kullandığı renklerden kişisel özellikleri ve cinsiyeti tahmin edilmektedir. Kız çocuklarına özgü lirik anlatım kullanılmıştır. Konuya ilgi ve isteğini çalışma süresince korumuştur. Resme başladığı gibi istekli ve heyecanla devam etmiştir. Resim 72 incelendiğinde Karpaz sandıklarında görülen kuş ve çiçek motifleri ile seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motiflerinin etkileri görülmektedir. Kuşun kanat ve gövdesinde yer alan geometrik süslemeleri kendi beğenisine göre aktarmaktadır. Ayrıca gökkuşağının

etrafını çiçeklerle süslediği görülmektedir. Sağ tarafta yer alan çiçekler de ise sandıklarda yer alan vazoda çiçek motifinin etkisi görülmektedir.



**Resim 73. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mor, sarı ve kahverengi renkler kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renk dengeli bir şekilde kullanılmıştır. Renkler yalın fakat dinamik bir şekilde kullanılmıştır. Resimde çok fazla renk kullanılmakla birlikte, figür ve zeminde gerçeğe uygun renkler seçilmemiştir. Renkler kendine özgüdür. Lokal renk anlayışı hakimdir.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında oran orantı kurulmuştur. Figürde bir takım abartılar görülmektedir. Kanat ve bacak kısmı daha ince ve uzun bir şekilde, gövde ise büyütülerek resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** Konuyu kağıdın tüm yüzeyini kullanacak şekilde doldurmuştur. Özgün bir anlatım hakimdir. Nesnelar tek tek ifade edilmiştir. İzlenimci bir anlayışadır. Bütünlük duygusu hissedilmektedir. Keskin konturlar görülmektedir. Renklerle yüzey boyanmıştır. Konuyu hayal gücünü kullanarak zenginleştirmiştir. Parça-bütün ilişkisi vardır. Durağan bir ifade söz konusudur. Resimde mekan kullanılan renk bölümlenmeleriyle oluşturulmuştur. Resmin ön kısmına kuş resmini büyük çizerek perspektif bilgisini göstermektedir.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk önce kuş, daha sonrada balık figürü çizilmiştir. Öğrencinin içine dönük kişiliği resme yansımıştır. Kullanılan renkler ve figürlerdeki yuvarlak hatlar kız çocuklarının cinsiyet özelliklerini ortaya koymaktadır. Meraklı ve ilgili bir tavırla resme başlamıştır. Resmin yapım aşamasında ilgi ve isteği azalmadan devam etmiştir. Çizimi üç ders saatinde

tamamlamıştır. Resim incelendiğinde seramiklerde yer alan stilize edilmiş kuş motifini kendi yorumlayarak boyutunu, oranlarını ve renkleri değiştirmiştir. Ayrıca kuş figürünü deniz kenarında resmederek balıkları avladığını göstermeye çalışmaktadır. Sağ köşede denizde yer alan çiçeklerde ise sandıklardaki vazoda çiçekler motifinin etkileri görülmektedir. Bu bakımdan yaratıcı ve özgün bir çalışmadır.



**Resim 74. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Çalışmasında sarı ve kırmızı renk hakimdir. Sarının tonları, sıcak ve yalın renkler kullanılmıştır. Mekanda kullanılan renkler gerçekçi anlayışla yapılmamakla beraber, ördek figürü, yağmur ve bulutlarda gerçekçi renkler görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasında orantıya dikkat etmiştir. Figür anatomiye uygun çizilse de bacak kısmı çok kısa bir şekilde aktarılmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberci bir yaklaşım ve kompozisyonda tek bir nesne görülmesine karşın yüzey renklerle doldurulmuştur. İzlenimci tip özellikleri görülmektedir. Yüzeydeki parçalanmalarla bütünlük duygusu oluşturulmuştur. Konu yaşamdan alınıp hayal gücüyle resmedilmiştir. Parça-bütün ilişkisi vardır. Bulut ve yağmur damlalarında ritmik örüntü, ördekte ise durağanlık söz konusudur. Yer çizgisinin resimde kullanılan farklı renklerle oluşturulduğu görülmektedir.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk olarak ördekte başlamıştır. Uysal kişiliği ve çevresiyle uyumu resimdeki renklerine yansımıştır. Yuvarlak hatlı çizimler ve kullanılan canlı renklerden cinsiyet farklılığı algılanmaktadır. Resme hevesle başlamıştır ve aynı iteği resim sürecinde korumuştur. Çizimini titizlikle üç saatte tamamlamıştır. Lapta işlerindeki ördek motifine kendi yorumunu katarak ördeğin resmedildiği görülmektedir. Motifte ördeğin kanatları açık olarak gösterilirken çalışmasında kanatları açık olarak göstermemektedir. Gaga kısmında ise seramiklerde yer alan kuş motifinin etkisi görülmektedir. Yağmur yağarken su birikintisinin yanında ördek figürü resmedilmektedir. Motifleri gerçek doğadaki izlenimlerini kullanarak yorumlamaktadır.



**Resim 75. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde kırmızı ve mavinin tonları ağırlıktadır. Sıcak renkler baskındır. Kırmızı ve mavinin tonları kullanılmıştır. Renkler canlı olarak resmedilmiştir. Kullanılan renkler öğrencinin iç dünyasını açığa çıkarmaktadır. Lokal renk anlayışı hakimdir. Gerçekçi bir renk anlayışı görülmemektedir. Renklerde kendine özgü renk kullanımları görülmektedir.

**Oran-Oranti:** Kuş figüründe kendi içerisinde oran orantı görülmektedir. Nesnelere arasında oran orantı kurulmuştur. Figürde bir takım abartılar görülmektedir. Kuyruk ve bacak kısmı kalın ve uzun bir şekilde, gövde ise büyütülerek resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberden uzak, özgün bir kompozisyon oluşturulmuştur. Nesnelere tek tek ağırlık vermesine rağmen kurgusal zenginliğe sahiptir. Detaylara önem verilmiştir. Kesin konturlar çizilip renklendirilmiştir. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Parça bütün ilişkisi görülmektedir. Nesnelere durağanlık söz konusudur. Yer çizgisi resimde belirtilmemiştir. Mekan ise resimde iki farklı renk kullanımı ile görülmektedir.

**Anlatım:** Öğrenci konuya kuş figürüyle başlamış, bölümlenmelerle devam etmiştir. Kişisel özellik olarak kendine güvenen öğrenci, bu çalışmada dışa dönük ve kendinden emin bir şekilde kuş figürünü yansıtmıştır. Kendini ifade ederken güçlü bir tutum sergilemiştir. Kız çocuklarına özgü lirik, detaycı bir anlatım hâkimdir. Bu konu ilgisini çekmiştir. Resmi çizerken büyük bir istek ve heyecanla devam etmiştir. Kıbrıs el sanatlarında görülen kuş motifini zengin bir anlatım gücü ile yeniden yorumlamıştır. Kuş içerisinde bölümlenmeler yapılarak resim zenginleştirilmiştir. Bu

bölümlerinde seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinde görülen geometrik süslemelerden de yararlandığını göstermektedir. Geometrik bölümlerinin içerisinde sandıklarda görülen vazoda çiçek motifleri konularak Kıbrıs geleneksel sanatlarının belleğindeki etkisi gözlenmektedir. Öğrencinin resminde, Karpaz sandıklarında yer alan çiçek motifleri ile seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinin etkisi görülmektedir. İşlemeler ve sandıklarda kullanılan motiflere kendi yorumunu katarak resimde farklılıklar oluşturmaktadır. Kuşun kuyruğunu sandıklarda yer alan çiçek motifleriyle oluşturmaktadır. Sandıklarda yer alan çiçek motifleri kendine özgü renklerle renklendirilerek aktarılmaktadır. Ayrıca seramiklerde yer alan kuş motifindeki geometrik süslemelerden etkiler kuşun gövdesinde görülmektedir. Bu geometrik süslemeleri olduğu gibi aktarmamakta, kendi yorumunu da katmaktadır. Farklı el sanatlarında yer alan motifleri bir tasarımda birleştirilerek yeni bir çalışma oluşturulduğu görülmektedir.



**Resim 76. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Yeşil, sarı ve turuncu renkleri hakimdir. Sıcak renkler baskın görünmektedir. Kısmen rengin değişik tonları kullanılmıştır. Kullanılan renkler gerçekçidir. Gerçekçi renk anlayışı mekanda kullanılan renklerle görülmektedir. Kuş figüründe ise özgün renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında büyük küçük ilişkisi ile oran- orantıyı sağlamıştır. Önde kuşun büyük yanda ve arkada yer alan vazodaki çiçeklerin küçük çizilmesi gerçeğe uygundur. Kuş figüründe gövde abartılarak büyütülürken baş ve ayaklar küçültülmektedir. Bu hayal gücünün göstergesidir.

**Kompozisyon:** : Kâğıdın tüm yüzeyini kullanılmıştır. Özgün bir çalışmadır. Nesneları tek tek yerleştirmiş, birbirleriyle ilişkilendirmiştir. Detaylara yer vermiştir. Bütünlük duygusu sol ve sağda çiçeklerle hissedilmektedir. Simetrik bir anlayış resmi çevrelemektedir. Renklerin birbirine geçişi ile yüzey doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Motiften yararlanarak ritmik örüntüler kullanmıştır. Açık kompozisyon hâkimdir. Yer çizgisi kullanılan sarı ve yeşil renklerinin farklılıklarını kullanarak aktarılmaktadır. Ön kısımdaki çiçekler arka kısımda yer alan çiçeklere oranla daha büyük çizilerek perspektif kurallarının uygulandığını göstermektedir.

**Anlatım:** Konuya merkezdeki kuş figüründen başlamış, yerdeki çiçeklerle devam etmiş, yanlardaki vazolar ve zemin boyaması ile resmi tamamlamıştır. Kişisel özellikleri bakımından cana yakın, sorumluluk sahibi bir öğrenci oluşu yaptığı resimdeki anlatımına yansımıştır. Konuyu ilgi ile gözlemleyerek çalışma süresince

bunu resmine yansıtmiştir. Resmi üç ders süresinde tamamlamıştır. Resim incelendiğinde seramikler üzerinde rastlanan stilize edilmiş gagasında balık taşıyan kuş motifinin etkileri görülmektedir. Kanatlarında ve gövdesinde yer alan geometrik süslemeleri kendine göre yorumladığı görülmektedir. Ayrıca sandıklarda görülen çiçek motiflerini de resimde aktardığı görülmektedir. Görüldüğü gibi resimde farklı yerlerde yer alan motifleri kullanılarak yeni bir çalışma oluşturulmaktadır



**Resim 77. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mavi, kahverengi ve kırmızı renkleri kullanmıştır. Mavinin tonları yoğunluktadır. Soğuk renkler hakimdir. Renkler yalın bir düzenleme ile kurgulanmıştır. Resimde mekan gerçekçi renk anlayışı ile betimlenmiştir. Kuş figüründe ise özgün renk kullanımı görülmektedir. Resmin genelinde ise doğaya uygun renkler kullanmıştır.

**Oran-Orantı:** Kuş figürünün kendi içerisinde oran-orantıya dikkat ederek yapıldığı görülmektedir. Gerçeğe yakın bir oranlamadan söz etmek mümkündür.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi mavi rengin tonları ile doldurulmuştur. Gözlemci bir tavır ile kompozisyon oluşturulmuştur. Nesneye tek olarak yer vermiştir. Kuşun üzerinde detay vardır. Fakat mekan oluşumunda izlenimci bir tavır sergilemiştir. Renk bütünlüğü görülmektedir. Renklerle yüzey tamamlanmıştır. Konu yaşamdan alınmıştır. Gözlemlerden özgün bir kompozisyon oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi kurulmuştur. Durağan hareket resme hakimdir. Paralel bir kompozisyon vardır. Mekan olgusu ve yer çizgisi resimde farklı renkler kullanılarak belirtilmiştir. Resmin ön kısmın açık yeşille arka kısmı koyu yeşil renk kullanarak perspektifi belirtmektedir.

**Anlatım:** Konuya kuş figüründen başlamış, yuvayı eklemiş ve renklendirme ile resmi tamamlamıştır. Kişisel özellikleri bakımından sevecen ve arkadaşlarını koruyan tavrını kuşun yuvadaki yavruya mama verirken resmetmesi ile yansıtmıştır. Konuya istekli ama hızlıca bitirme isteği ile yaklaşmıştır. Resmi başladığı gibi devam ettirerek tamamlamıştır. Çalışmasını iki ders saatinde tamamlamıştır. Seramiklerde gagasında balık taşıyarak stilize edilen kuş motifinin etkileri

görülmektedir. Çalışmasında, kuş motifini daha gerçekçi resimlediği görülmektedir. Geometrik süslemeleri ise uygulamasına göre yeniden yorumlayarak şekillendirmektedir. Ayrıca gagasında balığa yer vermemekte, onun yerine başka bir canlı görülmektedir. Kuş ve mekan çizimi bakımından özgün bir tasarım oluşturulmuştur



**Resim 78. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Çok renkli bir anlayış hakimdir. Sıcak renkler hakimdir. Mavi, yeşil, kırmızı renklerinin farklı tonları kullanılmıştır. Canlı renkler kullanılmıştır. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanmıştır. Renk kullanımı bakımından mekanda kullanılan mavi ve kahverengi renkler ile sol alt köşede çiçeklerde kullanılan renklere, gerçekçi renk anlayışı görülmektedir. Kuş figürlerinde ise bilindik renk anlayışıyla renkler kullanılmamaktadır.

**Oran-Orantı:** Kuş figürlerinde anatomi abartılarak aktarılmaktadır. Oldukça büyük bir şekilde çizilmektedir. Figürler kendi içerisinde oran orantıları incelendiğinde doğru olarak yansıtılmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon hakimdir . Asimetrik kurguya gidilmiştir. Gruplar halinde resmi tamamlamıştır. İzlenimci tip özellikleri göstermektedir. Bütünlük duygusu renklerle hissettirilmiştir. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu tamamen hayal gücüne dayalı olarak oluşmuştur. Özgün şekiller kullanılmıştır. Parça bütün ilişkisi oluşmuştur. Renk ve biçim tekrarları ile hareket sağlanmıştır. Resimde mekan oluşturulmakta fakat mekan çizgisi görülmemektedir. Perspektif bakımından bakıldığında resmin alt tarafında yer alan kuş figürünü küçük çizmekte sol taraftaki çiçekleri daha büyük çizmektedir. Arkada yer alan kuşları abartarak büyük göstermektedir. Bu yüzden perspektif kurallarına uymadığı görülmektedir.

**Anlatım:** Konuya karşılıklı bakan kuş motiflerinin çiziminden başlamıştır. Kişisel olarak hareketli oluşu renklerdeki dinamizme yansımıştır. Konuyu severek ve heyecan içerisinde uygulamıştır. Resmine aynı istek ve kararlılıkla devam etmiştir. Çizimini üç ders süresinde tamamlamıştır. Resmi yaparken geometrik

süslemelerden etkilenmiştir. Seramiklerde yer alan kuş figüründeki geometrik süslemelere rastlanmaktadır. Resmin alt kısmında yer alan kuş figürü ise Karpaz sandıklarında yer alan kuş figürünü anımsatmaktadır. Fakat renklerinde ise bölümlenmeler oluşturarak özgün yorumunu katmaktadır. Sol alt kısımda yer alan çiçeklerde sandıklarda yer alan çiçek motiflerini gerçekçi bir şekilde yansıtarak yorumladığını göstermektedir.



**Resim 79. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, yeşil, pembe renk kullanılmıştır. Yalın bir renk anlayışı görülmektedir. Sıcak renkler hakimdir. Renk bakımından ton kullanımı görülmemektedir. Renkler gerçekçidir. Pembe renk ağırlıkta kullanılmıştır. Resimde, mekânda ve kuşlarda kullanılan renkler gerçekçi renk anlayışıyla seçilmektedir. Lokal renklendirme görülmektedir. Kuşları renklendirmede ritmik örüntü vardır.

**Oran-Orantı:** Kuşların gövdeleri abartılmış fakat nesnelere arasında oran-orantı oluşmuştur. Oran orantı gerçekliğe yakındır. Kuş figürlerinde anatomik olarak oran-orantı vardır. Öndeki ve arkadaki kuşlar arasında orana dikkat edilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi doldurulmuştur. Nesnelere gruplar halinde yer vererek kompozisyonu oluşturmuştur. Kuşları dışında detay görülmemektedir. Bütünlük duygusu kuşların düzenlenmesi ile hissedilmektedir. Renklerle yüzeyi doldurma yoluna gitmiştir. Konu yaşamdan alınmıştır. Kalıp şekiller hakimdir. Parça bütün ilişkisi kurulmuştur. Ritmik örüntü söz konusudur. Simetrik kompozisyonudur. Kuşlar uçarken resmedilmiştir. Mekan kuşbakışı yansıtılmıştır. Resimde sol ön kısımdaki kuş resmini, ortada yer alan kuş resmine göre küçük yansıtarak perspektife uyulmadığı görülmüştür. Sağ arka tarafta yer alan kuş çizimi ise küçük yansıtarak perspektif hissi uyandırmıştır. Perspektif duygusunun oluşmakta olduğu henüz tam oluşmadığını göstermiştir.

**Anlatım:** Konuya kuşları resmederek başlamıştır. Kişisel özellik bakımından düzen ve disiplin duygusu resmine yansımıştır. Cinsiyet farklılığını renklerde ve çizimde yalınlığa giderek göstermiştir. Konuya karşı ilgili olduğu görülmüştür. Resme isteksiz başlamış fakat daha sonra ilgisi artarak devam ederek çalışmayı tamamlamıştır. Üç ders içerisinde tamamlamıştır. Resminde, seramiklerde yer alan kuş çizimleri ile Karpaz kuşlarından esinlendiği görülmüştür. Fakat stilize edilerek aktarılan kuş figürlerini resimde daha gerçeğe bağlı kalarak oluşturulmuştur. Kuşların üzerlerinde yer alan geometrik süslemeleri ise tamamen değiştirmiştir.



**Resim 80. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Yeşil, sarı, turuncu renkler kullanılmıştır. Yeşil renk ağırlıktadır. Yeşilin tonları kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Renkler canlıdır. Kullanılan renkler gerçekçidir. Renk kullanımı bakımından mekanda kullanılan renkler gerçekçi renk anlayışı ile yansıtılırken, kuş figüründe ise özgün renk kullanımı söz konusudur.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki orantı kurulmuştur. Figürde kuşun gövde kısmı abartılarak yansıtılmakla beraber kanatlar küçültülerek gösterilmiştir. Kendi içerisinde yine de oran orantıya dikkat edilerek resmedilmiştir.

**Kompozisyon:** : Konuyu kağıdın tüm yüzeyini kullanacak şekilde doldurmuştur. Özgün bir anlatım hakimdir. Nesnelere tek tek ifade edilmiştir. İzlenimci bir anlayıştır. Bütünlük duygusu hissedilmektedir. Keskin konturlar görülmektedir. Renklerle yüzey boyanmıştır. Konuyu hayal gücünü kullanarak zenginleştirmiştir. Parça bütün ilişkisi vardır. Durağan bir ifade söz konusudur. Resimde mekan kullanılan renk bölümlenmeleriyle oluşturulmuştur. Resmin ön kısmına kuş resmini büyük çizerek perspektif bilgisini göstermektedir. Mekan resmin yüzeyinde oluşturulan renk farklılıklarıyla yansıtılmaktadır.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk önce kuş daha sonra balık figürü çizilmiştir. Öğrencinin dışa dönük ve esprili kişiliği resme yansımıştır. Meraklı ve ilgili bir tavırla resme başlamıştır. Resmin yapım aşamasında ilgi ve isteği azalmadan devam etmiştir. Çizimi üç ders saatinde tamamlamıştır. Resimde, seramikler üzerinde yer alan kuş motifi ile Karpaz sandıklarında yer alan çiçek motiflerinden yararlanarak çalışmasını gerçekleştirdiği görülmüştür. Seramiklerde yer alan kuş motifine kendi yorumunu katarak geliştirmiştir. Geometrik süslemeleri renk lekeleri halinde

yansıtmıştır. Bu çalışmada farklı el sanatlarında yer alan motifleri bir çalışmada birleştirerek aktarmıştır.



**Resim 81. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, sarı, yeşil ve turuncu kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Mavi ve yeşilin farklı tonlarını kullanmıştır. Yalın renkler vardır. Resimde bulutlarda gökyüzünde ve mekanda gerçekçi renk anlayışı ile resmedilmiştir. Kuş çiziminde ise renkler gerçekçi anlayışla renklendirilmiştir. Doğaya uygun renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında oran orantı kurulmuştur. Kuş figüründeki orantı gerçek motifin oranlarına yakındır. Anatomik olarak büyük çizilmiştir. Kendi içerisinde oran-orantıya dikkat edilmektedir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi doldurulmuştur. Özgün bir tasarımıdır. Nesneları tek tek yerleştirmiş ama aralarındaki ilişki bütünlüğü hissettirmiştir. Kuşa detayları göstermiştir. Konturlar belirgindir. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Gözlemleri ile özgün şekiller oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi ustalıklı verilmiştir. Şekillerde ritmik örüntü baskındır. Merkezi kompozisyon görülmüştür. Mekan mavi ve turuncu renkleriyle oluşturmuştur. Ön tarafa kuş figürü büyük bir şekilde çizilerek perspektif hissi oluşturulmuştur.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk önce kuş, daha sonra çiçek ve bulutlar çizilmiştir. Öğrencinin dışa dönük ve esprili kişiliği resme yansımıştır. Meraklı ve ilgili bir tavırla resme başlamıştır. Resmin yapım aşamasında ilgi ve isteği azalmadan devam etmiştir. Çizimi üç ders saatinde tamamlamıştır. Resimde, seramikler üzerinde yer alan kuş motifi ile Karpaz sandıklarında yer alan çiçek motiflerinden

yararlanarak çalışmasını gerçekleştirdiği görülmüştür. Seramikler üzerinde yer alan kuş motifini balık avlarken göstermiştir. Kuş motifinin geometrik süslemelerini kendine göre geliştirerek farklılıklar katmıştır.



**Resim 82. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Yeşil, sarı, kırmızı, mavi renkler kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Yeşil ve sarının farklı tonları kullanılmıştır. Canlı ve hayal gücünün yüksek olduğu renkler baskındır. Kuş figüründe ise renkleri kendine göre yorumlamaktadır.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasında oran orantı gerçekliğe yakındır. Ördek ile kuş arasında büyük küçük ilişkisi vardır. Fakat ördeğin kuyruğu abartılarak çizilmiştir. Kuş figüründe anatomik olarak ayak, kanat ve baş kısımları büyütülmüştür..

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tamamen doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon oluşturmuştur. Nesnelere tek olarak ifade etmiştir. Ördeğin üzerindeki motiflerde detaya girmiştir. Bütünlük duygusu biçim tekrarları ile hissedilmiştir. Kesin konturlar ve renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu tamamen hayal gücü ile zenginleşmiştir. Gözlemleri ile özgün şekiller oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi bölünmelerle gösterilmiştir. Merkezi kompozisyon görülmüştür. Ön tarafta yer alan kuş figürünü büyük çizerek sağ arka tarafta yer alan kuş figürünü küçük çizerek perspektif bilgisini göstermektedir.

**Anlatım:** Ördek figürünün çizimi ile resme başlanmıştır. Kişisel özelliklerini resme yansıtmıştır. Konuşkan, hareketli, sevecen oluşu resminde kullandığı renk dinamizmi ile görülmüştür. Kız çocuklarına özgü canlı ve lirik anlatım söz

konusudur. Konuya büyük bir heyecan içerisinde başlamış ve o şekilde de tamamlamıştır. Ördek figürüne kendi yorumunu katarak yorumlamıştır. Seramiklerdeki kuş figüründe yer alan geometrik süslemelerden etkilendiği görülmektedir.



**Resim 83. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mavi, yeşil, mor ve kırmızı renkler görülmektedir. Soğuk renkler hakimdir. Mavinin tonları kullanılmıştır. Renk bakımından gerçekçi renkler kullanılmıştır. İç dünyasını açığa çıkaran renklerin yanında doğaya uygun renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Figürler anatomik olarak oran orantıya dikkat edilerek çizilmiştir. Öndeki kuşun büyük arkadaki vazo ve çiçeklerin küçük oluşu oran orantı duygusunun gelişmiş olduğunu göstermektedir.

**Kompozisyon:** : Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberci yaklaşımdan uzak özgün bir kompozisyon oluşturmuştur. Nesnelere grup halinde resimleyip ayrıca birbirleriyle ilişkilendirmiştir. İzlenimci bir anlayış ortadadır. Konu bütünlüğü kağıdın geneline yayılmıştır. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Kalıp şemalardan uzak, hayal gücü yüksek bir çalışmadır. Ritmik örüntüler resmin yüzeyine renk ve kuşun şekilleri ile yayılmıştır. Resimde yer çizgisi kullanılan yeşil renk ile belirtilmiştir. Ön kısımdaki kuş figürünü büyük bir şekilde çizerek arka planda yer alan kuşları ise küçük yaparak perspektifi uyguladığı görülmektedir. Mekan, yerin yeşil, gökyüzünü ise mavi renkle boyanarak oluşturmuştur. Ortada yer alan kuşu daha büyük, sağda yer alan kuşu daha küçük aktararak perspektif hissi verilmiştir.

**Anlatım:** Konuya kuştan başlamıştır. Kişisel duygularını espri katarak anlatımında yansıtmıştır. Resimdeki kuşlarda cinsiyet farklılığını göstermiştir. Konuya karşı ilgisi yüksektir. Resmi çizerken de aynı ilgi devam etmiştir. Üç ders saatinde uygulamasını tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan kuş figürüne kendi yorumunu da katarak geliştirdiği görülmektedir. Arka planda Karpaz sandıklarında rastlanan vazoda çiçek motifine rastlanmakla birlikte kendi çiçek çizimlerini de eklemektedir. Kuş figürlerini de kendine özgü bir şekilde çizmiştir. Gökyüzünde gösterilen çiçek resimlerinde de direk motifler aktarılmayıp yorumlanarak, yeni şekiller oluşturulmuştur.



**Resim 84. Öğrenci çalışması**

**Renk:** : Sarı, kırmızı, mavi, yeşil ve kahverengi renkler kullanılmıştır. Resimde en çok sarı renk kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Renkler genellikle yalın ve canlı renkler kullanılmıştır. Resimde öğrenci, ağırlıklı olarak iç dünyasındaki heyecanı açığa çıkaracak renkler kullanmıştır. Kullandığı renkler ve kurgu ile yorum gücünü çalışmasına aktarmıştır. Gerçeğe uygun renk kullanımı görülmemektedir.

**Oran-Orantı:** Figürün büyüklüğü abartılarak yansıtılmıştır. Oran- orantı kavramları kurgulanmıştır. Kuş figürünün baş ve boyun orantısı abartılarak çizilmiştir. Balık resmi de oran olarak abartılmıştır. Motifte bacaklar kısa, vücut şişkin iken, öğrenci resminde bu oranları değiştirmiştir. Ön-arka plan ilişkisi kurgulanmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi boşluk bırakmaksızın doldurulmuştur. Bilindik resim anlayışının dışına çıkarak özgün bir tasarım oluşturulmuştur. Nesnelere tek tek ve ayrıntılarına girerek ifade etmiştir. Bu ayrıntıları daha çok kuş figüründe yoğunlaştırmıştır. Resmin diğer kısımlarında ise izlenimci bir tavır sergilemiştir. Kuş ve mekan arasında bütünlük duygusu oluşturulmuştur. Merkezi kompozisyon görülmektedir. Resimde kompozisyon oluşturulurken, kuş figürü resmin orta kısmında ve kâğıdın hemen hemen yarısı kullanılarak oluşturulmuştur. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıplaşmış şekillerden uzak, özgün şekiller kullanılmıştır. Yer çizgisi kahverengi ile belirtilmiştir. Perspektif ise kuş figürünü büyütürken oluşturulmuştur.

**Anlatım:** Konuya ilk önce kuş figürü ile başlamıştır. Öğrenci sıkılgan ve içine kapanık bir kişiliğe sahiptir. Motiflerde sert çizgiler kullanarak, cinsiyet özelliklerini ortaya koymaktadır. Konuya ilk başta istekli başlamış fakat

tamamlarken güçlük çekmiştir. Bu özelliği kuşu bitirdikten sonra mekanı yüzeysel olarak boyaması ile yansıtmıştır. Öğrenci Kıbrıs geleneksel el sanatlarında gördüğü kuş motifinde abartılı, vazodaki çiçeklerde ise sade bir anlatım kullanmıştır. Öğrenci Kıbrıs seramiklerinde görülen gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilenmiştir. Fakat motifi kendi hayal dünyasındaki mekana yerleştirmiştir. Kuşun gövdesinde ve kanatlarında yer alan geometrik süslemeleri kendine göre yorumlamıştır. Sağ tarafta görülen çiçekte ise sandıklardaki çiçek motiflerinin etkisi görülmektedir



**Resim 85. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Çok renkli bir çalışmadır. Soğuk renkler ağırlıktadır. Yeşil rengin değişik tonları kullanılmıştır. Renkler canlıdır. Ağırlıklı olarak mavi renk kullanılmaktadır. Güneş, balık ve denizde renk bakımından gerçeğe uygun renkler kullanılırken; kuşlarda ve gökyüzünde gerçeğe uygun renkler kullanılmamıştır. İç dünyasındaki coşku ve dinamizmi resmin yüzeyine yansıtacak renkler kullanmıştır.

**Oran-Orantı:** Resimde yer alan kuş figürleri arasında orantı söz konusu olmakla birlikte ayrıntılara fazla yer vermemektedir. Resimde yer alan ön ve arka kısımdaki kuşlar kendi içlerinde oran orantıya dikkat edilerek çizilmiştir. Resminde yer alan kuş çizimleri birbirleri arasındaki orana dikkat edilerek çizilmiştir. Ön ve arka ilişkisi yüzeyde yapılan bölümlenmelerle sağlanmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın bütün yüzeyi kullanılmıştır. Resimde zengin ve renkli bir ifade kullanılmıştır. Özgün bir çalışmadır. Nesnelere tek tek yerleştirmiş ve birbirleriyle yapılan çizgisel bölümlenmelerle ilişkilendirmiştir. İzlenimci tip özellikleri gösterilmiştir. Bütünlük duygusu renk ve şekillerde hissedilmiştir. Konturlarla yüzey doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıp şekiller değil özgün ifadeler hakimdir. Açık kompozisyon hâkimdir. Merkezde büyük kuş figürüne yer vermiştir. Ortadaki kuşlara paralel olarak altta ve üste çizdiği resimlerle dengeyi sağlamış, kompozisyona hareket katmıştır. Yer çizgisi denizle gökyüzünü ayıran kırmızı çizgi ile belirtilmektedir. Ön kısımda yer alan kuş figürlerini daha büyük çizerek perspektif bilgisi resme yansıtılmıştır.

**Anlatım:** Resme ortada yer alan kuş figürleriyle başlamıştır. Kuşları sevgi duygusu uyandıracak şekilde yerleştirmiştir. Gerek kullandığı renkler ve gerekse yuvarlak hatlı biçimlerle cinsiyet özelliğini resme yansıtmıştır. Resimde kuş

figürlerinde cinsiyet farklılıkları görülmektedir. Konu ilgisini çekmiştir. Çizerken resme karşı istekli davranmıştır. Kıbrıs el sanatlarındaki seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifi ile sandıklarda yer alan motiflerden yararlanmıştır. Sandıklardaki motifleri çalışmasında kullanırken onları renk zenginliği içerisinde eriterek aktarmıştır. Seramiklerde yer alan kuş motifinde, kuşun ağzında balık görülmektedir. Bu çalışmada ise balıklar denizde resmedilmektedir. Kuş motifinin geometrik süslemelerini kendine göre geliştirerek yorumunu katmaktadır. Ayrıca geometrik süslemeleri, resimde gökyüzünde parçalanmalar oluşturarak kullanmaktadır. Resmin üst kısmında ise Karpaz sandıklarındaki kuş motiflerini de kendine göre yorumlamıştır. Kuşlar ağızlarında çiçek taşımaktadır. Yardımsever ve sevgi dolu karakterini bu şekilde resmine de yansıtmıştır. Bilindik bir mekâna yerleştirerek kuş motiflerine yorumunu katmıştır.



**Resim 86. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mor, sarı, mavi ve yeşil renkler kullanılmıştır. Mor rengin tonları ağırlıkta kullanılmıştır. Renkler canlıdır. Kullanılan renklerde gerçekçi renk anlayışı görülmemektedir. Renkleri kendi istediği şekilde yansıtmaktadır.

**Oran-Orantı:** İnsan figüründe oran orantıya dikkat edilerek çizilirken sol üst tarafta yer alan kuş çiziminde ise baş kısmı abartılarak oran orantıya uyulmadığı görülmektedir. Ön arka plan ilişkisi kurulmuştur.

**Kompozisyon:** Kağıdın tüm yüzeyi kullanılarak özgün bir çalışma oluşturulmuştur. Nesnelere hareket katmıştır. İzlenimci tip özelliği görülmüştür. Bütünlük duygusu renklerle sağlanmıştır. Konturlarla hatlar belirlenmiştir. Açık kompozisyon görülmüştür. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Mekan, resimde farklı renk bölümlenmeleriyle oluşturulmaktadır. Resmin ön kısmında yer alan insan çizimini büyüterek yansıtmayı arkada yer alan kuş resmini de küçük olarak göstermesi perspektif bilgisini yansıtmaktadır. Parça bütün ilişkisi kurgulanmıştır.

**Anlatım:** Konuya insan figürünü çizerek başlamış, kuş ile devam etmiş, yüzeydeki bölümlenmeleri boyayarak tamamlamıştır. Kişisel özelliklerini anlatımına yansıtmıştır. Konuya karşı ilgili bir şekilde çalışmasını tamamlamıştır. Çalışmasını iki ders süresi boyunca devam edip bitirmiştir. Sadece bu resimde insan resmine rastlanmıştır. Seramiklerdeki kuş motifinde yer alan geometrik süslemelerden etkilendiği ve bunu resminin bütün yüzeyinde uyguladığı parçalamalar ile göstermiştir. İnsan ve kuş resminde bu parçalamalar görülmüştür. Parçalamalarla resmin yüzeyini tamamlamaktadır.



**Resim 87. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Yeşil, mavi ve turuncu renk kullanılmıştır. Sıcak renk anlayışı hakimdir. Mavinin tonları kullanılmıştır. Yalın renk anlayışı görülmüştür. Sarı renk ağırlıkta kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Oran- orantı geliştirmekte olduğu, gagalarının uzatıldığı halde gövdeye uygun büyüklükte oluşundan anlaşılmıştır. Öndeki ve arkadaki ördeğin orantısına dikkat etmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın tüm yüzeyi boyanmıştır. Özgün bir tasarımdır. İzlenimci tip özelliği görülmüştür. Özgün bir anlatım söz konusudur. Nesnelere grup halinde resmetmiştir. Bütünlük duygusu kuşların yerleştirilmesinde sağlanmıştır. Renklerle yüzeyi doldurmuştur. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kalıp şekiller ördeklerin çiziminde görülmüştür. Mekan, yüzeyi iki farklı renge bölünerek boyanması ile aktarılmıştır. Ön tarafta yer alan kuş resminin arka tarafta yer alan kuş resmine göre büyük çizerek perspektif bilgisi yansıtılmıştır.

**Anlatım:** Konuya ördeklerin çizimden başlamış, balığı sonra ekleyip, zemini boyayarak çalışmasını tamamlamıştır. Kompozisyonu oluştururken öğrenci sevgi dolu, yardımsever ve coşkulu yapısını, renk kullanımında ve kuşların tek bir balıkla resmedilmesi ile gösterilmiştir. Kararlı ve enerjik tavrını sürdürerek resmini tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan kuş figürlerinden esinlenerek kendine göre kuş resimleri oluşturmuştur. Fakat stilize edilerek aktarılan kuş figürlerini resimde daha gerçeğe bağlı kalarak aktarmıştır. Kuşların üzerlerinde yer alan geometrik süslemeleri ise tamamen değiştirerek yansıtmıştır.



**Resim 88. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Kırmızı, sarı, mavi, yeşil, turuncu ve kahverengi kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Sarı ve mavi rengin tonları kullanılmıştır. Canlı renkler çoğunluktadır. Sarı renk ağırlıktadır. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Gerçeğe uygun renk kullanımı görülmemektedir.

**Oran-Orantı:** Kuşlar oran ve orantılara uyularak çizilmemiştir. Figürlerin baş kısımları büyütülerek çizilirken ayak ve kanatları küçültülmektedir. Öndekilerin küçük arkadakilerin büyük oluşu perspektif duygusunun oluşmadığını göstermektedir.

**Kompozisyon:** Kağıdın tüm yüzeyi doldurulmuştur. Kompozisyon özgündür. Nesnelere grup halinde yer verilmiştir. İzlenimci anlayış söz konusudur. Renk bütünlüğü verilmiştir. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Kuşlar arasında parça bütün ilişkisi kurulmuştur. Ritmik örüntü söz konusudur. Mekan, resmin yüzeyinin farklı renklerde boyanarak oluşturulmuştur. Perspektif kurallarına tam olarak uyulmadığı görülmektedir. Resmin sol üst tarafında yer alan kuş resmini büyük çizerken sağ üst tarafta yer alan kuşu çizerek perspektif bilgisini yansıtırken, resmin alt kısmında yer alan kuş resimlerini de küçük çizerek perspektif kurallarına uymadığı görülmüştür. İlkel görünümlü perspektif sorununun devam etmektedir.

**Anlatım:** Konuya kuşları çizmekle başlamış, bölümlemeler yaparak onları boyamıştır. Kişilik özelliği olan çeşitliliğe değer veren, coşkulu yapısını çiziminde ve renklendirmesinde göstermiştir. Resme karşı duyarlı ve kararlı bir tavır ile yaklaşmıştır. Üç ders süresi içerisinde resmini tamamlamıştır. Resim incelendiğinde seramikler üzerinde yer alan, ağzında balık taşıyan kuş motifinden esinlendiğini sol

üst tarafta yer alan kuşun ağzında balık taşırken çizerek göstermektedir. Fakat kuş motiflerini tamamen değiştirmiştir. Geometrik süslemeleri sadeleştirip resmin de yer vermemiştir. Kendi özgün tasarımını oluşturmuştur.



**Resim 89. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Sarı, mavi, kırmızı, yeşil ve pembe kullanılmıştır. Sıcak renkler ağırlıktadır. Yeşil ve kırmızı renklerin değişik tonları kullanılmıştır. Renk anlayışı yalındır. Gerçeğe uygun renk anlayışına uyulmadığı görülmektedir. Sarı renk hakimdir. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Lokal renk kullanımı vardır.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasında oran orantı söz konusu değildir. Fakat kuş figürlerinde oran- orantıya uyularak çizilmiştir. Kanat kısımlarının ise abartılarak çizildiği görülmektedir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün tasarım söz konusudur. Nesnelere grup halinde ağırlık vermiştir. İzlenimci anlayış hâkimdir. Bütünlük duygusu renk ve nesnelere arasında kurgu ile hissedilmiştir. Kesin konturlar kullanılarak renklerle yüzey tamamlanmıştır. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Parça- bütün ilişkisi sağlanmıştır. Ritmik örüntü kuşlarda görülmüştür. Açık kompozisyon düzeni oluşturmuştur. Mekan farklı renk bölümlenmeleriyle oluşturmuştur. Ön kısımda ki kuşu büyük, arkada yer alan kuş resmini de küçük çizerek perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Konuya çiçeğin çiziminden başlamış, kuşlarla devam etmiştir. Kişisel özellik olarak içe dönük, içsel kaygıları olan bir öğrencidir fakat renk

kullanımında coşkulu davranmıştır. Konuya karşı isteklidir. Resme başladığı gibi devam edip tamamlamıştır. Çizimini iki ders saatinde tamamlamıştır. Karpaz sandıklarında yer alan kuş ve çiçek motifinden etkilendiği görülmüştür. Seramiklerde yer alan kuş figüründeki geometrik bölümlerinin etkisi ise mekandaki parçalanmalarla oluşturulmuştur.



**Resim 90. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Turuncu, kırmızı, yeşil ve mor renk kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Renkler canlıdır. Turuncu renk ağırlıktadır. İç dünyasını açığa çıkaran hayal gücünün ağırlıklı olduğu bir renk anlayışı vardır.

**Oran-Orantı:** Kuş büyük olarak resmedilmiştir. Kuş resimlerinde oran-orantıya dikkat edilerek çizilmektedir. Baş kısmı küçültülerek çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kâğıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Kapalı kompozisyon kullanılmıştır. Özgün bir tasarım kullanılmıştır. Nesnelere tek tek fakat bir düzen içerisinde yerleştirilmiştir. İzlenimci tip özellikleri görülmüştür. Bütünlük duygusu kuşun balığın yanında küçük kuşlar konarak ve renklerle sağlanmıştır. Kesin konturlar ve renklerle yüzey tamamlanmıştır. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile güçlendirilmiştir. Gözleme dayalı şekiller kullanılmıştır. Parça bütün ilişkisi dengeli bir şekilde kurgulanmıştır. Ritmik örüntü şekillerde kullanılmıştır. Mekan, yüzeyi iki farklı renge bölünerek boyanması ile aktarılmıştır. Ön tarafta yer alan kuş resminin sağ tarafta yer alan kuş resmine göre büyük çizerek perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Konuya büyük kuş çiziminden başlanmış, daha sonra kenarlardaki biçimler çizilmiş ve renklendirmeye gidilmiştir. Kişisel özelliği olan görsel algısı

güçlü, çeşitliliğe önem veren yapısı kuş çizimine ve renklerine yansımıştır. Cinsiyet farklılığı olarak lirik anlatım ve detayları işleyen kız yapısı kendini hissettirmiştir. Resme karşı istekli başlamış ve bu tavrını çalışmasının sonuna kadar sürdürmüştür. Üç ders sonunda çalışmasını tamamlamıştır. Seramikler üzerinde yer alan ağzında balık taşıyan kuş motifine kendi yorumuyla değişiklikler katmıştır. Ayrıca geometrik süslemeleri sadeleştirip resmin de yer vermiştir. Kanat ve gövde kısmında yer alan geometrik süslemeler değiştirilerek çizmiştir. Sağ tarafta yer alan kuşlarla yeni tasarımlar oluşturduğu görülmüştür.



**Resim 91. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Sarı, mavi, kırmızı, mor, kahverengi ve siyah renkler kullanılmıştır. Sarı ve yeşilin farklı tonları kullanılmıştır. Sıcak renk hakimdir. Renkler canlıdır. İç dünyanın zenginliğini renk kullanımında göstermiştir. Kendine özgü renk seçimini kullanarak renklendirmiştir.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında oran orantı kurulmuştur. Kuş resimlerinde oran-orantıya dikkat edilerek çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyini tam olarak doldurmuştur. Özgün bir kompozisyon kurgulanmıştır. Konu yaşamdan alınıp hayal gücüyle zenginleştirilmiştir. Gözlemlerinden özgün şekiller oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi bölümlenmelerle yapılmıştır. Mekan, yüzeyi farklı renklere bölünerek boyanması ile aktarılmıştır. Ön tarafta yer alan kuş resmini büyük çizerek perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuştan başlamış, balığı yapıp mekândaki süslemelerle resmi tamamlamıştır. Kişisel özelliği olan bağımsız, girişken, cesur tavrını resmindeki kuşun duruşunda ve süslemelerin yoğunluğunda hissettirmiştir. Girişken bir tavır sergileyip, resme başladığı gibi tamamlamıştır. Çizimini üç ders süresinde tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan gagasında balık taşıyan kuş motifini yeniden yorumlayarak çizmiştir. Kuşun kanat, kuyruk ve başına farklılıklar ve yeni eklemeler yaparak kendi özgün tasarımını oluşturmuştur. Mekanda yer alan parçalanmalarda ise geometrik süslemelerin etkisi görülmüştür. Karpaz kuş motiflerinin üzerinde yer alan noktasal etkileri de mekanda kullanarak farklı etkiler oluşturmuştur.



**Resim 92. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, kırmızı, yeşil, sarı, mor renkler kullanılmıştır. Soğuk renk hakimdir. Mavi, mor renklerin tonları uygulanmıştır. Renkler canlıdır. Mavi renk ağırlıktadır. İç dünyasını yansıtan renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Kuşlar arasında oran söz konusudur. Oran-orantıya dikkat edildiği fakat Kuş resimlerinde gövde kısımlarını da abartılarak çizmektedir. Kuyruk kısımları gösterilmemektedir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurmuştur. Özgün bir tasarım oluşturmuştur. Nesnelere grup halinde gösterilmiştir. Bütünlük duygusu şekiller ve renklerle sağlanmıştır. Renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınmış gözlemlerini hayal gücü ile zenginleştirmiştir. Parça bütün ilişkisi kuşların içerisindeki bölümler ve mekan içindeki bölümlerin renklendirilmesi ile sağlanmıştır. Ritmik örüntü kuşlarda vardır. Mekan çizgisi arka sol tarafta yer alan turuncu renkle gösterilmiştir. Mekan bilinci gelişmiştir. Sağ, ön tarafta yer alan kuş resmini arka tarafta ortada yer alan kuş resmine göre küçük çizerek perspektif bilgisinin tam olarak gelişmediği görülmüştür.

**Anlatım:** Konuyu kuşları çizerek başlamıştır. Daha sonra çevresi boyanarak tamamlanmıştır. Kişisel özelliklerini resmine yansıtmıştır. Coşkulu ve dinamik yapısını renklerinde göstermiştir. Resme başladığı gibi hevesli olarak devam etmiş ve tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilendiği görülmüştür. Fakat kuş resminde ağzında balık çizmemiştir. Ayrıca geometrik şekilleri ise tamamen kendine göre yorumlamıştır. Kanatlarının şekline farklı bir yorum katmıştır. Seramiklerde yer alan kuş motifinin kanatlarında yer alan geometrik parçalamaların etkisi mekanda da yer almıştır.



**Resim 93. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mor, kırmızı, sarı, turuncu ve mavi renkler kullanılmıştır. Zıt renklerin armonisi görülmüştür. Mor renk ağırlıktadır. Sarı ve mavi renklerin tonları kullanılmıştır. Resimde canlı renkler ağırlıktadır. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanmıştır.

**Oran-Orantı:** Resimde kuş figüründe kendi içerisinde orana dikkat edilmemektedir. Boyun kısmı abartılarak aktarılmaktadır. Balık kuşla aynı orandadır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir çalışmadır. Nesnelere grup halinde kullanılmıştır. İzlenimci tip özellikleri taşımaktadır. Bütünlük duygusu şekillerle hissedilmiştir. Renklerle resim doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Özgün şekiller oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi bölümlenmeler sağlanmıştır. Asimetrik kompozisyon kurgulanmıştır. Ritmik hareketler görülmüştür. Yerde kullanılan renklerle mekan çizgisi gösterilmiştir. Perspektif tam olarak gösterilmemektedir. Sadece ön kısma kuş figürünü büyüterek çizmiştir.

**Anlatım:** Konuya kuşları çizerek başlamıştır. Kişisel özelliği olan karmaşık kişiliği üç başlı kuş çizimine de yansıtmıştır. Konuya istekli başlayıp bu tavrını resmin tamamlayana kadar sürdürmüştür. Resmi iki ders süresinde tamamlamıştır. Resmi yaparken en çok seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilendiği görülmüştür. Kuş figürünü olduğu gibi aktarmayarak değiştirmiştir. İki baş daha eklenerek, üç başlı, üç ayaklı bir kuş çizilmiştir. Ayrıca resimde kuşun sağ ve sol tarafında yer alan başlarında ağzında balık gösterilirken, orta kısımda yer alan başta ise balık gösterilmemiştir. Geometrik parçalanmaları ise sadeleştirerek yansıtmıştır.



**Resim 94. Öğrenci Çalışması**

**Renk:** resimde sarı, siyah, kırmızı ve yeşil renkleri kullanılmıştır. Sıcak ve soğuk renkleri eşit şekilde kullanmıştır. Renkler yalın kullanılmıştır. İç dünyasındaki dinamizmi açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Ritmik örüntüler çizilen şeklide kullanılan renklerle belirginleştirilmiştir. Renk bakımından mekânda kullanılan sarı, yeşil renkleri ile kuşlarda kullanılan siyah renk, gerçekçi renk anlayışı ile seçilmiştir.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki oran ve orantıyı kurabilmiştir. Öndeki nesnelere büyük arkadakilerin küçük oluşu orantıyı sağladığını göstermiştir. Resimde yer alan kuş figürleri kendi içlerinde oran ve orantıya dikkat edilerek yansıtılmaktadır.

**Kompozisyon:** Kâğıdın yüzeyi tamamen kullanılmamıştır. Özgün bir kompozisyon kurmuştur. Nesnelere grup halinde kurmuştur. Detaycı bir anlayış hâkimdir. Bütünlük duygusu çizgisel olarak hissedilmiştir. Çizgilerle yüzey doldurulmuştur. Konu hayal gücünün ürünü olarak oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi çizgisel denge ile oluşturulmaya çalışılmıştır. Arkadaki şekiller ritmik örüntüyü oluşturmuştur. Yüzeyde kullanılan üç farklı renk ile mekan olgusunun geliştiği görülmektedir. Orta kısımda yer alan kuş çiziminin diğer kuşlara göre büyük yaparak ilkel görünümlü perspektif sorununun devam ettiği görülmektedir.

**Anlatım:** Resme başlarken ilk önce orta kısımda yer alan kuş figürüyle başlayıp, balık ve minik yaratıkların çizimi ile tamamlanmıştır. Kişisel özellik olarak otoriteye ters gelen, değişen mizaçlı tavrını resminde kullandığı çizgilerle göstermiştir. Resmi çizerken zaman zaman sıkılmıştır. Çizimini tamamlamadan bırakmıştır. Seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilendiği

görülmüştür. Kuş çalışmalarında birebir motiflere bağlı kalmamıştır. Kanatlarda yer alan geometrik süslemeleri, kendi beğenisine göre değiştirildiği görülmüştür. Kuşun gagasında yer alan balık daha büyük bir şekilde yer almıştır. Balığın nerden yakalandığını belirtmek için göl çizilmiş ve gölün içinde başka balıkları da göstermiştir. Resimde ortada yer alan kuşun çiziliş şekli ile gölden balığın daha yeni yakalandığını hissettirilmiştir. Ve bunu sağ tarafta yer alan oklarla belirtilmiştir. Resmine bu bakımdan espri katmıştır. Ayrıca ortada yer alan kuşun sağ ve sol kısımlarına da kendinin gerçekçi kuş çizimleri yer almıştır.



**Resim 95. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, yeşil, sarı ve mor renk kullanılmıştır. Soğuk renkler kullanılmıştır. Mavi ve yeşil rengin tonları resimde yer almıştır. Renkler yalın fakat canlıdır. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Bitki ve kuşun üzerindeki şekillerde ritmik örüntü oluşturmuştur. Sadece kuş resminde gerçeğe uygun renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Mekan ve kuş arasında oran orantı ilişkisi kurulmuştur. Kuş figürü kendi içerisinde oran ve orantıya dikkat edilerek yansıtılmıştır. Sadece kuyruk kısmı küçük çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tamamen doldurulmuştur. Özgün bir çalışmadır. Nesnelere tek olarak ağırlık vermiştir. Detaycı anlayış kuşun üzerinde görülmüştür. Bütünlük duygusu kuşun üzerindeki motiflerle ve bitkilerdeki çizgilerle sağlanmıştır. Renkler yüzeyi doldurmuştur. Konuyu yaşamdan alıp hayal gücüyle zenginleştirilerek yansıtılmıştır. Resimde mekan kullanılan mavi ve yeşil renklerle belirtilmiştir. Yeşil ve mavi renklerinin farklılığını kullanarak mekan çizgisi oluşturulmaktadır. Resmin ön kısmına kuş figürünü büyük bir şekilde yansıtarak, ön kısımda yer alan çimleri sola arka tarafta yer alan göre büyük çizerek perspektif bilgisini yansıtmaktadır.

**Anlatım:** Konuyu kuş ile başlamış sonra mekan ile devam etmiştir. Kişisel özelliklerini olan bireysel ve çalışkan oluşunu tek kuşu resimleyip alabildiğince alımlı yaparak göstermiştir. Cinsiyet farklılığı olarak kuşu süslü yansıtılmıştır. Resmi merak içerisinde başlamış ve o şekilde tamamlamıştır. İki ders saatinde bitirmiştir. Seramiklerde gagasında balık taşıyarak resmedilen kuş motifinden etkilendiği görülmüştür. Fakat kuş motifini tamamen kendine göre yorumlayıp değiştirmiştir.

Kuşun ağzında yer alan balık motifi bu resimde küçük kırmızı bir balık olarak gösterilmiştir. Kuş motifinin baş kısmı büyütülerek boynuna papyon bağlamış bir şekilde çizmiştir. Kuşun kanat ve gövdesindeki geometrik şekilleri tamamen değiştirerek kendi tasarımını oluşturmuştur. Kuş motifini gerçek bir çevre içerisinde yorumlamıştır.



**Resim 96. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, sarı, pembe renk kullanılmıştır. Yalın bir renk anlayışı görülmektedir. Sıcak renkler hakimdir. Renk bakımından ton kullanımı görülmemektedir. Renkler gerçekçidir. Sarı renk ağırlıkta kullanılmıştır. Resimde, mekânda kullanılan renkler gerçekçi renk anlayışıyla seçilmiştir. Lokal renklendirme görülmektedir. Kuşlar ve balıklardaki renklendirmede ritmik örüntü vardır.

**Oran-Orantı:** Kuşların gövdeleri abartılmış fakat nesnelere arasında oran-orantı oluşmuştur. Oran orantı gerçekliğe yakındır. Kuş figürlerinde anatomik olarak oran-orantı vardır. Öndeki ve arkadaki kuşlar arasında orana dikkat etmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi doldurulmuştur. Nesnelere gruplar halinde yer vererek kompozisyonu oluşturmuştur. Kuşları ve balıklarda detay görülmüştür. Bütünlük duygusu kuşlar ve balıkların düzenlenmesi ile hissedilmektedir. Renklerle yüzeyi doldurma yoluna gitmiştir. Konu yaşamdan alınmıştır. Kalıp şekiller hakimdir. Parça bütün ilişkisi kurulmuştur. Ritmik örüntü söz konusudur. Simetrik kompozisyondur. Kuşlar uçarken resmedilmiştir. Resimde ön sol ön kısımda ki kuş resmini sağ yer alan balıklara göre büyük yansıtarak perspektif hissi uyandırmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşları resmederek başlamıştır. Kişisel özellik bakımından düzen ve disiplin duygusu resmine yansımıştır. Cinsiyet farklılığını renklerde ve çizimde yalınlığa giderek göstermiştir. Konuya karşı ilgili olduğu görülmüştür. Resme isteksiz başlamış fakat daha sonra ilgisi artarak devam ederek çalışmayı tamamlamıştır. Üç ders içerisinde tamamlamıştır. Resminde, seramiklerde yer alan kuş çizimlerinden etkilenerek oluşturmuştur. Fakat stilize edilerek aktarılan kuş ve balık figürleri resimde kullanılmıştır. Kuşların üzerlerinde yer alan geometrik süslemeleri ise tamamen değiştirmiştir. Zeminde yer alan mor ile üst tarafta yer alan

açık sarı renkleri gerçeğe uygun renkler olarak kullanılmıştır. Kuş ve balık figürlerinde ise gerçek renk kullanımı görülmemiştir.



**Resim 97.Öğrenci çalışması**

**Renk:** Turuncu, kırmızı, yeşil ve sarı renkleri kullanılmıştır. Sıcak renkler hakimdir. Renkler canlıdır. Turuncu renk ağırlıktadır. İç dünyasını açığa çıkaran, hayal gücünün ağırlıklı olduğu bir renk anlayışı vardır.

**Oran-Orantı:** Kuş büyük olarak resmedilmiştir. Kuş resimlerinde oran-orantıya dikkat edilerek çizilmektedir. Baş kısmı küçültülerek çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kâğıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Kapalı kompozisyon kullanılmıştır. Özgün bir tasarım oluşturulmuştur. Nesnelere tek tek fakat bir düzen içerisinde yerleştirilmiştir. İzlenimci tip özellikleri görülmüştür. Bütünlük duygusu kuşun ve balığın renklerinde sağlanmıştır. Kesin konturlar ve renklerle yüzey tamamlanmıştır. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile güçlendirilmiştir. Gözleme dayalı şekiller kullanılmıştır. Parça bütün ilişkisi dengeli bir şekilde kurgulanmıştır.

**Anlatım:** Konuya büyük kuş çiziminden başlanmış, daha sonra kenarlardaki biçimler çizilmiş ve renklendirmeye gidilmiştir. Kişisel özelliği olan görsel algısı güçlü, çeşitliliğe önem veren yapısı kuş çizimine ve renklerine yansımıştır. Cinsiyet farklılığı olarak lirik anlatım ve detayları işleyen kız yapısı kendini hissettirmiştir. Resme karşı istekli başlamış ve bu tavrını çalışmasının sonuna kadar sürdürmüştür. Üç ders sonunda çalışmasını tamamlamıştır. Seramikler üzerinde yer alan ağzında balık taşıyan kuş motifine kendi yorumuyla değişiklikler katmıştır. Ayrıca geometrik

süslemeleri sadeleştirip resmin de yer vermiştir. Kanat ve gövde kısmında yer alan geometrik süslemeler değiştirilerek çizmiştir. Gerçekçi renk anlayışı görülmektedir.



**Resim 98. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Yeşil, sarı, kırmızı, mavi renkleri kullanmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Yeşilin tonları kullanılmıştır. Renkler yalın olarak aktarılmıştır. Gerçeğe uygun renkler kullanıldığı görülmüştür. Doğaya uygun renkler kullanılmıştır. Kuşların renkleri seçilirken kendine özgü renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Kuş figürlerinde oran- orantıya uyularak çizilmektedir. Çiçeklerdeki orantı gerçeğe yakındır. Ön arka ilişkisi gerçeğe uygun oranlarda kullanılmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi zengin şekillerle doldurulmuştur. Özgün bir tasarımıdır. Asimetrik kompozisyon kurgulanmıştır. Nesnelere grup halinde ağırlık vermiştir. İzlenimci tip özellikleri gösterilmiştir. Konturlar ve renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Gözlemlerden özgün şekiller oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi kuş ve çiçeklerin sıralanışına yansımıştır. Hareketli bir anlayış gözlemlenmiştir. Mekan farklı renk bölümlenmeleriyle oluşturulmaktadır. Resmin orta kısmında yer alan çiçek resminin sağ ve solda yer alan çiçeklere göre büyük yaparak perspektif bilgisini göstermektedir. Mekândaki bölümlenmeleri ise seramiklerde yer alan geometrik süslemelerden etkilenmektedir.

**Anlatım:** Konuya ortadaki vazodaki çiçeklerden başlanmış, kuşları ekleyerek devam etmiştir. Kişisel özellik olarak coşkulu ve hareketli anlayışı resmine yansıtmıştır. Cinsiyet farklılığı olarak aceleci boya tavrı resme yansımıştır. Konuya karşı istekli başlamış sonra ise sıkılmıştır. Resmini iki ders süresinde tamamlamıştır. Karpaz sandıklarında yer alan kuş ve çiçek motifinden etkilendiği görülmüştür. Doğa içerisinde kuşlar çiçeklerin etrafında uçarak resmedilmiştir.



**Resim 99. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mor, yeşil, kırmızı, pembe, mavi, yeşil renkler kullanılmıştır. Sıcak renk armonisi görülmüştür. Kırmızı ve yeşil renklerinin farklı tonları kullanılmıştır. Renkler canlıdır. Gerçeğe uygun renkler kullanılmamıştır. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Kuş resminde kendi içinde oran orantıya dikkat edilerek çizildiği görülmektedir. Öndeki kuşun büyük arkadaki bitkinin küçük oluşu nesnelere arasındaki orantının bir kanıtıdır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün kompozisyon kurgulanmıştır. Nesnelere tek olarak ağırlık vermiştir. İzlenimci tip özelliği göstermiştir. Bütünlük duygusu sıcak renk bütünlüğü ile hissedilmiştir. Renklerle yüzey doldurulmuştur.

Konu tamamen hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Gözlemlerinden özgün şekiller oluşturmuştur. Mekan resmin altı farklı renge bölünmesiyle oluşturulmuştur. Mekan çizgisi resmin ortasında yer almıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşu çizerek başlamıştır. Kişisel özelliği olan meraklı ve yalnızlığı seven yapısını, kuş çizimine de yansıtmıştır. Konuya istekli başlayıp bu tavrını resmin tamamlayana kadar sürdürmüştür. Resmi iki ders süresinde tamamlamıştır. Resmi yaparken en çok seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilendiği görülmüştür. Kuş figürünü olduğu gibi aktarmayarak değiştirmiştir. Geometrik parçalanmaları ise yüzeyde yansıtmıştır. Resimde seramiklerde yer alan kuş figüründen etkilendiği görülmüştür. Ayrıca sandık motiflerinde yer alan çiçek motiflerine de rastlanmıştır. Kendi yorumunu katarak

oluşturduğu kompozisyondaki kuşun duruşu ilgi çekicidir Balık ise resimde su içerisinde yüzerken gösterilmektedir.



**Resim 100. öğrenci çalışması**

**Renk:** Sarı, turuncu, kırmızı, yeşil ve mavi renkler kullanılmıştır. Sıcak renklerin ağırlıkta olduğu bir resimdir. Sarı ve yeşilin tonları kullanılmıştır. Yalın renk anlayışı kendini göstermektedir. Gökyüzündeki ve zemindeki renkler gerçeğe uygun şekilde gösterilirken, kuşlardaki renkler gerçeği yansıtmayıp, öznellik taşımaktadır. Resimde yerde görülen ağaç, güneş, bulut ve çimende gerçeğe uygun renkler seçilirken, kuşların renklendirilmesinde buna uymamıştır.

**Oran-Oranti:** Nesnelere kendi içerisinde oran orantıya dikkat ederek çizmiş fakat nesnelere arasında aynı olay söz konusu değildir. Kuş büyük iken ağaç küçük çizilmiştir. İkel perspektif sorunu halen devam etmektedir.

**Kompozisyon:** Bütün yüzey düz boyamalarla doldurulmuştur. Ritmik örüntü kuşlarda hakimdir. Özgün bir kompozisyon oluşturulmuştur. Nesnelere grup halinde yer vermiştir. İzlenimci tip özelliği göstermiştir. Mekan ve figürlerde bütünlük vardır. Kuşlar simetrik kompozisyon oluşturmaktadır. Yalın renklerle yüzey doldurulmuştur. Kalıp şekiller kullanılsa da kuşlarda özgün şekiller görülmektedir. Parça bütün ilişkisi sağlanmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşların üzerindeki desenlerden başlamıştır. Merakla ve heyecanla çalışmasına başlamış ve aynı şekilde devam etmiştir. Hareket ögesi olarak kuşlar kendini hissettirmektedir. Kişisel olarak hareketli ve spora düşkün bir erkek öğrencidir. Kompozisyondaki durağanlığın aksine kuşların hareketli ve uçuyor

havası onun bu özelliğinin resme yansımasıdır. Çizimi kısa sürede tamamlamıştır. Karpaz sandıklarındaki kuş motifleriyle ve seramiklerdeki gagasında balık taşıyan kuş motiflerinden yararlanıp kendi özgün kompozisyonu oluşturmuştur. Seramiklerde yer alan kuş motifinde kuşun gagasında balık varken, öğrenci çalışmasında balığa küçük olarak yer vermiştir. Kanat ve gövde kısmında yer alan geometrik süslemeler değiştirilerek çizilmiştir. Bu çalışma ile yeni tasarımlar oluşturulduğu, bunu ise bir bütünlük içerisinde tasarladığı görülmüştür.



**Resim 101. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Kırmızı, mavi, pembe, yeşil ve mor renkler kullanılmıştır. Kırmızı ve tonları ağırlıklıdır. Canlı renk anlayışı hakimdir. İç dünyasını açığa çıkaran hayal gücü yüksek renk kullanımı söz konusudur. Zıt renk armonisi görülmüştür.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında orantı kurulmuştur. Oran gerçekliğe yakındır. Öndeki vazo ve kuşu andıran nesnelar büyük arkadaki çiçeklerin küçük resmedilmiş oluşu oran duygusunu artırmıştır. Figür anatomiye uygun çizilse de bacak kısmı çok kısa bir şekilde aktarılmaktadır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon oluşmuştur. Nesnelere grup halinde ağırlık vermiştir. İzlenimci olmakla birlikte detaylara da önem vermiştir. Konturlar kullanılmış fakat resmin yüzeyi renk bölümlenmeleri ile doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınmış olup hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Gözlemlerinden yararlanıp özgün şekiller oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi renklerdeki akıcılık ile sağlanmıştır. Ritmik örüntü yüzeylerde tekrar eden motiflerde kazanılmıştır. Simetrik kompozisyon görülmüştür. Yer çizgisi resimde alt kısımda kullanılan sarı rengeyle oluşturulduğu görülmektedir. Mekân farklı renk bölümlenmeleriyle oluşturmuştur. Resmin ön kısmında yer alan kuş resimlerini büyük çizerek, üst tarafta yer alan kuşları ise küçük çizerek perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk önce vazo şeklindeki kuşlardan başlanmıştır. Kişisel özellik olarak dışa dönük ve esprili tavrını güneşe ağız, göz yaparak yansıtmıştır. Cinsiyet farklılıklarını vazodaki çiçekleri işleyişle orta koymuştur. Konuya büyük bir heyecan içerisinde başlayıp tamamlamıştır. Çizimi üç ders

süresinde tamamlamıştır. Karpaz sandıklarında yer alan vazoların kuşlara benzetildiği görülmüştür. Seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden esinlenerekten kuşların gagasında küçük gri balıklar gösterilmiştir. Sağ, üst tarafta ki kuş biçiminden ise Karpaz sandıklarında yer alan kuş motiflerinden esinlendiği de görülmüştür. Motifleri ve gerçek doğa da ki izlenimlerini de kullanarak, kendi yorumunu katarak resim çalışmasını tamamladığı görülmüştür.



**Resim 102.Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde kırmızı, yeşil, turuncu, mavi, sarı ve mor renkleri kullanılmıştır. Soğuk renkler hâkimdir. Yalın renk anlayışı görülmüştür. Mekânda kullanılan renkler gerçekçi anlayışta kullanılmıştır. Kuş figürlerinde ise özgün renk kullanımı görülmüştür.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasında oran orantı kurulmuştur. Figürlerin gövdeleri abartılarak resmedilmiştir. Orantı gerçekliğe yakındır. Kuş figürlerinin oranları büyütülerek resmin merkezine yerleştirilmiştir.

**Kompozisyon:** Özgün tasarım izlerini göstermiştir. Yapıcı tip özellikleri gözlenmiştir. Bütünlük duygusu nesne devamlılığı ile uyandırılmıştır. Konu gerçek yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Ritmik örüntüye sahiptir. Kullanılan yeşil ve mavi renkler ile mekân oluşturulmaktadır. Zeminde kullanılan yeşil renkle yer çizgisi oluşmuştur. Resmin ön kısmında yer alan mavi vazodaki çiçekler arka kısımda yer alan çiçeklere göre daha büyük çizilerek perspektif bilgisi verilmeye çalışılmaktadır. Resimde açık kompozisyon kullanılmıştır.

**Anlatım:** Konuya başlarken ilk önce kuşlardan başlanmıştır. Kişisel özellik olarak dışa dönük ve esprili tavrını soldaki kuş resminin gövdesine kalp çizerek yansıtmıştır. Cinsiyet farklarını ayırmasına vardığını kuş çizimlerinde orta koymuştur. Konuya büyük bir heyecan içerisinde başlayıp tamamlamıştır. Çizimi üç ders süresinde tamamlamıştır. Karpaz sandıklarında yer alan vazoların kuşlara benzetildiği görülmüştür. Lapta işlerinde kullanılan ördek motifinden etkilendiği görülmektedir. Ördek motiflerini kendi yorumuyla yorumlamaktadır. Gövde kısmını büyütüp, genişleterek ve gövdesine de kalp ve çiçekler ekleyerek değişiklikler yaparak yansıtmaktadır. Güneşi, sandıklarda kullanılan çiçek motiflerine benzeterek belirtilmektedir. Resmin alt kısmına da çiçekler ekleyerek resmini tamamlamaktadır.



**Resim 103. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mavi, yeşil, mor, sarı, kırmızı renkler kullanılmıştır. Çok renkli bir anlatım hâkimdir. Soğuk renkler yoğunlukta kullanılmıştır. Mavi renginin değişik tonları mevcuttur. Renkler yalın olarak kullanılmıştır. Gözlemlerini açığa çıkaran gerçekçi renklere ağırlık vermiştir. Resmin alt tarafında kullanılan mavi renkle, bulutlar, güneş, soldaki ördek, yeşil alanlar ve çiçeklerde gerçeğe uygun renkler kullanılmıştır. Sağ alt tarafta ki ve üsteki kuş resimlerinde ise kendi beğenisine göre renkler seçmiştir.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki oran orantı gerçeğe yakındır. Kuş resimlerinde çizimler yapılırken oran- orantıya dikkat edilerek resmedilmiştir. Öndekilerin ve arkadakilerin oranlarına dikkat edilerek çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon oluşturmuştur. Nesnelere tek olarak fakat bütün oluşturacak şekilde düzenlemiştir. İzlenimci bir yaklaşım söz konusu olmuştur. Bütünlük duygusu sıcak renklerin geçişleri ile sağlanmıştır. Yüzey renklerle doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınıp gözlemlerine göre özgün şekiller oluşturmuştur. Parça bütün ilişkisi kuşların kendi aralarındaki büyük küçük oranı ile denge konulmuştur. Kuşların ritmik duruşu baskındır. Mekan mavi ve yeşil renklerin kullanımı ile oluşturmaktadır. Sağ üst köşede yer alan kuş çizimini, resim ortasında ve sağ alt köşesinde yer alan kuş çizimlerine göre daha küçük bir şekilde göstermekle perspektif bilgisini göstermektedir.

**Anlatım:** Konuya sarı renkle boyanmış kuş ile başlamış, mor kuşla devam etmiş, yüzeyi boyayarak tamamlamıştır. Kişisel özellik olarak esprili, arkadaşları ile uyum içinde olan anlayışı resminde kuşun kuyruğuna çanta takması sağdaki kuşun

gagasından çiçek demeti alması ile yansıtmıştır. Kuşların çiziminde ve boyanmasında cinsiyet özelliklerini yansıtmıştır. Resim çizerken son derece gayretli ve kararlı bir tavır sergilemiş ve bu tavrını çalışmanın sonuna kadar devam ettirmiştir. Üç ders süresinde tamamlamıştır. Lapa işlerinde yer alan ördek motiflerinden esinlendiği görülmektedir. Ördek çiziminde kanatların şekli lapa işlerinde yer alan motiflere çok benzemiştir. Sağ tarafta yer alan mor renkle belirtilen ördek resminde ağzında çiçekleri belirtilerek de, seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden esinlendiğini de göstermiştir. Ayrıca mekanda oluşan parçalanmalarda da seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinin, kanatlarında yer alan geometrik bölünmelerinde etkisi olduğu görülmüştür.



**Resim 104. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, yeşil, kahverengi ve kırmızı renkler kullanılmıştır. Soğuk renkler ağırlıktadır. Yalın renkler resme hakimdir. Resimde doğaya uygun renkler seçilmiştir. Gökyüzünde ve yer de kullanılan renkler ile güneş, ve çiçeklerde kullanılan renklere gerçeğe uygun renk seçimlerini kullanmaktadır. Kuş motiflerinde ise kendine özgü renk kullanımları görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Ön arka plan ilişkisi sağlanmıştır. Kuşun birinin büyük ötekilerin küçük oluşu oranlarda gerçekliğin oluştuğunu göstermiştir. Nesnelere kendi içlerinde oran-orantıya dikkat ederek çizildiği görülmüştür.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberci bir tasarım kullanılmıştır. Nesnelere tek tek ağırlık vermiştir. Detaycı bir anlayış görülmüştür. Kesin konturlar ve renklerle yüzey doldurulmuştur. Konu yaşamdan alınıp doğa uygun şekilde resmedilmiştir. Gözlemlerinden özgün şekiller oluşturmuştur. Durağan hareketler baskındır. Açık kompozisyon özelliği taşımıştır. Mekan çizgisi resimde mavi ve yeşil renklerinin kullanımı ile belirtmiştir. Sol tarafta yer alan kuşu büyük, üste sağ tarafta yer alan kuşu küçük ve arka tarafta ki kuşları daha küçük çizerek perspektif bilgisini göstermiştir.

**Anlatım:** Konuya soldaki kuştan başlamıştır. Sağdaki kuşlarla devam etmiş ve yüzeyi boyayarak çalışmasını tamamlamıştır. Kişisel özelliği olan farklı görünümde korkma özelliğini klasik renk anlayışını kullanarak göstermiştir. Konuya karşı aşırı ilgi yoktur ama resmini yarım bırakmayıp tamamlamıştır. Üç ders süresinde tamamlamıştır. Sol tarafta yer alan kuş figürüne bakıldığına seramiklerde yer alan balıkçıl kuş motifinin etkisi görülmüştür. Kuş figüründe yer alan geometrik süslemeler değiştirilmekte, baş kısmı küçültülmektedir kanatlar daha da

büyütülürken kuyruk da küçültülerek aktarılmıştır. Gagasında yer alan balığa resimde yer verilmemiştir. Sağ tarafta yer alan kuşlarda Karpaz sandıklarında yer alan kuş ve çiçek motiflerinden yararlandığını göstermiştir. Kuşların arasına çiçekleri yerleştirmekte ve üst kısımlarına da kalpler ekleyerek mizah anlayışını göstermiştir. Resimde mekândan soyutlanarak aktarılan motifler gerçekçi bir mekânda resimlenmiştir.



**Resim 105. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, sarı, kırmızı, turuncu renkler kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Yalın renkler kullanılmıştır. İç dünyasını açığa çıkararak renkleri tercih etmiştir. Lokal renk anlayışı görülmüştür. Kuşlarda özgün renk kullanımları görülmüştür.

**Oran-Orantı:** Resimde yer alan kuş figürleri kendi aralarında oran ve orantıya dikkat edilerek resmedildiği görülmektedir. Nesnelere oran orantı kurulmuştur.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon kurulmuştur. Nesnelere gruplar halinde yer vermiştir. Karma tip özellikleri taşımaktadır. Bütünlük duygusu yüzeydeki renklerle sağlanmıştır. Kesin konturlarla çevrelenip, yüzey boyanmıştır. Konu hayal gücü ve gözlemlerle geliştirilip şekillere yansıtılmıştır. Mekan farklı renk bölümlenmeleriyle oluşturulmuştur. Mekan çizgisi de bu şekilde belirtilmiştir. Resimde orta kısımda yer alan kuşu, sağ taraftakini göre daha büyük, sol taraftakini ise daha da küçük yaparak perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Konuya kuşlar çizilip, yüzeyde bölümlenmelerle başlanmıştır. Konuya karşı kararlı bir tavır sergilemiştir. Bu tavrını resmi tamamlayana kadar sürdürmüştür. Çizimini iki ders süresinde tamamlamıştır. Kuş figürlerine bakıldığında seramiklerde yer alan balıkçıl kuş motifinin etkisi görülmüştür. Kuş figüründe yer alan geometrik süslemeler değiştirilerek yansıtılmıştır. Boyun kısmı uzatılmıştır. Gagasında yer alan balığı daha da küçültmüştür. Sağ tarafta ve ortada yer alan kuş figürlerinde ise kuş motifinin sadece geometrik süslemelerinin etkisi görülmüştür. Resimde mekândan soyutlanarak aktarılan motifler, gerçekçi bir mekânda resmedilmiştir.



**Resim 106. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Pembe, sarı, turuncu, kahverengi, mavi ve mor renkler görülmüştür. Soğuk renkler ağırlıktadır. Renkler yalındır. Kullanılan renkler iç dünyasını yansıtan renklerdir. Kendi isteğine göre renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** Nesnelar arasında oran orantı kurulmuştur. Büyük küçük ilişkisi kurulmuştur. Figürler abartılarak çizilmekte fakat oran ve orantıya dikkat edilerek çizildiği görülmüştür.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi çizgilerle doldurmuştur. Özgün bir kompozisyon olmuştur. Karma tip özelliği görülmüştür. Çizgisel anlayışı kullanması kompozisyon kurgulanmasında dikkat çekmiştir. Gözleme dayalı özgün şekiller kullanılmıştır. Hareketli çizimler baskındır. Mekan yüzeyde oluşturulan bölümlenmelerle oluşturulmuştur. Sol tarafta yer alan kuş figürünün sol tarafta yer alan çizime göre daha büyük çizerek perspektif bilgisini göstermiştir.

**Anlatım:** Konuya kuşların çiziminden başlamıştır. Kişisel özelliklerini resme yansıtmıştır. Çevresini gözlemleyip ayrıntılara dikkat eden, duygusal bir öğrencidir. Konuya isteksiz başlamış fakat resme devam ederken aynı isteksiz tavırla devam etmeyip istekli bir şekilde resmini tamamlamıştır. Çalışmasını üç ders süresi içinde tamamlamıştır. Resim 106 incelendiğinde seramiklerde yer alan gagasında balık taşıyan kuş figürü ile sandıklarda yer alan kuş ve çiçek motiflerinin etkisi görülmüştür. Seramiklerde yer alan kuş motiflerini gövde kısımları büyütülerek, boyun kısmı kalınlaştırılarak çizilmiştir. Ayrıca geometrik süslemeler resimde tamamen değiştirilerek yeniden yorumlanarak aktarılmıştır. Balık figürü abartılarak büyük bir şekilde çizmiştir. İki kuş figürünün orta kısmında ise Karpaz sandıklarında yer alan çiçek motifine yer vermiştir. Sağ ve sol üst köşelerde de Karpaz kuş

motiflerine yer vermiştir. Resminde el sanatlarında rastlanan motifleri, harmanlayarak yeni bir tasarım oluşturmuştur.



**Resim 107. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Resimde mavi ve turuncu renkleri kullanılmıştır. Soğuk renk armonisi hakimdir. Yalın bir renk anlayışı görülmektedir. Mavi ve turuncu renklerinin değişik tonları kullanılmıştır. Renkler gerçekçidir. Mekanda kullanılan mavi ve turuncu renkleri gerçekçi renk anlayışıyla seçilmiştir. Lokal renklendirme görülmektedir.

**Oran-Orantı:** Kuşların gövdeleri abartılmış fakat nesnelere arasında oran-orantı oluşmuştur. Oran orantı gerçekliğe yakındır. Kuş figürlerinde anatomik olarak oran-orantı vardır. Ön ve arkada yer alan kuş arasındaki orana dikkat etmiştir. Figürlerde oran ve orantıya dikkat edilirken gaga kısımlarını uzatmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi doldurulmuştur. Nesnelere tek tek yer vererek kompozisyonu oluşturmuştur. Kuşları dışında detay görülmemektedir. Bütünlük duygusu kuşların düzenlenmesi ile hissedilmektedir. Renklerle yüzeyi doldurma yoluna gitmiştir. Konu yaşamdan alınmıştır. Özgün şekiller hakimdir. Parça bütün ilişkisi kurulmuştur. Ritmik örüntü söz konusudur. Simetrik kompozisyonudur. Kuşlar uçarken resmedilmiştir. Mekan kuşbakışı yansıtılmıştır. Resimde ön tarafta yer alan kuşu büyük, sol arka tarafta yer alan kuş çizimi ise küçük yansıtılarak perspektif hissi uyandırmıştır. Sağ tarafta yer alan kuşu ise küçük çizerek perspektif duygusunun oluşmakta olduğunu, henüz tam olarak oluşmadığını göstermiştir. Mekan, resimde kullanılan turuncu ve mavi renkleriyle oluşturulmuştur. Mekan çizgisi renk farklılıklarıyla göstermiştir. Parça ve bütün ilişkisini resimde oluşturulmuştur.

**Anlatım:** Konuya kuşları resmederek başlamıştır. Kişisel özellik bakımından düzen ve disiplin duygusu resmine yansımıştır. Cinsiyet farklılığını renklerde ve çizimde yalınlığa giderek göstermiştir. Konuya karşı ilgili olduğu görülmüştür. Resme karşı ilgisi artarak devam edip çalışmasını tamamlamıştır. Resmini üç derste tamamlamıştır. Seramiklerde yer alan gagasında balık taşıyan kuş figürü motifinin etkisi görülmektedir. Seramiklerde yer alan kuş motiflerini kanat kısımları büyütülerek, baş kısmı küçültülerek çizilmiştir. Ayrıca geometrik süslemeler resimde tamamen değiştirilerek yeniden yorumlanmıştır. Kuşların gaga kısımları uzatılarak, balık figürününse abartılarak büyük bir şekilde aktarmıştır. sol üst köşelerdeki kuş çizimi ise sadeleştirilerek çizilmiştir. Resimde el sanatlarında rastlanan motiflerin yeni bir tasarım oluşturacak şekilde kullanılmıştır.



**Resim 108. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Siyah, mavi yeşil ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Yalın renk anlayışı hakimdir. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Gerçeğe uygun renk resmin alt kısmında kullanılan mavi renkte görülmüş, diğer kısımlarda ise kendine özgü renkler kullanılmıştır.

**Oran-Orantı:** nesnelere kendi içlerinde orantılıdır. Fakat nesnelere arasında oran orantı oluşmadığı görülmüştür. Çizilen kuş resimlerinde oran orantıya dikkat edilerek çizilmiştir. Kuşların gaga kısımlarını büyütüp abartılmıştır.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir kompozisyon hakimdir. Merkezi kompozisyon oluşturulmuştur. Gruplar halinde resmi tamamlamıştır. İzlenimci tip özellikleri göstermektedir. Bütünlük duygusu renklerle hissedilmiştir. Renklerle yüzeyi doldürmüştür. Konu tamamen hayal gücüne dayalı olarak oluşmuştur. Özgün şekiller kullanmıştır. Parça bütün ilişkisi oluşmuştur. Renk ve biçim tekrarları ile hareket sağlanmıştır.

Mekan çizgisi resimde alt tarafta yer alan mavi alanın hemen üst kısmında ten rengiyle özellikle belirtilmiştir. Resmin sol tarafında yer alan kuş resmini orta kısımda yer alan kuş çizimine göre küçülterek çizmesi perspektif bilgisini yansıtmıştır.

**Anlatım:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Ezberden uzak özgün bir kompozisyon oluşturulmuştur. Nesnelere tek tek ağırlık vermesine rağmen kurgusal zenginliğe sahiptir. İzlenimci tip özellikleri yansıtmaktadır. Kesin konturlar çizilip renklendirilmiştir. Konu yaşamdan alınıp hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Parça bütün ilişkisi görülmektedir. Nesnelere hareket katmıştır. Üç ders süresinde resmini tamamlamıştır. Yer çizgisi resimde belirtilmiştir. Mekan ise resimde farklı renk

kullanımlarıyla oluşturulmuştur. Seramiklerde gagasında balık taşıyan kuş motifinden etkilenmiştir. Kuş çalışmalarında birebir motiflere bağlı kalmamıştır. Çalışmasında kuşların gaga kısımlarını uzatmıştır. Kanatlarda yer alan geometrik süslemeleri, kendi beğenisine göre değiştirmiştir. Kuşun gagasında yer alan balığı, gülerken resmederek resme espri katmıştır. Balıkta ağzında bir şeyler taşıyor. Resmine bu bakımdan da espri katmaktadır.



**Resim 109. Öğrenci çalışması**

**Renk:** Mavi, sarı, kahverengi, yeşil ve kırmızı renkleri kullanılmıştır. Soğuk renkler hakimdir. Yalın renk anlayışı hakimdir. İç dünyasını açığa çıkaran renkler kullanılmıştır. Mekânda kullanılan mavi, kuşların ve vazodaki çiçeklerin renklerinde gerçekçi renk kullanımı görülmektedir. Resmin sağ ve sol kısmında yer alan parçalanmalarda ise kendine özgü renkler kullanmıştır.

**Oran-Orantı:** Nesnelere arasındaki oran-orantıya dikkat etmiştir. Orantı gerçekliğe yakındır. Ön arka plan orantısına dikkat etmiştir. Kuşlar büyük çiçekler küçük olarak resimde yer almaktadır. Kuş resimlerinde birbirleri arasında oran-orantıya dikkat edilmiştir. Resimde yer alan kuş figürlerinde kendi aralarında oran ve orantıya dikkat edilerek çizilmiştir.

**Kompozisyon:** Kağıdın yüzeyi tam olarak doldurulmuştur. Özgün bir çalışmadır. Nesnelere grup halinde kullanılmıştır. İzlenimci tip özellikleri taşımaktadır. Bütünlük duygusu şekillerle hissedilmiştir. Renklerle resim doldurulmuştur. Konu hayal gücü ile zenginleştirilmiştir. Özgün şekiller oluşturulmuştur. Parça bütün ilişkisi bölümlenmeler sağlanmıştır. Merkezi kompozisyon kurgulanmıştır. Ritmik hareketler oluşturulmuştur. Mekan yüzeydeki parçalanmalarla oluşturulmuştur. Sağ tarafta yer alan kuş figürünün sol tarafta yer alan kuş çizimine göre daha küçük yaparak perspektif bilgisi yansıtılmıştır.

**Anlatım:** Konuya ortadaki kuşların çiziminden başlamıştır. Daha sonra ortadaki vazoyu çizmiş ve mekanı boyamıştır. Kişisel özellikleri sevecen ve arkadaş sevgisi yüksek olan bir tavır kuşlarının çizimine yansımıştır. Konuya heyecanlı ve kararlı bir tavır sergileyerek devam etmiş ve tamamlamıştır. Çizimi iki ders süresinde bitirmiştir. Karpaz sandıklarında yer alan kuş ve çiçek motiflerinden yararlandığı

görülmüştür. Karpaz sandıklarında yer alan kuş motiflerine kendi yorumunu katarak aktarmıştır. Kanatlar üç ayrı parçayı birleştirerek oluşturmuştur. Ayak kısımlarında seramiklerde yer alan kuş motiflerinin etkisi görülmüştür. Karpaz sandıklarında yer alan çiçek motiflerini kullanarak kendi şematik çiçek resimlerini oluşturduğu görülmüştür.

## BÖLÜM V

### 5.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

**5.1.Alt Amaca ait sonuçlar:** “Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının renk üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerden yararlanılarak yapılan uygulama çalışması sonucunda 48 öğrencinin renk kullanımları, resim analizleri yapılarak değerlendirilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin renk kullanımları, sıcak renk armonisi ağırlıklı, nesnenin esas rengi dışında hayali renk kullanımının yüksek olduğu görülmüştür. Gölgelemelerden çok renkler lokal olarak kullanılmıştır. Konuya karşı istekli oluşları zengin renk kullanımları ile hissedilmiştir. Bireysel özellikleri resim analizlerinde belirtilmiştir. İçe dönük, uyum sorunu yaşayan ve psikolojik olarak sorunu olan öğrencilerde yalın renk anlatımı görülmüştür. Dışa dönük, arkadaşları ile uyum içerisinde olan, sevecen ve öteki alanlarda başarı elde etmiş öğrencilerde bütünlük duygusunun hissedildiği, çok renkli resimler ortaya çıkmıştır.

**5.1.Alt Amaca ait Öneriler:** “Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının renk üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Öğrencilerin geleneksel el sanatlarından yararlanması renk kullanımlarını zenginleştirmek, renk üzerinden psikolojik yapılarını analiz edebilmek açısından önemi ortaya çıkmıştır. Öğrenciler kendi kültürel değerleri hakkında bilinçlenip yorumlarıyla yeniden üretime geçmişlerdir. Bu üretim sırasında algısal olarak

motiflerin hafızalarına kazınmasının yanı sıra renklerin dinamizmini kullanmışlardır. Sıradan konularda yapılan uygulamalardan daha yararlı olduğu gözlemlenmiştir.

Yapılacak benzer uygulamalarla birlikte öğrencilerin renk bilgisi ve kullanımının zenginleşeceği düşünülmüştür.

**5.2.Alt Amaca ait sonuçlar:** “Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının oran- orantı üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerden yararlanılarak yapılan uygulama çalışması sonucunda 48 öğrencinin oran orantı olguları resim analizleri yapılarak değerlendirilmiştir. İki tür oran orantı incelenmiştir. Birincisi nesnelerin kendi içerisindeki oranları, ikincisi ise bir nesnenin öteki nesnelere ve mekânla olan oran –orantı ilişkisidir. Öğrenciler Kıbrıs kuş motifini, kendi özgün oranlamalarına dikkat ederek yapmışlardır. Nesnelere arasında büyük-küçük ilişkisine, perspektiften kaynaklı oranlamalara dikkat ederek uygulama çalışmalarını tamamlamışlardır.

Kıbrıs geleneksel el sanatlarındaki motifleri kullanarak büyük-küçük ilişkisini kurgulamak klasik konularından daha çok etkili olmuştur. Oran- orantı ilişkisini algılamakta zorlanan öğrencilerin bu konudaki sıkıntılarını eğlenceli bir şekilde yapılan uygulama çalışmaları ile aşabildikleri görülmüştür.

### **5.2. Alt Amaca ait öneriler:**

“Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının oran- orantı üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında görülen motiflerin, estetik bir düzende yansıtılırken oran-orantı içerisindeki zenginliği yapılan uygulamadan sonra öğrenci çalışmalarına da yansımıştır. Öğrencinin oran orantı kavramını matematik dersinden çok görsel öğelerle kavraması ve kullanması bilinçlenmeyi artıracak gibi görsel

sanatlar dersinde kullanılması yapılan çalışmadan alınan sonuç doğrultusunda önerilmiştir.

### **5.3. Alt Amaca ait sonuçlar**

“Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının kompozisyon üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerden yararlanılarak yapılan uygulama çalışması sonucu 48 öğrencinin kompozisyon kurgusu resim analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin kompozisyonlarını oluştururken bireysel özelliklerinin hakim olduğu görülmüştür. Çevresine karşı duyarlı ve ayrıntılara dikkat eden öğrencilerin zengin kompozisyon kullanışı, içe dönük ve yalnızlığı seven öğrencilerin ise yalın kompozisyon kurgular oluşturduğu yapılan uygulama çalışması sonucunda gözlemlenmiştir.

Konuyu yüzeye dağıtırken zengin renk bütünlüğü ile kompozisyonların oluştuğu görülmüştür. Ritmik örüntülerin ve özgün şekillerin düzenlemelerde yoğunluklu olduğu gözlemlenmiştir.

### **5.3. Alt Amaca ait öneriler:**

“Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının kompozisyon üzerindeki başarıya etkisi nedir?”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının kompozisyon üzerindeki etkileri yapılan çalışmalardaki kurguların zenginliği ile görülmüştür. Bulunan yöredeki el sanatlarının tanıtımı kültür değerlerine sahip çıkma bilincinin kazandırmasının yanı sıra kompozisyon kurgulanmasında öğrenciler üzerinde yadsınamayacak bir etki oluşturmuştur. Görsel

sanatlar dersinde önemli yere sahip olan kompozisyon kurma bilinci yapılacak benzeri uygulamalar ile artırılabacaktır.

#### **5.4.Alt Amaca ait sonuçlar**

“Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının anlatım üzerindeki başarıya etkisi nedir? ”

Kıbrıs geleneksel el sanatlarında kullanılan motiflerden yararlanılarak yapılan uygulama çalışması sonucun 48 öğrencinin anlatım üzerinde etkileri resim analizleri yapılarak değerlendirilmiştir. Motiflerin kullanılmasın da anlatım, cinsiyet farklılıkları, kişilik özellikleri, konuya karşı öğrencinin tavrı yapılan uygulama sonucunda gözlemlenmiştir. Öğrencilerin kişilik özellikleri anlatımlarına yansımıştır. Dışa dönük, girişken, heyecanlı, duygularını açığa vurmaktan kaçınmayan öğrenciler ifadelerini de bunları yansıtmıştır. Zengin, güçlü ve ilginç anlatımlar ortaya çıkmıştır. Öğrenciler Kıbrıs geleneksel el sanatlarındaki motifleri çok alanlı sanat eğitiminden yararlanarak öğrenmeleri sorunlara, kültürel eserlere farklı bir bakışla bakmalarını sağlamıştır.

Öğrencilerin Kıbrıs motiflerini kullanırken gözlem yoluyla kavradıklarından dolayı anlatım zorluğu yaşamamışlardır. Uygulama esnasında sıkıntıya düşmemişlerdir.

#### **5.4. Alt Amaca ait öneriler:**

“Kıbrıs Geleneksel El Sanatlarında kullanılan motiflerin görsel sanatlar dersinde uygulanmasının anlatım üzerindeki başarıya etkisi nedir? ”

Öğrencilerin kendi ülkelerinde, yaşadıkları bölgedeki el sanatlarının tanıtımının ve uygulama çalışmalarının yapılması görsel sanatlar dersinin amaç ve kazanımlarına katkı koyarak dersin verimliliğini artırmıştır. Görsel sanatlar eğitimcilerinin görsel sanatlar derslerinde el sanatlarının yer aldığı uygulamalara yer

vermesi bu alandaki bilgisizlik ve bilinçsizliği azaltarak öğrencilerin anlatımlarına ve yaratıcılıklarına olumlu etkilerde bulunacaktır.

### 5.7.Genel Öneriler

Milli Eğitim ve Kültür bakanlığı tarafından Kıbrıs geleneksel el sanatları hakkında yayınlar hazırlanarak, okullara dağıtılmalıdır.

Okul gezilerine, Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölyeleri konulmalıdır.

Okullara Kıbrıs El Sanatları hakkında bilgiyi artırmak için Kıbrıs Köşeleri düzenlenmeli ve sıklıkla el sanatları ürünleri sergilenmelidir.

El Sanatları ustaları okullara davet edilerek çeşitli seminerler gerçekleştirilmelidir.

Okullarda sanat eğitimcileri ve el sanatları ustaları işbirliği ile hazırlanacak konferanslarla ailelerde bilgilendirmelidir.

Aileler, bu konuda öğrendikleri bilgileri çocuklarına aktarmaları yönünde yönlendirilmelidirler.

Görsel Sanatlar öğretim programlarında çok alanlı sanat eğitiminden yararlanarak içeriğe katılmalıdır.

Kültürel değerlerin tanınıp, korunması için el sanatlarında yer alan motifler öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde gösterilmelidir.

Sanat ve zanaat kavramları arasındaki fark, verilen örneklerle pekiştirilmelidir.

Eğitim kurumlarındaki sanat eğitimcilerine bu noktada büyük görevler düşmektedir. Halk Sanatları Derneği ve uygulama atölyeleri öğrencilerle birlikte ziyaret edilmeli, okul çevresindeki, köylerde, yaşanan şehirde ki el sanatları ustaları okullara davet edilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı bu hususta müfredat programında yer vermelidir. İşte bu çerçevede araştırmaya gereksinim duyulmuştur.

Yapılan araştırmalar ve yazılan kaynaklar Kıbrıs El Sanatlarının tanıtılması yönünde olmuştur. Eğitim bütün toplumu etkileyen ve kalıcılığı artıran bir boyuttur.

Görsel sanatlar derslerinde Kıbrıs El sanatları hakkında yapılacak uygulamaların bunu sağlayacağı ümit edilmektedir.

### KAYNAKÇA

AKYÜZ, Y. (1997) **Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1997'ye)**, İstanbul: **İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları**.

ALAKUŞ A.O.(2004) **Kültür Kavramı Tanımlamalarına İlişkin Bir Analiz**, Milli Eğitim Dergisi. Sayı 164.

ARISOY, A. (1994) **İlkokullarda Resim - İş Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunlar**, Ankara: **Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**.

ARTUT K. (2004) **Sanat Eğitimi Kuramları ve yöntemleri**. Ankara. Anı Yayıncılık

ATATÜRE,H.(2001). İlköğretim Resim-iş (Sanat) Eğitiminde Karşılaştırmalı Durum Çalışması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

BALAMİR, B. (1999). “**Sanat Eğitimde Özgürlük Ve Özgünlük**” Ankara.T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

BALCI,Y.B.(1990) **Liselerde Resim Dersi Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemler**, Ankara. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

BARUTÇU, H.S. (2004) **Kıbrıs El Sanatları** . Lefkoşa. Cyprus Digital Center Ltd.

BOYDAŞ, N. ve BALCI Y.B. (1997). **Eğitim-Sanat İlişkisi: Sanat Eğitimi. Eğitim Bilime Giriş**. Ankara.Gazi Kitabevi,

BOYDAŞ, N. (1996). “Sanat Kültürü Yansır”. **Millî Eğitim** (Temmuz-Ağustos-Eylül), S,131

BOYDAŞ, N.(2005) **Sanat Eleştirisi**, Ankara

BOYDAŞ, N. (1996). “**Sanat Kültürü Yansır**”. Millî Eğitim (Temmuz-Ağustos-Eylül), S,131.

BUYURGAN ,S., BUYURGAN, U. (2001).**Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, Ankara. Dersal Yayıncılık

ÇELİKER, Dervişe (2007)**Geçmişten Günümüze Kıbrıs Türk İşlemeleri**. Lefkoşa. Ajans Yayın Ltd.

DEWEY, J.(1960) **Democracy and Education Quoted by Hugles A.G. and Hugles E.H., Education : Some Fundamentâl Problems**, London. Long-mans,

ERİNÇ, S. M .(1992). **Sanat Giriş ve Estetik**. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları,

ERTÜRK,S.(1972). **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara. Yelkentepe Yayınları.

ETİKE, S. (1991). **Türk Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişim Süreci İçinde Ortaokul Resim Eğitimi ve Resim Öğretmeni Yetiştirme (1923- 1950)**, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi).

GENÇAYDIN, Z.(1990)**İş Eğitiminin Amaç ve İlkeleri, Güzel Sanatlar Eğitimi** Editör: Özer.B. Açıköğretim Fakültesi Yayınları no:101

GÜVENÇ, B. (1985). **Kültür Konusu ve Sorunlarımız**. İstanbul. Remzi Kitabevi

HOFFA,H. (1990). **“The Discipline of Art” In Little B.E.(Ed),Secondary Art Education:An Antology of Issues**.Reston, Virginia: National Art Education Association

KEMERTAS,İ. (1999). **“Uygulamalı Öğretim Yöntemleri, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme”**. Üçüncü baskı. İstanbul. Birsen Yayın Evi. \_

KONGAR, E. (1994). **Kültür Üzerine**. İstanbul. Remzi Kitabevi.

KIRIŞOĞLU, O.(2005) **Sanatta Eğitim**, 3. Baskı. Ankara. Pegem A Yayıncılık,

KUBAN,D. (2000).**Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu**. İstanbul. Yem Yay.

Milli Eğitim Bakanlığı. (1991). **İlköğretim Okulu İş Eğitimi Programı**, Ankara, MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (1992) **İlköğretim kurumları resim-iş dersi öğretim programı**, Ankara, MEB Yayınları

Milli Eğitim Bakanlığı (1997) **Resim-iş öğretmen Klavuzu**, İstanbul, MEB Yayınları

Milli Eğitim Bakanlığı.(2006).**Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ( 1–8. Sınıflar)**. Ankara

ÖZSOY, V. (1996). **“Türkiye’de Resim-İş Eğitimi (Sanat Eğitimi) Tarihine Kısa Bir Bakış”** G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16

ÖZSOY, V. (1998) “**Yetmiş beşinci Yıla Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim-İş Eğitimi)**,” Millî Eğitim, 139, Temmuz-Ağustos-Eylül

ÖZSOY,V. (2000) “**Güzel Sanatlar Öğretiminde Çok Alanlı ve Projelere Dayalı Bir Yöntem**” , 1.Ulusal Sanat Eğitimi Sorunları Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi,28-30 Nisan 1999.

ÖZSOY,V. (2003) **Resim (Sanat )Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri Ders Notları** .Ankara

ÖZTÜRK, İ. (2006) **Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri “Türkiye Turizmde Değerlendirilen Bazı El Sanatı Ürünler (Sorunlar ve Öneriler)** T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı

READ, H.(1981) **Sanat ve Toplum**, Çev: Selçuk Mülayim, Ankara. Ümran yayımları,

SAĞLAM, Ş, (1991) **6-14 Yaşlarında Resim İş Eğitimi**, İstanbul,

SAN,İ.(2003) **Sanat ve Eğitim**. Ankara. Ütopya yayımları.

Sesta Dergisi (2007) Ekim Sayı :4

SEZER, H, (2001)**İlköğretim Resim-iş Eğitimi**, Ankara, Modül 10, M.E.B Yayınları.

TATAR, İ.(2001) **Kıbrıs Sandıkları**. Lefkoşa. Mega Basım

TAVŞANLI, E. ve ASLAN, E. (2001).içerik Analizi Ve Uygulama Örnekleri. istanbul, Epsilon Yayıncılık.

TEPECİK, A.(2002) **Grafik Sanatlar, Tarih-Tasarım-Teknoloji**. Ankara. Detay Yayıncılık.

TELLİ, H.(1990) **Türkiye’de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış-Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları**. Türk Eğitim Derneği Bilim Dizisi No:8,Ankara

UYGUR, N. (1996). **Kültür Kavramı**. İstanbul.Yapı Kredi Yayınları.

YAVUZER,H.(1997) **Resimleriyle Çocuk**. 6. Basım. İstanbul. Remzi Kitabevi,

YAZGIN,Y.(1998)**Resim-İş Eğitimi Yöntemi**. Lefkoşa. Ateş Matbaası

YEŞİLYAPRAK. B.(2004). **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**. Ankara. Nobel yayımları

YETKİN,S.K. (1962) **Sanat Meseleleri**, İstanbul

YILDIRIM,A.,ŞİMŞEK,H.(2003). Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri.Ankara:Seçkin Yayıncılık

YILDIRIM, H. (2003 Şubat,11) **Uygarlık, Kültür ve İnsanlık**,  
www.historicalsense.com /fener.html -(2007, Ocak, 19)

YOLCU, E (2000) <http://www.geocities.com/enveryolcu/egitim/tarihce.html>-  
(2007, Ocak, 22)